

Oversikt over antatt relevante forslag til EF-rettsakter

Vedlegg I Veterinære og plantesanitære forhold

Kapittel I Veterinære forhold

KOM(98) 623 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv som fastsetter regler for forebygging og kontroll med visse overførbare spongiforme encefalopatier

Sammendrag av innholdet

Med bakgrunn i utviklingen når det gjelder bovin spongiform encefalopati (BSE) er det utarbeidet forslag til direktiv om kontroll med TSE (overførbare spongiforme encefalopatier). Forslaget omfatter forebygging, kontroll og utryddelse av TSE-er, og omhandler i tillegg referanselaboratorier, prøvetaking og testmetoder.

Merknader

Store deler av forslaget er nå fastsatt i egne rettsakter, bl.a. kommisjonsvedtak 2000/418/EF om regulering av bruk av materiale som utgjør en risiko med hensyn til overførbare spongiforme encefalopatier og om endring av vedtak 94/474/EF og kommisjonsvedtak 2000/374/EF om endring av vedtak 98/272/EF om epidemiologisk overvåking av overførbare spongiforme encefalopatier (se omtalen av disse i heftet "Vedtatte rettsakter"). De tiltakene som er bestemt der, vil bli gjennomført i norsk rett.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(98) 623 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 91/68/EØF når det gjelder skrapesyke

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en endring av vedlegg B til direktivet, slik at skrapesyke kommer på linje med bl.a. munn- og klovsyke og miltbrann når det gjelder hvordan den skal håndteres bl.a. i forhold til handel med småfe. Dette har bakgrunn i nyere forskningsresultater om TSE (overførbare spongiforme encefalopatier).

Direktiv 91/68/EØF er del av EØS-avtalen (jf. særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 8 s. 116).

Merknader

Forslaget er i tråd med norsk syn på bekjempelse av skrapesyke.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(99) 368 Forslag til rådsdirektiv som fastsetter spesielle regler for kontroll med og utryddelse av bluetongue

Sammendrag av innholdet

Det er bekymringsfullt at sykdommen bluetongue synes å spre seg. Dette er en virussykdom hos drøvtyggere som overføres av mygg. Sykdommen er svært alvorlig, spesielt for småfeholdet der den opptrer. Fellesskapet har harmoniserte regler om bekjempelse av afrikansk hestepest (rådsdirektiv 92/35/EØF, som er en del av EØS-avtalen, jf. Særskilt vedlegg nr. 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94) bind 8A s. 95), som også overføres av mygg. Rådet foreslår å ta bekjempelse av bluetongue inn i samme direktiv.

Merknader

Dersom forslaget blir vedtatt, kan det gjennomføres ved endring i forskrift om bekjempelse av afrikansk hestepest, og ved at forskriften gjøres gjeldende også for bluetongue.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

Kapittel II Fôrvarer

Uten ref. Utkast til kommisjonsdirektiv om endring av rådsdirektiv 1999/29/EF om uønskede stoffer og produkter i fôrvarer

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 199/29/EF ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 71/2000 av 2. oktober 2000. Forslaget

fastsetter regler for maksimumsinnhold av dioksin i fôrmidler og fôrvarer. Grenseverdiene er ennå ikke fastsatt. Det forventes en vurdering fra den vitenskapelige fôrvarekomiteen (SCAN) før vedtak vil bli fattet.

Merknader

EFTA-landene har sendt kommentarer til Kommisjonen når det gjelder innhold av dioksin i fiskefôr.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering

Kapittel I Kjøretøyer

KOM(97) 276 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om typegodkjenning av busser og turvogner mht. stabilitet og sikkerhet

Sammendrag av innholdet

Forslaget er særdirktiv nr. 52 til rådsdirektiv 70/156/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om typegodkjenning av motorvogner og deres tilhengere, som er en del av EØS-avtalen (jf. særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 1, s. 3). Forslaget inneholder bl.a. bestemmelser om innvendig utforming av busser, karosseristyrke, stabilitetskrav, forskrifter for toetasjes busser, krav til adkomst for funksjonshemmede, styrkekrav til innfesting av rullestol og typegodkjenning av busser. Størstedelen av forslaget gjelder busser med mer enn 22 sitteplasser.

Merknader

Forslaget vil føre til økt sikkerhet i busser. Det vil også medføre økte kostnader ettersom det blir krav om veltetest. Administrativt vil det måtte gjøres noen få endringer i kjøretøyforskriftenes kapittel 8.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 27. oktober 1999. Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(97) 680 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 92/23/EF om dekk for motorvogner og deres tilhengere og montering av dekk

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 92/23/EF er innlemmet i EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94), bind 1A s. 413).

Endringsforslaget tar sikte på å begrense støy som forårsakes av dekkenes rullekontakt med veibanen, og angir bl.a. prosedyrer for måling av rullestøy hvor støykilden er dekk som er montert på et testkjøretøy i fart.

Kommisjonen har i dokument 97/0348 foreslått en endring av rådsdirektiv 92/23/EF, som vil inneholde støykrav og målemetode for typegodkjenning av bildekk.

Forslaget innebærer at støykravene skal gjøres gjeldende 2 år etter direktivets ikrafttrede for typegodkjenning av nye dekk. Fra 1. oktober 2005 må alle typer dekk som selges tilfredsstillende støydirektivet.

Det skilles mellom dekk for personbiler (støykrav fra 72 til 76 dB(A)) og dekk for tunge kjøretøy (støykrav fra 75 til 79 dB(A)). Det ikke lenger angitt at regummierte dekk tillates 1 dB(A) høyere nivå som kommisjonsforslaget foreslo.

Merknader

Kjøretøyforskriften kap. 13 inneholder krav til dekk. Forskriften må endres for å gjennomføre endringene. Forslaget vil få konsekvenser for norske produsenter av regummierte dekk ved at det i visse tilfeller vil kunne medføre økte kostnader til testing av dekkenes støyegenskaper. Direktivet får ingen nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser.

Status

Rådets felles holdning nr. 30/2000 ble fastlagt 13. april 2000. Forslaget er til behandling i Rådet.

OTA 43/Secr.1 Forslag til kommisjonsdirektiv om tilpasning til den tekniske utvikling av rådsdirektiv 76/114/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om lovfestede kjennemerker og preginger på motorvogner og deres tilhengere og om oppdatering av rådsdirektiv 70/156/EØF

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 76/114/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 1 s. 567). Direktivet er et særdirektiv til typegodkjenningsdirektiv 70/156/EØF, som også er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 1 s. 3) og inneholder krav til utforming og plassering av fabrikasjonsplaten når det gjelder understellsnummer og teknisk tillatte vekter. Forslaget utvider kravet om merking til å omfatte lengde, bredde og avstand fra forkant (bakkant når det gjelder tilhengere) til sentralt tilhengerfeste. Dimensjoner kan angis sammen med vekt eller på egen plate. Forslaget er en følge av at rådsdirektiv 96/53/EF (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 24/97 av 30. april 1997), som angir tillatte bruksvekter og dimensjoner på veg, krever at kjøretøyene i tillegg til de tillatte bruksvektene, også skal være merket med dimensjonene.

Forslaget utvider grunddirektivet (70/156/EØF, jf. ovenfor) til å bli komplett med opplegg for EF-godkjenning, godkjenningsformular, informasjonsformular mv. Unntaket for kjøretøyer i offentlig tjeneste foreslås fjernet. Forslaget inneholder også en oppdatering av grunddirektivet når det gjelder henvisning til rådsdirektiv 76/114/EØF. Rådsdirektiv 76/114/EØF er et "kan"-direktiv, hvilket innebærer at ordningen med typegodkjenning er frivillig.

Merknader

I kjøretøyforskriften § 6-4 er det ikke krav om at teknisk tillatte vekter skal være angitt på kjøretøyet. Kjøretøyforskriften må derfor endres. Som følge av innføring av maksimale dimensjoner etter rådsdirektiv 96/53/EF, er kravet om merking av dimensjonene allerede innført i tillegg til de tillatte bruksvektene.

Status

Forslaget er til behandling i Kommissjonen.

KOM(98) 526 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 78/548/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om varmeanlegg for kupeen i motorvogner

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget endrer rådsdirektiv 78/548/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om varmeanlegg for kupeen i motorvogner, som er en del av EØS-avtalen (jf. særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 1 s. 1039).

Endringene omfatter utvidelse av anvendelsesområdet for direktiv 78/57/EØF til også å gjelde krav til varmeanlegg av forbrenningstypen samt montering av disse.

Merknader

Kjøretøyforskriften kap. 20 inneholder en henvisning til reglene i rådsdirektiv 78/548/EØF. Forskriften må endres for å gjennomføre direktivet. Forslaget får ingen nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 13. april 1999. Forslaget er til behandling i Rådet.

Kapittel IX Måleinstrumenter

KOM(00) 566 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om måleinstrumenter

Sammendrag av innholdet

Forslaget harmoniserer de tekniske kravene til elleve ulike instrumentkategorier. Forslaget regulerer kun de tekniske kravene som skal stilles til ulike instrumenter når det er innført krav om godkjennings-/kontrollordninger for den aktuelle instrumenttypen, dvs. i de tilfeller der medlemslandene har bestemmelser om lovbestemt kontroll. Forslaget innebærer dermed ikke påbud om at det skal stilles krav til slike instrumenter og i tilfelle til hvilke bruksområder.

Merknader

Endringer i lov av 31. oktober 1946 om mål og vekt er trolig ikke nødvendig basert på direktivforslaget, unntatt med hensyn til enkelte henvisninger til det nye direktivet. Videre er endring i forskrift om

justering trolig heller ikke nødvendig, med mindre det vurderes å oppheve enkelte av de unntakene som i dag er gjort fra justerplikten. Forslaget inneholder også krav til to instrumenttyper som i dag ikke omfattes av lov om mål og vekt, nemlig pustegassanalysator for alkohol og gassanalyse av eksosutslipp. Politiets materielltjeneste og Vegdirektoratet er her fagansvarlige, og disse må vurdere om det er nødvendig med endringer i deres regelverk. Forslaget antas ikke å få spesielle administrative eller økonomiske konsekvenser.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel XII Næringsmidler

KOM(95) 722 Forslag til rådsdirektiv om visse typer sukker beregnet på konsum

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en forenkling av det eksisterende direktivet om visse typer sukker (rådsdirektiv 73/437/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om visse typer sukker beregnet på konsum - jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 4 s. 125). EUs regelverk skal generelt gjelde for produktene, særlig reglene om merking, fargestoffer og andre tilsetningsstoffer, ekstraksjonsløsningmidler og analysemetoder. Det er ingen vesentlige endringer i innhold, bortsett fra at det ikke lenger kreves angivelse av nettovekt på pakninger på under 50 gr. Produktdefinisjoner og analysemetoder er tatt ut av direktivet, og inntatt som eget vedlegg.

Merknader

Dersom forslaget blir vedtatt, må forskrift om sukker og lignende produkter av 20. desember 1993 endres ved at kravet om angivelse av nettovekt på pakninger på under 50 gr. vil måtte fjernes. Forslaget har vært sendt til høring, og ble behandlet i høringsmøte med bransjen 4. oktober 1996. Det framkom da ingen spesielle kommentarer.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(95) 722 Forslag til rådsdirektiv om honning

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en forenkling av det eksisterende direktivet om honning (rådsdirektiv 74/409/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om honning - jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 4 s. 154). EUs regelverk skal generelt gjelde for produktene, særlig reglene om merking, kontaminanter og analysemetoder. Produktdefinisjoner, beskrivelser og bestemmelser om sammensetning er tatt ut av direktivet og inntatt som eget vedlegg.

Merknader

Forslaget vil medføre behov for en redaksjonell forskriftsendring. Forslaget har vært sendt til høring, og ble behandlet i høringsmøte med bransjen 4. oktober 1996. Det framkom da ingen spesielle kommentarer.

Det arbeides også med utkast til hygieneregler for produksjon av honning (et foreløpig utkast til kommisjonsvedtak har vært presentert i EUs faste veterinærkomite SVC).

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(95) 722 Forslag til rådsdirektiv om fruktjuice og enkelte lignende produkter beregnet på konsum

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en forenkling av det eksisterende direktivet om fruktjuice og lignende produkter (rådsdirektiv 93/77/EF om fruktjuice og lignende produkter for konsum, kommisjonsdirektiv 93/45/EF og rådsdirektiv 93/77/EF - jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94) bind 4A s. 166). EUs regelverk skal generelt gjelde for produktene, særlig reglene om merking, tilsetningsstoffer, søtstoffer og fargestoffer. Dette innebærer at de tre tilsetningsstoff-direktivene (94/35/EF, 94/36/EF og 95/2/EF) vil få anvendelse også for fruktjuice o.l. dersom de innlemmes i EØS-avtalen. Det er fortsatt opp til hvert enkelt medlemsland å bestemme om vitamintilsetning skal være tillatt, men dersom et produkt er tillatt med vitamintilsetning i et land, skal det kunne omsettes i hele EØS-området. Produktdefinisjoner og bestemmelser vedr. tillatte tilsetningsstoffer og bearbeidingsprosesser er tatt ut av direktivet, og inntatt som eget vedlegg.

Merknader

Forslaget vil kreve en redaksjonell endring i forskriften om fruktjuice og lignende produkter av 20. desember 1993 nr. 1371. Forslaget har vært sendt til høring, og ble behandlet i høringsmøte med bransjen 4. oktober 1996. Det framkom da ingen spesielle kommentarer. Fri omsetting av produkter med vitamintilsetning er i strid med norsk praksis mht. berikede produkter.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(95) 722 Forslag til rådsdirektiv om visse typer helt eller delvis inndampet konservert melk beregnet på konsum

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en forenkling av det eksisterende direktivet (rådsdirektiv 76/118/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om visse typer helt eller delvis inndampet konservert melk beregnet på konsum - jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 4 s. 181). Forslaget innebærer ingen endringer mht. krav til de produktene som omfattes av direktivet. Det angir varebetegnelser som de enkelte medlemsstater kan bruke på spesielle melkeprodukter på sitt territorium. Forslaget tillater hvert enkelt land å ha nasjonale bestemmelser om vitamintilsetning i melkeprodukter, men dersom et produkt er tillatt med vitamintilsetning i et land, skal det kunne omsettes i hele EØS-området.

Merknader

Den gjeldende norske forskriften av 20. desember 1993 nr. 1376 om konservert, helt eller delvis dehydrert melk, stemmer i stor grad overens med direktivforslaget. Det vil derfor eventuelt kun være behov for små justeringer i teksten. Fri omsetning av produkter med vitamintilsetning er i strid med norsk praksis mht. berikede produkter.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(95) 722 Forslag til rådsdirektiv om syltetøy, fruktgelé, marmelade og kastanjepuré beregnet på konsum

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en forenkling av det eksisterende direktivet (rådsdirektiv 79/693/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om syltetøy, fruktgelé, marmelade og kastanjepuré beregnet på konsum - jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 4 s. 296). EUs regelverk skal generelt gjelde for produktene, særlig reglene om merking, tilsetningsstoffer, søtstoffer og fargestoffer. Dette innebærer at de tre tilsetningsstoffdirektivene (94/35/EF, 94/36/EF og 95/2/EF) vil bli gjort gjeldende også for disse produktene dersom de innlemmes i EØS-avtalen. Produktbeskrivelser og produktdefinisjoner, samt bestemmelser om behandling av råvarene er tatt ut av direktivet og inntatt som eget vedlegg.

Merknader

Forslaget vil medføre behov for en redaksjonell endring i forskrift om syltetøy og lignende produkter av 20. desember 1993 nr. 1370. Forslaget har vært sendt til høring, og ble behandlet i høringsmøte med bransjen 4. oktober 1996. Det framkom ingen spesielle kommentarer.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(97) 20 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 79/112/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om merking og presentasjon av samt reklame for næringsmidler beregnet på salg til den endelige forbruker

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 79/112/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 4 s. 272). Iht. direktivets art. 6 nr. 3 skal det innen fire år fastsettes regler for angivelse av ingredienser og eventuelt av alkoholinnhold for drikkevarer som inneholder mer enn 1,2 volumprosent alkohol. I rådsdirektiv 86/197/EØF (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 4 s. 287) fastsettes det at faktisk alkoholinnhold uttrykt i volumprosent skal angis for drikkevarer som inneholder mer enn 1,2 volumprosent alkohol. I KOM(97) 20 foreslås regler for angivelse av ingredienser i slike drikkevarer. Reglene skal fastsettes i perioden 1. juli 1998 - 1. juli 2001.

Merknader

Alkoholholdige drikkevarer som utelukkende ble solgt via Vinmonopolet, var unntatt fra den første merkeforskriften som ble vedtatt i Norge i 1975, og det ble gitt en generell dispensasjon for øl. Unntakene ble opphevet ved endringen av merkeforskriften i 1986. Økt import, økende antall importører og til dels helt nye produkttyper tilsier imidlertid at det er behov for lett tilgjengelige opplysninger om produktenes sammensetning. Merkeforskriften vil eventuelt måtte endres.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(99) 329 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om andre tilsetningsstoffer enn farge- og søtstoffer

Sammendrag av innholdet

Forslaget, KOM (1999) 329, innebærer en endring av europaparlamentets- og rådsdirektiv 95/2 om andre tilsetningsstoffer i næringsmidler enn fargestoffer og søtstoffer. Det foreslås at medlemsland kan gi midlertidig godkjenning av et tilsetningsstoff i to år i påvente av en godkjenning i EU. Endringen tillater også anvendelse av noen nye tilsetningsstoffer til næringsmidler som er forbudt på det nåværende tidspunkt. De er vurdert av EUs vitenskapelige komité for næringsmidler (SCF) og funnet akseptable.

Forslaget tillater også at allerede godkjente tilsetningsstoffer brukes i bestemte nye forbindelser. Disse er etylhydroksyetylcellulose (E467), propan (E944), butan (E943a) og isobutan (E943b).

Merknader

Norge har ikke implementert europaparlaments- og rådsdirektiv 95/2/EF, noe som vil være nødvendig før man implementerer endringsdirektiver til 95/2/EF. Det vil bli lagt fram en egen stortingsproposisjon om 95/2/EF og to andre tilsetningsstoffdirektiver (94/35/EF og 94/36/EF) før beslutning i EØS-komiteen.

Vedlegg II til forskrift av 21. desember 1993 nr. 1378 om tilsetningsstoffer til næringsmidler, fastsetter bruksbetingelser for næringsmidler. Denne må endres ved implementering av det foreslåtte direktivet KOM (1999) 329.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

Dok. orgfarm/19 reg 4703/2000 Utkast til kommisjonsforordning som omhandler endring i vedlegg til rådsforordning (EØF) nr. 94/92 om regler for import fra land utenfor EØS, som beskrevet i rådsforordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler

Sammendrag av innholdet

Vedlegget omhandler en liste over kontrollorganer i land utenfor EØS som har status som ekvivalensland på økologiområdet. Disse landene er Australia, Ungarn, Israel, Tsjekkia, Sveits og Argentina. Endringen går ut på å inkludere et kontrollorgan til for Australia. Det gjelder kontrollorganet Organic Food Chain Pty Ltd (OFC).

Merknader

Det ble holdt avstemning over dokumentet i Den faste komité for økologisk landbruk 16. juni 2000. Forordningen er uproblematisk for Norge. Forskrift for produksjon og merking av økologiske landbruksvarer, fastsatt 5. mai 1998, er utarbeidet som en henvisningsforskrift. Det må innarbeides en henvisning til den nye forordningen i forskriften.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Dok. AGRI/4696/2000 – rev 4 med addendum om utkast til kommisjonsforordning som endrer artikkel 3 i kommisjonsforordning (EØF) nr. 207/93 samt endrer vedlegg VIC til rådsforordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler

Sammendrag av innholdet

Kommisjonsforordning (EF) nr. 207/93 beskriver hvordan tillatelse kan gis til bruk av ikke-økologiske ingredienser i produkter som skal frambyes som økologiske dersom den angjeldende ingrediens ikke er tilgjengelig i riktig kvalitet eller kvantitet. Artikkel 3 er endret og omhandler forlengelse av tillatelsen. Vedlegg VIC i rådsforordning 2092/91, som omhandler ikke-økologiske ingredienser av

landbruksopprinnelse som er tillatt å benytte i en viss mengde i produksjon av økologiske næringsmidler, er endret. Blant annet er en rekke produkter foreslått slettet fra vedlegg VIC, da disse nå finnes tilgjengelig økologisk produsert.

Merknader

Det ble stemt over dok. AGRI/4696/2000 –rev 4 med addendum i Den faste komité for økologisk landbruk 5. juli 2000. Forslaget fikk kvalifisert flertall.

Forskrift for produksjon og merking av økologiske landbruksvarer, fastsatt 5. mai 1998, er utarbeidet som en henvisningsforskrift. Det må innarbeides en henvisning til denne forordningen i forskriften.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Kapittel XIII Legemidler

KOM(97) 369 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning og administrative bestemmelser og gjennomføring av God Klinisk Praksis (GCP) ved gjennomførelse av kliniske forsøk av legemidler til human bruk

Sammendrag av innholdet

Det foreslåtte direktivet gjelder kliniske forsøk av legemidler på mennesker, og har som formål å sikre ensartet regelverk for at slike forsøk foregår etter standarden God Klinisk Praksis (GCP). GCP er i direktivet definert som en internasjonal etisk og vitenskapelig kvalitetsstandard for utforming, gjennomføring, registrering og rapportering av forsøk som innebærer deltakelse av forsøkspersoner. Overholdelse av standarden sikrer det offentlige at forsøkspersonenes rettigheter, sikkerhet og velferd beskyttes i henhold til de prinsipper som bygger på Helsinki-erklæringen (erklæringen om gjennomføring av kliniske forsøk på mennesker), og at data fra de kliniske forsøkene er troverdige. Direktivforslaget kvalitetssikrer data, opplysninger og dokumenter, slik at hensynet til forsøkspersonenes sikkerhet er tilstrekkelig ivaretatt. Det stilles krav til at deltakerne i forsøk skal orienteres om, og gi tillatelse til, at deres personlige opplysninger blir gjennomgått ved kompetente myndigheters og behørig bemyndigede personers inspeksjon. Det er en forutsetning i direktivforslaget at de personlige opplysninger behandles som strengt fortrolige, og ikke gjøres offentlig tilgjengelige.

Merknader

Direktivet kan når det er vedtatt medføre at forskrift om klinisk utprøving av legemidler må endres. Forslaget bidrar til trygghet for kvalitetssikring av klinisk utprøving og legger vekt på hensynet til forsøkspersonene.

Status

Endret forslag er oversendt Europaparlamentet og Rådet 27. april 1999.

Kapittel XIV Gjødning

III/3787/95 Utkast til kommisjonsdirektiv om tilpasning til den tekniske utvikling av rådsdirektiv 76/116/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om gjødning

Sammendrag av innholdet

Utkastet beskriver 33 typer organisk gjødning som skal kunne markedsføres som "EØF-gjødning" på samme måte som mineralgjødning. Gjødningstypene består særlig av ulike typer animalsk avfall, f.eks. fra destruksjonsanlegg: Blod, hud, hover og klauver, fjær, bein, kjøtt, fiskerester og dyregjødning. I tillegg er det angitt visse typer gjødning av vegetabilsk avfall: Oljefrø, oliven og druer. Videre foreslås det at organisk gjødning skal underkastes EU-kontrollen for patogener fastsatt i EUs regelverk.

Utkastet har vært behandlet i EU i flere år, og det er betydelig intern uenighet mellom medlemslandene. De produkter som potensielt kan inneholde BSE har vært oppe til vurdering av EUs vitenskapelig komité.

Merknader

Forskrift om handel med gjødning og jordforbedringsmidler mv. av 28. mai 1998 vil måtte endres. Utkastet omhandler produkter hvor det etter norske myndigheters oppfatning er stor risiko for overføring av smitte til mennesker, dyr og planter, og som kan overskride norske grenseverdier for innhold av tungmetaller. Produktene innehar en potensiell risiko for å overføre smitte av BSE.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Dok.III/3577/97 Forslag til kommisjonsdirektiv om endring av direktiv 77/535/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om analysemetoder for gjødsel

Sammendrag av innholdet

Kommisjonsdirektiv 77/535/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 6 s. 43). Direktivet fastlegger de tiltak som er nødvendige for å foreta offentlig kontroll av EF-gjødsel. Direktivforslaget utfyller direktiv 77/535/EØF med analysemetoder for nitrogenforbindelsene krotonilydendiurea, dicyandiamid og isobutylidendiurea.

Merknader

Norske laboratorier kan benytte analysemetodene ved behov. Alternativt kan utenlandske laboratorier benyttes. Ved kontroll av EF-gjødsel må nevnte analysemetoder nyttes. Forskrift om handel med gjødsel og jordforbedringsmidler mv. av 28. mai 1998 vil måtte endres.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

(Uten ref.) Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv av januar 1999 om konsolidering av EF-regelverk på gjødsel

Sammendrag av innholdet

Forslaget omfatter i hovedsak en sammenstilling av eksisterende gjødseldirektiver. Formålet er å forenkle lovgivningen. Samtidig vurderes visse materielle endringer. De viktigste er: at gjødselsblandingsform skal angis i merkingen, sikkerhetsklausulen presiseres med hensyn til miljø og dyrehelse, tillatelse til deklarerer av kalsium som plantenæringsstoff i langt flere gjødseltyper enn nå, krav om akkreditering av laboratorier, sterkere vekt på hensynet til sikkerhet, helse og miljø ved tilføyelse av nye produkter. Også forbrukerhensyn skal styrkes.

Merknader

Direktivet legger opp til en sterkere beskyttelse av helse og miljø enn tidligere. Dette kan bidra til å sikre matkvaliteten og jorda som produksjonsgrunnlag. Gjødselvereforskriften av 28. mai 1998 vil måtte endres som følge av de materielle endringene.

Innen utgangen av år 2001 skal Rådet ha behandlet Kommisjonens forslag om hvorvidt EU skal ha grenseverdi på kadmium i fosforholdig

mineralgjødsel. (Jf. europaparlaments- og rådsdirektiv 97/87/EF om unntak for Østerrike, Finland og Sverige. Norge har tilsvarende, dog ikke tidsbegrenset, unntak gjennom EØS-avtalen). Kommisjonen har derfor hastverk med å få gjennomført en kadmiumrisikovurdering for medlemsstatene og et eventuelt forslag til grenseverdi for kadmium. Kadmiumsaken har høyere prioritet enn gjødseldirektivet i Kommisjonen, og et endelig utkast til direktivet planlegges først lagt frem for Rådet innen utgangen av år 2001.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Kapittel XV Farlige stoffer

Dok. 3542/99 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om 20. endring av direktiv 76/769/EØF om tilnærming av medlemslandenes lover og forskrifter om begrensnig av markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater

Sammendrag av innholdet

Direktiv 76/769/EØF gir regler om begrensninger på markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater og er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 5, s. 327).

I forslaget påpekes det bl.a. at flere medlemsstater har, eller planlegger å vedta begrensninger for kortkjedede klorerte parafiner (SCCP) for å følge opp Oslo-Paris-konvensjonen (OSPAR) beslutning 95/1. Dette vil påvirke Det indre marked og nødvendiggjøre fellesskapslovgivning.

I dokument 3542/99 foreslås det at SCCP ikke skal forekomme på markedet som stoff eller som bestanddeler i skjærevæsker og lignende til metallarbeid og produkter til ferdigbehandlet lær.

Merknader

I St.meld. nr. 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for bærekraftig utvikling er høyklorerte, kortkjedede parafiner oppført på del A av prioritetslisten, dvs. miljøgifter der utslippene skal reduseres vesentlig innen år 2000 og søkes stanses innen år 2005.

Norge forholder seg også til OSPAR. Norge arbeider med egen forskrift slik som Nederland og Finland. Den faglige vurderingen av Kommisjonens foreløpige forslag er at det ikke dekker alle ønskelige bruksområder, og at unntakene synes omfattende. Det er også uklart hvor lang tid det vil ta før det foreligger en ferdig direktivtekst.

Status

Forslaget er til behandling i Kommissjonen.

KOM(99) 746 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om 21. endring av direktiv 76/769/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om begrenning av markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater

Sammendrag av innholdet

Direktiv 76/769/EØF gir regler om begrensninger på markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og produkter og er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 5 s. 327).

Forslag til 21. endring innebærer at flere stoffer som er klassifisert som arvestoffskadelige, reproduksjonsskadelige og/eller kreftframkallende i henhold til direktiv 67/548/EØF om klassifisering, merking og emballering av farlige stoffer skal legges til lister i vedlegg til direktiv 76/769/EØF. Dette betyr at disse stoffene ikke kan omsettes til vanlige forbrukere.

Merknader

Paragraf 25 i forskriften om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier av 21. august 1997 fastsetter forbud mot omsetning til vanlige forbrukere av de aktuelle stoffene i henhold til dok. 3586/99. Det vil derfor ikke være nødvendig med noen forskriftsendring.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel XIV Kosmetikk

KOM(00) 189 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om syvende endring av rådsdirektiv 76/768/EØF om tilnærming til medlemsstatenes lovgivning om kosmetiske produkter

Sammendrag av innholdet

Foreliggende forslag til endring av kosmetikkdirektivet dreier seg i det alt vesentlige om å endre en dyretest-relatert bestemmelse, art. 4 nr. 1 (i) som forbyr markedsføringen av kosmetiske produkter som er blitt testet på dyr etter 30. juni 2002

Dette betingede forbudet kan ikke tre i kraft dersom det innen fristen viser seg umulig å utvikle og å vitenskapelig godkjenne tilstrekkelige alternative metoder som gir forbrukeren like god beskyttelse

Merknader

Artikkel 4 nr. 1 (i) anses som et varsel om et forbud (mot salg av dyretestede produkter) som muligens kan bli noe av. Ihht. norsk rettstradisjon tar en ikke inn slike varsler i norsk lovverk. Varsler av denne karakter anses som et administrativt anliggende. Norsk produksjon blir ikke berørt da det ikke utføres dyretesting relatert til kosmetikk i Norge. Fordi foreliggende forslag til endring av kosmetikkdirektivet ikke medfører noe behov for norske regelverksendringer, vurderes det som problemfritt.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel XVII Miljøvern

KOM(96) 191 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om merking av emballasje

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 94/62/EF (emballasjedirektivet), som er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteéns beslutning 67/95 av 22. november 1995, publisert i EØS-tillegget til EF-tidende nr 2/96), forutsetter i art. 8 nr. 1 at det innføres et system for merking av emballasje. Forslaget tar sikte på å innføre symboler for hhv. ombruks-emballasje og emballasje som kan gjenvinnes. I tillegg inneholder forslaget regler om bruken av symbolene. Kommisjonen har valgt å innføre to helt nye symboler for å unngå konflikt med etablerte systemer. Forslaget tar sikte på frivillig merking, men andre tilsvarende symboler vil ikke være tillatt.

Merknader

Det finnes ikke norske lover eller forskrifter som direkte angir merking av emballasje. Imidlertid finnes det en rekke frivillige merkingssystemer i markedet. Det pågår også internasjonalt et arbeid for utvikling av merkingssystemer. Gjennomføring av et direktiv iht. det foreliggende forslaget vil kreve forskriftsregulering.

Innføringen av merkesystemet vil få økonomiske konsekvenser for produsenter av emballasje. Det må også påregnes visse økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene. Det vurderes som positivt for både forbrukere og produsenter at det blir et felles merkesystem for alle EØS-landene.

Status

Forslaget har vært til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Europaparlamentet har besluttet å utsette forslaget inntil videre for å se dette i sammenheng med andre merkeordninger.

KOM(00) 468 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om vurdering og styring av ekstern støy

Sammendrag av innholdet

Forslaget til direktiv fra Kommissjonen av 26. juli 2000 har som formål å fastlegge en felles EU-ramme for vurdering og styring av støyeksponering fra utendørskilder ("eksterne kilder"). Det fokuseres spesielt på støy fra vei, jernbane, sivile flyplasser og industri. Støyen vurderes i forhold til boligområder, inkludert parker, skoler, sykehus og lignende. Direktivforslaget fastsetter ingen felles støymål som skal oppnås i denne fasen. Forslaget innebærer en harmonisering av måleenheter og vurderingsmetoder for den eksterne støyen. Opplysninger om støyeksponering skal sammenstilles i støykart, og det skal utarbeides handlingsplaner for å redusere støyen og skjerme stille områder. Støyopplysningene skal stilles til rådighet for offentligheten og skal danne grunnlaget for fastsettelse av eventuelle senere EU-mål og -tiltak for å redusere støyen og støyplagen.

Direktivet foreslås implementert i nasjonale regler og lovgivning innen 30. juni 2003. De første støykartene med opplysninger er foreslått innsendt til EU innen 1. januar 2005.

Merknader

Direktivforslaget setter krav til de nasjonale metodene for støymåling og støyberegning, og til måleenhetene som skal benyttes. Dette vil være forholdsvis enkelt å etterkomme for Norges del. De foreslåtte rapporteringskravene er imidlertid relativt omfattende, og vil innebære økt behov for kartleggings- og rapporteringsressurser. Blant annet vil det være nødvendig med kartlegging ved lavere støynivåer enn det som er vanlig for en del støykilder i dag.

Direktivet vil ikke ha økonomiske konsekvenser av betydning utover noe økte ressurser til å oppfylle kravene om kartlegging, informasjon og rapportering.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel XIX Generelle bestemmelser innen området tekniske handelshindringer

KOM(93) 472 Forslag til rådsdirektiv om edle metaller

Sammendrag av innholdet.

Direktivforslaget omfatter gjenstander av edle metaller som gull, sølv, platina, og palladium. Forslaget går i hovedsak ut på å skille mellom varer som er fremstilt under tredjeparts overvåkning og varer som stemples av produsenten.

Direktivforslaget tillater følgende finheter:

For gull:	375, 585, 750, 916 og 999
For sølv:	800, 925 og 999
For platina:	850, 900, 950 og 999
For palladium:	500, 950 og 999

Merknader

Lov om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. av 6. juni 1891 har regler om stemping av slike varer som omfattes av direktivforslaget. I henhold til loven er det opprettet en Edelmetallkontroll. I henhold til forskrift om hvordan finheten av varer av edelt metall skal bestemmes, om bruk av loddemetall, om stemping m.v., om varer pålagt edelt metall tillates følgende finhetsstandarder påstemplet:

Gull:	750 og 585
Sølv:	925 og 830
Platina:	950

Et eventuelt direktiv om gjenstander av edle metaller i tråd med forslaget vil medføre endringer i ovennevnte lov med tilhørende forskrifter. Fra norsk side har en arbeidet for at finhetsstandarden på 830 for sølv skal medtas på listen. Finhetsstandarden på 830 for sølvvarer benyttes i dag på norske sølvvarer som f. eks. bunadssølv og bestikk, og er således en del av norsk tradisjon og kultur.

Status

Forslaget ble fremlagt våren 1997. Det er til første gangs behandling i Rådet og ble sist drøftet i desember 1998 uten ny utvikling. Det er usikkert om, eller eventuelt når, et direktiv blir vedtatt.

KOM(00) 139 Forslag til direktiv om endring av rådsdirektiv 92/59/EØF om generell produktsikkerhet

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 92/59/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94) bind 6A s. 85). Målsettingen med dagens produktsikkerhetsdirektiv er å sikre at forbrukerprodukter som er gjort tilgjengelige for salg er sikre. Direktivet gjelder generelt for alle forbrukerprodukter som ikke er regulert gjennom egne direktiv, men kan også anvendes for sikkerhetsaspekter som ikke omfattes av særdirrektiv.

Sentrale punkter i forslaget omfatter:

En klarere definisjon av direktivets formål og virkeområde. Direktivet omfatter et hvert produkt som tilbys forbrukere. Dette innebærer at også produkter som i utgangspunktet ikke er tiltenkt vanlige forbrukere, men som med rimelig sannsynlighet kan bli brukt av forbrukere, er inkludert. Produkter som tilbys forbrukere i tilknytning til en tjeneste omfattes også.

Stereke vektlegging av at produkter som opplyses å være produsert i henhold til europeisk standard skal antas å oppfylle kravene i direktivet. Standardene må være utarbeidet av europeiske standardiseringsorganisasjoner på bakgrunn av mandat fra Kommisjonen og publisert i "Official Journal of the European Communities".

Nye krav til produsent/distributør mht. informasjon til og samarbeid med nasjonale myndigheter om farlige produkter, informasjon til forbrukerne om farlige produkter, tilbakekall av produkter, og eksport av farlige produkter til tredjeland.

Understreking av kravene til nasjonale tilsynsmyndigheter. Direktivet krever at tilsynsmyndighetene har tilstrekkelige fullmakter til å utføre pliktene de er pålagt etter direktivet. Informasjon om organiseringen av tilsynsapparatet skal oversendes Kommisjonen.

Endring av prosedyrene for notifikasjon og utveksling av informasjon samt av RAPEX-systemet (hastemeldinger om farlige produkter).

Merknader

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen vil det medføre behov for enkelte endringer i lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester av 11. juni 1976 nr. 79.

Forslaget forsterker kravene til nasjonal markedsovervåking og kontroll, som nevnt ovenfor. Dette vil medføre administrative, økonomiske og budsjettmessige konsekvenser for norske tilsynsmyndigheter.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel XXV Tobakk

Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om produksjon, frambud og salg av tobakksprodukter, om endring av direktivene 89/622/EØF endret ved 92/41/EØF samt 90/239/EØF

Sammendrag av innholdet

Direktiv 89/622/EØF, 92/41/EØF OG 90/239/EØF er innlemmet i EØS-avtalen (jf. henholdsvis Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 6 s. 593, Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 6A s. 166 og Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 6 s. 597).

Forslaget omhandler i hovedsak regulering av innhold i og merking av tobakksprodukter.

Forslaget inneholder nye og noe lavere maksimumsgrenser for innholdet av tjære, nikotin og kullos i sigaretter. Alle sigarettpakker skal ha merking som dekker 30% av en av pakkens sideflater med angivelse av disse maksimumsgrensene. Gjeldende direktiv oppstiller krav om angivelse av sigarettmerkets faktiske innhold av nikotin og tjære, og denne merkingen skal dekke 4% av sideflaten.

Forslaget inneholder nye krav til helseadvarsler på tobakksvarepakninger. Kravene til størrelse og utforming for øvrig skjerpes vesentlig i forhold til gjeldende direktiv.

Forslaget innebærer en plikt for medlemslandene til å kreve oversikt over ingredienser og bestandeler i tobakksprodukter med begrunnelse for bruken. Forslaget oppstiller forbud mot bruk av uttrykk som kan gi inntrykk av at et tobakksprodukt er mindre helseskadelig enn andre, for eksempel ved å betegne et produkt som "light" eller "mild."

Merknader

Lov om vern mot tobakksskader har bestemmelser om salg og frambud av tobakksprodukter. Bestemmelsene i loven suppleres av forskrift om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnholdet i sigaretter.

Det er behov for endringer i lov og forskrift for å oppfylle de strengere bestemmelser som forslaget inneholder.

Direktivforslaget medfører ingen vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser.

Status

Forslaget er til behandling i Europaparlamentet og Rådet.

Kapittel XXXI Lystfartøyer

Forslag til endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 94/25/EF om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om lystfartøyer

Sammendrag av innholdet

Europaparlaments- og rådsdirektiv 94/25/EF er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 44/94 av 15. desember 1994).

Direktivet stiller krav til konstruksjon, produksjon, import og omsetning av fritidsfartøyer med skroglengde fra 2,5 til 24 meter samt deler. Bestemmelsene skal sikre at fritidsfartøyer konstrueres, produseres og monteres slik at skade på helse og miljø forebygges.

Forslaget til endringsdirektiv stiller krav til avgassutslipp og støy fra motorer ment til fremdrift av fartøy opp til 24 meter, med enkelte unntak. Kravene omfatter kun motorer som blir montert etter at overgangsperioden i endringsdirektivet er utløpt.

Motorprodusenten skal være ansvarlig for å påse at produktene oppfyller kravene til avgassutslipp, mens både båtbygger og

motorprodusent skal være ansvarlig for å påse at kravene til støy overholdes.

Merknader

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det nødvendiggjøre endringer i forskrift om produksjon og omsetning mv. av fritidsfartøy av 14. juni 1996 nr. 580, hjemlet i lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11. juni 1976 nr. 79. Norge har i dag ingen regler der det stilles krav til avgassutslipp fra motorer i fritidsfartøyer. Når det gjelder støykrav, finnes det i gjeldende forskrift forbud mot motorer uten effektiv lyddemping, mens direktivforslaget vil innebære mer omfattende regler om støy fra slike motorer. Norge har liten produksjon av fremdriftsmotorer til fritidsflåten. Motorer som bygges eller settes sammen i Norge, brukes for det meste i yrkesbåter og livbåter. Forslaget vil derfor ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser i Norge.

Status

Forslaget er til behandling i Kommisjonen.

Vedlegg IV Energi

KOM(99) 296 Forslag til direktiv om energieffektivitetskrav til ballaster for lysstoffrør

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget etablerer minimumskrav til energieffektiviteten for ballaster i lysstoffrør. Iht. direktivet skal fabrikanten, eller en representant for fabrikanten etablert i EU, forsikre seg om at ballasten tilfredsstiller direktivets krav. Hver enkelt ballast skal så merkes "CE". Om verken fabrikanten eller en representant for fabrikanten er etablert i EU, pålegges dette ansvaret importøren. I tillegg skal det foreligge teknisk dokumentasjon på at ballasten tilfredsstiller direktivets krav. Dokumentasjonen skal oppbevares i 3 år.

Merknader

Direktivforslaget anses som EØS-relevant og vil kreve gjennomføring i Norge i form av forskrifter i medhold av lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (Produktkontrollloven). Det er i Norges interesse å gjennomføre et eventuelt vedtatt direktiv for

å unngå å bli dumpingplass for mindre energieffektive ballaster. Det synes heller ikke som om bransjen i Norge anser direktivforslaget som problematisk.

Status

Europaparlamentets annen uttalelse ble avgitt 5. juli 2000 uten tilføyelser. Forslaget er nå klart til å vedtas av Rådet.

KOM(00) 18 Forslag til et EU-program for energimerking av kontor- og kommunikasjonsteknologiutstyr (Energy Star)

Sammendrag av innholdet

"Energy Star" er en merkeordning som tilbys produsenter av energieffektivt elektrisk kontorutstyr som PC-monitorer, kopimaskiner, printere etc. Formålet med merkeordningen er å vise konsumentene at produktet tilfredsstillende oppfyller gitte energieffektivitetskrav og dermed er miljøvennlig. Merket ble patentert og tatt i bruk i USA i 1993. EU er nå i sluttfasen i forhandlingene med USA om å ta i bruk merket. I henhold til avtalen vil EU være en jevnbyrdig partner med USA og styre utviklingen av bruken av "Energy Star".

Hovedtrekkene i avtaleverket er som følger:

Begge parter skal opprette en styringsenhet som er ansvarlig for implementeringen av programmet.

USA og EU oppretter i fellesskap en teknisk kommisjon hvis mål er å gjennomgå driften og administreringen av "Energy Star". Den tekniske kommisjonen vurderer kravene til bruk av "Energy Star"-merket, innlemmelsen av nye produktgrupper etc. Observatører fra ikke-medlemsland kan delta.

I EU skal hvert medlemsland utpeke et nasjonalt organ bestående av ulike eksperter på området som skal bistå Kommisjonen i dens arbeid med å revurdere og utvikle avtalen. Representanter /eksperter fra disse nasjonale organene skal sammen danne European Union Energy Star Board (EUESB). EUESB ledes av en representant fra Kommisjonen, og er det utøvende organ i den daglige driften av programmet.

Merknader

Selv om bruken av "Energy Star" er et frivillig tilbud til produsentene av kontorutstyr om å søke på bruken av merket, vil selve forordningen om tilretteleggelse for bruk av merket i EU sannsynligvis være EØS-relevant. Forordningen inneholder blant annet følgende:

Etableringen av Kommisjonen som styringsenhet.

Etableringen av effektive virkemidler for å lære opp forbrukerne om "Energy Star" og stimulere til etterspørsel av energieffektive produkter.

Effektiv beskyttelse av logoen, samt håndhevelse av kravene bruken av "Energy Star" medfører for industrien.

Revisjon av tekniske spesifikasjoner, samt innlemmelse av nye produktgrupper i avtalen.

Norge kan tilknyttes avtalen gjennom et "side-letter" som fremstilles av Kommisjonen og Norge i fellesskap, og som så fremlegges USA for godkjenning. I "side-letteret" spesifiseres det at avtalen også gjelder for hele EØS-området. Når det gjelder den interne organiseringen i EU/EØS-området vil Norge få samme rettigheter som EU-landene. Et forslag til "side-letter" er under utarbeidelse.

Deltakelse i "Energy Star" vil sannsynligvis ikke kreve verken lov- eller forskriftsendring. Forslaget til avtale er sendt bransjen på høring som stilte seg positive til deltakelse i programmet samt i en eventuell ekspertgruppe.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 279 Forslag til direktiv om å fremme fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarked

Sammendrag av innholdet

Det overordnede målet for direktivet er å øke bruken av fornybar elektrisitet i EU. EU-landene har et mål om at fornybare kilder skal dekke 12% av samlet energikonsum i 2010. Det er i den sammenheng anslått at fornybare kilder skal stå for 22,1% av elproduksjonen mot 13,9% i dag. Fornybar energi inkluderer alle nye fornybare energikilder samt vannkraft. Direktivforslaget skiller imidlertid mellom vannkraftanlegg på større og mindre enn 10MW. Anlegg på under 10 MW har samme status som nye fornybare energikilder. Dvs. at anleggene er berettiget til å motta særskilt etablerings- og driftsstøtte, og at de skal gis prioritert nettilgang. Elektrisitet fra disse anleggene skal i likhet med andre fornybare energibærere utstedes med et sertifikat som viser elektrisitetens fornybare opprinnelse. Sertifikatene vil være omsettelige. Kommisjonen legger imidlertid ikke opp til noe felles sertifikatmarked i denne omgang. Produksjonen fra anlegg på over 10 MW medregnes i nasjonale mål for forbruk av elektrisitet fra fornybare energikilder, og det skal utstedes egne sertifikater på elektrisitet produsert ved disse anleggene. Myndighetene skal peke ut en uavhengig aktør som skal forestå utstedelse av sertifikater. På alle andre områder av direktivet er "stor" vannkraft utenfor direktivforslagets virkeområde. Medlemslandene skal innen et år etter at direktivet har trådt i kraft rapportere til Kommisjonen om nasjonale mål for økningen i bruk av fornybare energikilder de neste 10 årene. Om målene ikke samsvarer med EUs sentrale mål forbeholder Kommisjonen seg rett til å foreslå individuelle og

obligatoriske mål for Parlamentet og Rådet. Rapportene til EU skal oppdateres hvert 5. år.

Merknader

Direktivet anses som EØS-relevant og vil kunne komme til å kreve endringer i lov og forskrifter. Det må avklares nærmere hvordan bestemmelsene om nasjonale mål skal tilpasses Norge som har sin egen Kyoto-forpliktelse å ivareta, og som allerede produserer så godt som all elektrisitet gjennom en fornybar energikilde. Norge har 27. juli 2000 kommentert forslaget sammen med EFTA-statene Island og Liechtenstein. Blant de viktigste merknadene er at skillet mellom stor og liten vannkraft er vilkårlig satt, ettersom det ikke er noen entydig sammenheng mellom størrelse og lønnsomhet. Prinsipielt bør lønnsomhetskriteriet være avgjørende for tildeling av støtte, og ikke størrelsen på anlegget. Videre er det fremholdt at fornybar elektrisitet ikke bør gis prioritet i nettet. Direktivforslaget er sendt på høring til sentrale aktører i elektrisitetsmarkedet.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Forslag til kommisjonsdirektiv om energimerking av luftkjølingsanlegg

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 92/75/EØF (energimerkedirektivet), som er en del av EØS-avtalen, fastlegger krav om obligatoriske vareopplysninger om husholdningsapparaters energiforbruk og støynivå. I henhold til direktiv 92/75/EØF skal det også utarbeides teknisk dokumentasjonsmateriale som gjør det mulig å bedømme nøyaktigheten av de gitte opplysninger.

Energimerkedirektivet omfatter husholdningsapparater som kjøleskap, frysere og kombinasjoner av slike, vaskemaskiner, tørketromler, oppvaskmaskiner, komfyrer, trykkvarmere og luftkjølingsanlegg. Listen over apparater kan utvides.

Energimerkedirektivet er et rammedirektiv, og nærmere detaljer for hver apparattype vil bli fastsatt i såkalte gjennomføringsdirektiv.

Det utarbeides nå et utkast til gjennomføringsdirektiv angående luftkjølingsanlegg. Utkastet er under behandling i regulatorisk komitee (komiteen som utarbeider forslag til direktiv). Når komiteen har gitt sin tilslutning til forslaget, blir det oversendt Kommisjonen som vedtar direktivet.

Merknader

Gjennomføringsdirektivet åpner for merking av luftkjølingsapparater.

Direktivet vil gi felles regler for merking av produkter som omsettes i EØS-området og således bidra til å tilrettelegge for fri flyt av varer. Det er også i Norges interesse å gjennomføre et eventuelt vedtatt direktiv for å unngå å bli dumpingplass for mindre effektive produkter.

Direktivet vil bli sendt ut på høring i Norge etter at det eventuelt er vedtatt av Kommisjonen. Direktivet vil kunne gjennomføres i norsk rett ved forskrifter om energimerking gitt i medhold av lov om merking av forbruksvarer (lov av 18.12.91 nr. 90). En innlemmelse av direktivet vil bidra til å fremme større energieffektivitet i hele EØS-området og sikre økt informasjon til forbrukerne.

Status

Gjennomføringsdirektivet er til behandling i den regulatoriske komiteen satt opp under direktivet 92/75/EØF. Det er usikkert når det endelige utkast som oversendes Kommisjonen til vedtagelse vil foreligge.

Vedlegg V Fri bevegelighet for arbeidstakere

KOM(99) 3 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tredjelandsborgere og tjenesteyting på tvers av landegrensene

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer at dersom en tredjelandsborger som oppholder seg som arbeidstaker i en medlemsstat skal yte en tjeneste i en annen medlemsstat, plikter den medlemsstat tredjelandsborgeren normalt oppholder seg i å utstede et eget dokument ("EC service provision card") til vedkommende. Vilkåret er at personen oppholder seg lovlig i vedkommende land og er tilknyttet trygdesystemet eller forskiret mot sykdom eller arbeidsulykker. Dokumentet skal være gyldig for den perioden vedkommende er ansatt, men med en begrensning på 6 eller 12 måneder. Tredjelandsborgere som er i besittelse av dette dokumentet skal ha rett til å reise inn og oppholde seg i det land hvor tjenesteytelsen skal skje, utelukkende på forevisning av dette dokumentet og gyldig reisedokument. Det kan ikke stilles krav om visum- eller oppholds- eller arbeidstillatelse.

Merknader

Forslaget bygger delvis på praksis fra EF-domstolen, i første rekke Vander Elst-dommen (C-43/93), men synes å gå lenger enn denne dommen på enkelte punkter. Dette gjelder bl.a. bestemmelsene i forslaget om innreise og om at det ikke kan stilles krav om visum. Det har kommet signaler om uenighet medlemslandene imellom, både med hensyn til direktivutkastets materielle innhold, og hjemmelsgrunnlag. Det forventes ingen avklaring i nær framtid.

EØS-/EFTA-landene har vurdert direktivforslaget og bl.a. kommet til at de deler som gjelder innreise, visum og oppholdstillatelse ikke er EØS-relevante. EFTA-landenes kommentarer ble oversendt Kommissjonen allerede 5. oktober 1999, da det ble ansett viktig å formidle synspunktene til EU i forkant av behandlingen i rådsarbeidsgruppen. Det er ventet at en andre EFTA-kommentar vil bli utarbeidet.

Gjennomføring av de EØS-relevante delene av forslaget vil kreve flere endringer i utlendingsforskriften. Bortfall av krav om arbeidstillatelse ville i prinsippet kunne påvirke det norske arbeidmarkedet. Virkningene antas imidlertid å ville være små. De berørte departementer ser de EØS-relevante delene av forslaget som positive eller uproblematisk.

Status

Forslaget er oversendt Rådet til behandling. Saken er ikke kommet opp under det finske formannskap (2. halvår 1999) eller det portugisiske formannskap (1. halvår 2000). Det er heller ikke varslet at saken vil tas opp av det franske formannskap (2. halvår 2000).

Vedlegg VI Trygd

KOM(91) 528 Forslag til forordning om utvidelse av det personlige og materielle omfang for rådsforordninger (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Felleskapet, og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØS) nr. 1408/71

Sammendrag av innholdet

Rådsforordningene (EØF) nr. 1408/71 og 574/72 er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 11, s. 25 og 132). Forslaget innebærer dels en utvidelse av forordningens personkrets til å gjelde alle trygdede statsborgere i medlemsstatene. Dels er det foreslått en utvidelse av de ordninger som forordningen skal omfatte.

Merknader

Forordning 1408/71 og forordning 574/72 er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 25. april 1997 nr. 384 med hjemmel i en rekke lover, herunder lov om folketrygd §§1-3 og §§25-15.

Endringsforslaget vil ikke medføre behov for endringer i norsk rett.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 13. mars 1992. Forslaget foreligger i bearbeidet og upublisert versjon som Rådskokument 9316/97 SOC 161, vesentlig redaksjonelt omformet med oppsplitting i forskjellige deler. Den delen som gjelder særlige ordninger for offentlige tjenestemenn ble vedtatt i Rådet 29. juni 1998. Resten av forslaget er fortsatt til behandling i Rådet.

KOM(95) 734/KOM(97) 158 Forslag til endring av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet (dagpenger under arbeidsledighet)

Sammendrag av innhold

Forslaget inneholder regler som tillater en person som søker arbeid i en annen medlemsstat å få utbetalt dagpenger under arbeidsledighet i denne medlemsstaten i mer enn tre måneder, som er den någjeldende regel. Imidlertid foreslås det at etter at de tre første månedene har utløpt, kan verdien av dagpengene som mottas, ikke være høyere enn det som gjelder i det landet vedkommende søker arbeid. Den arbeidssøkende kan heller ikke motta dagpenger for en lengre periode enn hva som er mulig i vertslandet.

Merknader

Forslaget innebærer en utvidelse av perioden på tre måneder som en arbeidssøker fra en medlemsstat kan oppholde seg i en annen medlemsstat med rett til dagpenger fra hjemlandet. Det er ut fra norske vurderinger uheldig. Ordningen fremstår allerede i dag som byråkratisk og utilstrekkelig for å fremme arbeidskraftsmobiliteten. Samtidig er det for det land som skal dekke dagpengeutgiftene ikke mulig å drive aktiv oppfølging og kontroll av dagpengemottakeren. Omfanget av mulig misbruk vil øke med en forlengelse av perioden. Svakheter ved ordningen vil komme enda tydeligere fram dersom forslaget til endringer vedtas. Norge har gått mot det foreliggende forslaget i den Administrative kommisjon for trygd som er en komite under

Kommisjonen. En har også tatt opp saken med de andre nordiske land som også er uenige i forslaget. Vedtaket krever énstemmighet.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(95) 735 Forslag om endring av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet (arbeidsmarkedsbasert førtidspensjon)

Sammendrag av innholdet

Rådsforordningene (EØF) nr. 1408/71 er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 11, s. 25). Det foreslås at arbeidstakere som har fått innvilget arbeidsmarkedsbasert førtidspensjon bevarer rett til pensjonen selv om vedkommende flytter til et annet medlemsland. Videre skal det ved utregning av pensjonen også medregnes arbeidsperioder i andre medlemsland. Arbeidstakere som under sin siste arbeidsperiode var bosatt i et annet medlemsland, vil også kunne kreve ytelser fastsatt i lovgivningen i det land vedkommende er medlem av trygden. Dette gjelder ordninger som, med unntak av ordinær førtidspensjon, innebærer at helt arbeidsløse arbeidstakere får pensjon fram til vanlig alderspensjon eller ordinær førtidspensjon inntreffer, uten at det stilles som vilkår at vedkommende skal stå til rådighet for arbeidsformidlingen.

Merknader

Forslaget krever ikke endringer i norsk rett. Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Forslaget innebærer at arbeidstakere som har fått innvilget arbeidsmarkedsbasert førtidspensjon, bevarer rett til pensjonen selv om vedkommende flytter til et annet medlemsland. En vurdering av den økonomiske effekten av en utvidelse av retten til å bevare pensjoner ved flytting til et annet medlemsland, har derfor en provenymessig effekt i tillegg til en eventuell effekt på de direkte utbetalingene.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet. Europaparlamentet avga uttalelse i november 1996.

KOM(97) 561 Forslag til endring av rådsforordning 1408/71/EØF om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning 574/72/EØF om regler for gjennomføringen av forordning 1408/71

Sammendrag av innholdet

Trygdeforordning (EØF) nr. 1408/71 omfatter pr. i dag som utgangspunkt kun medlemsstatenes, respektive avtalestatenes, statsborgere. Det er visse unntak, i hovedsak vedrørende flyktninger, statsløse og familiemedlemmer. De fleste av de i alt om lag 13 mill. tredjelandsborgere med lovlig opphold i medlemsstatene er imidlertid ikke omfattet av koordineringsreglene.

Endringsforslaget er bl.a. fremmet i lys av Europaralamentets gjentatte oppfordringer om å gjennomføre likebehandling av statsborgere i medlemsland og tredjeland som har lovlig opphold på felleskapets territorium, spesielt i beslutning av 30. januar 1997 om rasisme, fremmedfrykt og antisemittisme og om det europeiske år mot rasisme 1997.

Utvidelsen som etter forslaget skal hjemles i traktatens art. 51 og 235, vil ikke innebære rett til fri bevegelse, oppholdsrett eller adgang til arbeidsmarkedet i en medlemsstat jf. traktatens art. 48, for den angjeldende personkrets. Forslaget vil heller ikke pålegge medlemsstatene å ta hensyn til forhold eller tidsrom tilbakelagt utenfor fellesskapet mht. fastsettelse, beregning eller utbetaling av ytelser.

Forslaget innebærer at en vil kunne se bort fra en rekke bilaterale og multilaterale avtaler for de grupper det her er snakk om. Administrativt innebærer forslaget således en forenkling.

Merknader

Forordning 1408/71 og 574/72 er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 25. april 1997 nr. 384 med hjemmel i en rekke lover, herunder lov om folketrygd §§ 1-3 og §§25-15.

Endringsforslaget vil ikke medføre behov for endringer i forhold til norsk rett.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(98) 779 Forslag til rådsforordning om koordinering av trygdeordninger

Sammendrag av innholdet

Med den foreslåtte forordningen tar en sikte på å oppheve og erstatte forordning 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet. Formålet med dette er ifølge EuropaKommisjonen å gjøre regelverket enklere, lettere tilgjengelig, mer brukervennlig, effektivt og moderne. Begreper, regler og prosedyrer er forenklet og rasjonalisert slik at de skal bli mer håndterlige for dem som skal administrere dem, fremstillingen er gjort mer begripelig for den vanlige bruker og teksten er redusert med to tredeler i forhold til forordning 1408/71. Dette er en oppfølging av rådsresolusjon av 7. desember 1992 om den praktiske gjennomføring av det indre marked, hvor Kommisjonen og medlemsstatene oppfordres til å øke klarheten i EF-regelverket bl.a. gjennom konsolidering av eksisterende regler. Det er også en del av SLIM-initiativet (Simpler Legislation for the Internal Market) som inngår som en del av handlingsplanen for det indre marked av juni 1997. Under dette initiativet har det vært nedsatt arbeidsgrupper for å vurdere forenkling av Efs regelverk på ulike områder, herunder trygdeområdet.

Det dreier seg altså ikke om en grunnleggende eller gjennomgripende substansiell omlegging av selve koordineringssystemet. Grunnprinsippene for koordineringen og de viktigste trekkene i systemet beholdes langt på vei som før.

Det generelle utgangspunktet for koordineringen vil fortsatt være at en person som har rett til trygdeytelser i en medlemsstat, ikke skal tape sin rett ved å flytte til en annen medlemsstat. Koordineringsreglene innebærer ikke harmonisering av medlemsstatenes trygdelovgivning.

Regelverket får anvendelse på alle tradisjonelle trygdeytelser som er nevnt i ILO-konvensjon nr 102, uavhengig av hvordan ordningene er utformet. Regelverket bestemmer også hvilken lovgivning en person skal være omfattet av. Vedkommende skal bare være omfattet av én stats lovgivning av gangen, i utgangspunktet lovgivningen i staten der vedkommende arbeider, mens personer som ikke er yrkesaktive skal være omfattet av lovgivningen i bostedslandet.

Koordineringsreglene skal bygge på fire hovedprinsipper:

- Likebehandling i forhold til statsborgerskap,
- likestilling av faktiske hendelser inntruffet i medlemsstatene,
- sammenlegging av trygdetid og
- bevaring av opptjente rettigheter (eksport av ytelser).

På tre områder foreslås det viktigere endringer som innebærer nye rettigheter og plikter i forhold til gjeldende rett:

1. Omfangsmessig utvidelse til generelt å omfatte alle personer som er trygdet i en medlemsstat, også personer som ikke har vært yrkesaktive og tredjelandsstatsborgere.
2. Utvidelse til særskilte førtidspensjonsordninger som fra en bestemt alder gir ytelser til arbeidstakere som permitteres eller som etter eget valg frivillig forlater arbeidslivet.
3. Regler som gir en person med rett til ytelser ved arbeidsløshet fra en medlemsstat, muligheten til å søke arbeid i en annen medlemsstat i seks måneder uten å miste retten til ytelser, mot tre måneder etter forordning 1408/71, jf artikkel 69. Fra sistnevnte medlemsstat skal vedkommende ha rett til kontantytelser ved arbeidsløshet (andre enn dagpenger) som har til formål å sikre adgang til arbeidsmarkedet. Videre foreslås koordineringen av ytelser ved arbeidsløshet utvidet til selvstendig næringsdrivende.

Kommisjonen har tidligere fremmet forslag om å utvide det personlige og materielle anvendelsesområdet til forordning 1408/71 til å omfatte disse persongruppene og ordningene/ytelsene, jf KOM(91)528 endelig utgave, KOM(97)561 endelig utgave, KOM(95)734 endelig utgave, KOM(97)158 og KOM(95)735 endelig utgave.

Merknader

Gjeldende koordineringsinstrumenter for trygdeordninger (forordning 1408/71 og 574/72) er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 25. april 1997 nr. 384 med hjemmel i en rekke lover, herunder lov om folketrygd §§ 1-3 og 25-15. Den foreslåtte forordningen vil kunne inkorporeres i norsk rett ved forskrift på samme hjemmelsgrunnlag og vil ikke medføre behov for andre endringer i forhold til norsk rett.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(00) 186 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning (EF) om endring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger for arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføringen av forordning (EØF) nr. 1408/71

Sammendrag av innholdet

Forordningene (EØF) nr. 1408/71 og 574/72 er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 11 s. 25 og 132).

Forslaget ble fremlagt av Kommisjonen 28. april 2000 (KOM(00) 186 endelig utgave) med hjemmel i Traktaten om opprettelse av Det Europeiske fellesskap artikkel 42 og 308.

Forslaget inneholder de sedvanlige årlige justeringer for 2000 av mer praktisk og formell art som følge av endringer i medlemsstatenes nasjonale lovgivning og behov for teknisk presisering og justering av enkelte bestemmelser. Ingen av forslagene er av materiell karakter.

Endringene av vedlegg IV og VI i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 gjelder anvendelsen av nasjonal lovgivning i forbindelse med forordningen for hhv. Frankrike, Østerrike og Sverige.

Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 omfatter i utgangspunkt bare lovfestede trygde- og pensjonsordninger. Unntaket er ordninger den enkelte medlemsstat deklarerer i henhold til artikkel 1 bokstav j), jf. artikkel 97. Frankrike har gjort dette for to tjenstepensjonsordningers vedkommende (ARRCO og AGIRC). Merknadene i vedlegg IV og VI tar sikte på å gi presiseringer for å lette anvendelsen av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 på ordningene. Merknaden i vedlegg IV innebærer at beregningen etter nasjonale regler, jf artikkel 46 nr. 1, alltid vil gi et like godt eller bedre resultat enn at beregningen etter artikkel 46 nr. 2. Institusjonene unngår dermed å måtte foreta en dobbelt beregning, dvs. en pro rata-beregning i tillegg til den nasjonale. Merknaden i vedlegg VI tar bl a sikte på å gi mulighet til fortsatt frivillig trygd i de nevnte ordninger ved arbeid utenfor Frankrike i samsvar med rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 artikkel 15 nr. 3.

Merknaden i vedlegg VI for Østerrike tar sikte på å fjerne uklarheter vedrørende rådsforordning (EØF) nr. 1408/71s anvendelse på den lovfestede østerrikske førtidspensjonsordningen SUG og presisere at det dreier seg om en ordning hvis ytelser tilstås i henhold til forordningens avdeling III kapittel 3.

Merknaden i vedlegg VI for Sverige begrunnes med at en tar hensyn til at EF-domstolen har slått fast at den svenske foreldreytelsen ikke er en ytelse ved graviditet og fødsel, men en familieytelse. Gjennomsnittlig inntekt for arbeidsperioder i Sverige skal legges til grunn som inntekt

for tilsvarende perioder i andre medlemsland for anvendelsen av sammenleggingsbestemmelsen i artikkel 72.

Forslaget til endringer i artikkel 34 nr. 4 og 34 nr. 5 i forordning 574/72 gjelder oppgjør fra den kompetente institusjon i en medlemsstat for utgifter til sykebehandling under midlertidig opphold i en annen medlemsstat etter den kompetente stats refusjonssatser. Endringen av artikkel 34 nr. 5 presiserer at beløpsgrensen ikke gjelder utgifter til behandling som har oppstått i tilfeller hvor oppholdslandet ikke har refusjonssatser å oppgi på blankett E126. Det gjelder konkret Spania. En benytter samtidig anledningen til å rette opp rene språklige feil i artikkel 34 nr. 4 i den engelske og svenske oversettelsen, som feilaktig refererer til bostedsstaten der det skal være oppholdsstaten ("State of residence" skal endres til "State of stay" i den engelske versjonen).

Artikkel 93 i forordning 574/72 inneholder bestemmelser om refusjoner for utgifter til medisinsk behandling og ytelser ved svangerskap og fødsel. Etter vedtakelsen av forordning nr. 307/1999 8. februar 1999, som innførte et nytt avsnitt 5a med overskriften "Personer som studerer eller mottar yrkesopplæring og deres familiemedlemmer", er det nødvendig å endre henvisningen til artikkel 22c til artikkel 34a og 34b i artikkel 93 nr. 1.

Det foreslås videre å endre artikkel 107 i forordning 574/72. Bestemmelsen refererer nå til ECU og EMS som har opphørt å eksistere som følge av introduksjonen av Euroen 1. januar 1999. Ansvar for å gjengi valutakursene ligger ikke lenger hos Kommisjonen, men hos sentralbanken (ECB). Selv om rådsforordning (EØF) nr. 1103/97 tar høyde for disse endringene på generell basis, vil de foreslåtte endringene i artikkel 107 klargjøre rettstilstanden, og ikke minst ha informasjonsverdi.

Merknader

Forordning 1408/71 og forordning 574/72 er inkorporert i norsk rett ved forskrift av 25. april 1997 nr. 384 med hjemmel i en rekke lover, herunder lov om folketrygd §§ 1-3 og 25-15.

Forordningen krever ingen endringer i forhold til norsk rett.

Status

Forslaget er til behandling i Europaparlamentet og Rådet.

Vedlegg VII Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

KOM(97) 638 Forslag til europaparlaments- og rådsvedtak om endring av rådsdirektivene 89/48/EØF og 92/51/EØF om et generelt system for gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, samt rådsdirektivene 77/452/EØF, 77/453/EØF, 78/686/EØF, 78/687/EØF, 78/1026/EØF, 78/1027/EØF, 80/154/EØF, 80/155/EØF, 85/384/EØF, 85/432/EØF, 85/433/EØF og 93/16/EØF for yrkene allmennsykepleiere, tannleger, veterinærer, jordmødre, arkitekter, farmasøyter og leger

Sammendrag av innholdet

Forslaget omhandler forslag til endringer i de generelle direktivene for gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og i sektordirektivene for allmennsykepleiere, tannleger, veterinærer, jordmødre, arkitekter, farmasøyter og leger. Det omtales oftest som SLIM-direktivet, fordi det er et ledd i SLIM-initiativet om forenkling av EU-lovgivningen for Det indre marked generelt.

Når det gjelder det generelle systemet, direktivene 89/48/EØF og 92/51/EØF, er forslaget utformet med henblikk på å oppnå mer ensartet anvendelse og fortolkning av disse direktivene i alle medlemslandene. For sektordirektivene foreslås det å forenkle prosedyrene for oppdatering av listene over kvalifikasjoner og spesialiseringer som i henhold til disse direktivene skal godkjennes automatisk. I tillegg vil SLIM-direktivet bidra til å sikre lovgrunnlaget ved vurderinger av utdanning og opplæring fra tredjeland.

Merknader

Direktivet medfører ikke behov for endringer i norsk rett, da direktivene som dette forslaget vil endre, allerede er gjennomført i Norge. Imidlertid vil den foreslåtte forenklede prosedyren for endringer av oversiktene over yrkene under sektordirektivene antakelig medføre behov for avklaring av de tilsvarende prosedyrene for EFTA-/EØS-landenes del.

I sin andre gjennomgang av utkastet til SLIM-direktiv vedtok EU-parlamentet endringsforslag om at turnustjenesten for leger må utvides fra minimum 2 til minimum 3 år og om at kontinuerlig etterutdanning for allmennleger må bli obligatorisk. Disse forslagene blir imøtegått av Kommisjonen og sannsynligvis også Rådet, så det er forventet at saken må til forliksbehandling.

Status

Rådet vedtok felles holdning 20. mars 2000, direktivet ble behandlet i EU-parlamentet for annen gang 5. juli 2000, og Kommisjonens reviderte direktivforslag forelå 21. august 2000. Det er forventet at saken vil gå til forliksbehandling i løpet av høsten 2000.

Vedlegg IX Finansielle tjenester

KOM(98) 468/KOM(99) 385 Forslag til direktiv om fjernsalg av finansielle tjenester

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget gjelder avtaler om finansielle tjenester inngått uten at avtalepartene fysisk møtes, f.eks. ved avtaleinngåelse pr. internett, telefon, brev, telefax etc. Det tar sikte på å utfylle det generelle fjernsalgsdirektivet (97/7/EØF), som har et unntak for finansielle tjenester. Sistnevnte direktiv er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteéns beslutning nr. 15/98, offentliggjort i EØS-tillegget til EF-tidende 8. oktober 1998).

Det generelle fjernsalgsdirektivet er et minimumsdirektiv, hvor de viktigste bestemmelsene gjelder krav til informasjon, og - med spesifikke unntak - angrerett i ti virkedager etter at avtalen er inngått. Det forslaget som nå er fremlagt for finansielle tjenester atskiller seg fra det generelle direktivet på vesentlige punkter, særlig ved at det er foreslått som totalharmoniseringsdirektiv, og at forbrukeren bare har angrerett i spesielle tilfelle. Utover den begrensede angreretten i visse tilfelle har forbrukeren generelt en "refleksjonsperiode", der leverandøren er bundet av sitt tilbud i 14 dager etter at det er fremsatt. Formålet med konstruksjonen er å legge til rette for at forbrukeren skal få en betenkningstid før avtale inngås. Trolig som en følge av totalharmoniseringskarakteren er også informasjonskravene mindre omfattende.

Merknader

Behandlingen i Rådets arbeidsgruppe har avspeilet betraktelig motstand mot visse hovedelementer i direktivet, spesielt forslaget om totalharmonisering og innføring av en refleksjonsperiode. Rådet (forbrukerministrene) diskuterte forslaget på sitt møte 13. april i år. Det var generell enighet om behovet for et slikt direktiv, med sikte på å utfylle det generelle fjernsalgsdirektivet. Rådet ba om at minimumsprinsippet blir lagt til grunn for direktivet. Det er enighet om at det bør utarbeides et egnet system for angrerett, men uttrykt skepsis

til den foreslåtte konstruksjonen med en blanding av tradisjonell angrefrist og refleksjonsperiode. Spørsmålet om hvor langt direktivet skal gå i å stille informasjonskrav synes fortsatt å stå åpent.

Både i Norge og i de andre nordiske land er man skeptisk til forslaget om totalharmonisering og innføring av en refleksjonsperiode. Dette var også sentrale punkter i EFTA-kommentarene som ble gitt til en tidligere versjon av direktivforslaget.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel I Forsikring

KOM(89) 394 Forslag til rådsdirektiv om tvangslividasjon av forsikringsselskaper

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget må ses i sammenheng med rammedirektivene for hhv. livsforsikring og skadeforsikring (rådsdirektiv 92/96/EØF og rådsdirektiv 92/49/EØF, som begge er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A s. 27 og 4). Rammedirektivene gir i prinsippet forsikringsselskaper med hovedsete i EU adgang til å drive virksomhet og å etablere filialer, inkl. generalagenturer, i alle EU-land, på grunnlag av konsesjon gitt av tilsynsmyndigheten i selskapets hjemland. Formålet med forslaget er å harmonisere regler om tvangsavvikling der det anses nødvendig av spesielle hensyn til forsikringsselskaper, særlig vurdert ut fra hensynet til forsikringskreditorer og tilsynsmyndighetene.

Det nærmere innholdet i forslaget er:

- Avvikling eller konkurs skal innledes i hjemlandet, og har virkning for filialer i utlandet (hjemlandsprinsippet)
- Medlemslandene skal pålegge forsikringsselskaper å føre et internt register over de eiendeler som skal tjene til dekning av selskapets forsikringstekniske avsetninger (dvs. forpliktelser iht. forsikringsavtalene)
- Forslagets regler om alminnelig tvangslividasjon skal gjelde når et selskaps konsesjon er trukket tilbake eller når betingelsene for en tilbakekallelse er oppfylt, og selskapet er solvent
- Er forsikringsselskapet insolvent eller har det stanset sine betalinger, skal avviklingen av selskapet gjennomføres som særlig

tvangsavvikling. Forslaget inneholder nærmere regler om slik særlig tvangsavvikling

Merknader

Dersom forslaget tas inn i EØS-avtalen slik det nå foreligger, vil norsk gjennomføring kunne innebære endringer i forsikringsvirksomhetsloven kap. 10 og lov om sikringsfondsordninger for banker og offentlig administrasjon mv av finansinstitusjoner kap. 4. Eventuelle endringer vil i første rekke kunne bli nødvendig pga. kravet til interne registre og til bestemmelsene om tvungen avvikling.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse i mars 1993. Forslaget er til behandling i Rådet.

Kapittel II Banker og andre kredittinstitusjoner

KOM(88) 4 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om restrukturering og avvikling av kredittinstitusjoner

Sammen drag av innholdet

Forslaget går ut på at hjemlandets regler skal gjelde ved restrukturering og avvikling av kredittinstitusjoner, inkl. filialer kredittinstitusjonen har etablert i andre land innenfor EU (hjemlandsprinsippet). Vertslandene skal påse at nasjonale regler ikke er til hinder for at restrukturering eller avvikling av filialer kan skje etter hjemlandets regler. Unntak er imidlertid gjort for arbeidskontrakter og avtaler om avregning, som skal følge vertslandets regler.

Direktivforslaget legger opp til varsling av tiltak som iverksettes overfor kredittinstitusjonen og dens filialer, og samarbeid mellom tilsynsmyndighetene i hjemlandet og i vertslandene.

I vedlegg I til direktivforslaget har medlemslandene gitt en oversikt over nasjonale regler som gjelder for restrukturering av kredittinstitusjoner. I vedlegg II gis tilsvarende informasjon om reglene for avvikling av kredittinstitusjoner, frivillig og etter beslutning fra andre enn institusjonen selv.

Forslaget inneholder også en bestemmelse om innskuddsgarantiordninger. Medlemslandene skal påse at innskuddsgarantiordninger som gjelder på deres territorium, også dekker filialer av kredittinstitusjoner som har hovedsete i et annet

medlemsland. Ordningen skal gi samme sikkerhet i vertslandet som i hjemlandet.

Prinsippet om at hjemlandets regler gjelder får i utgangspunktet ikke anvendelse for filialer av kredittinstitusjoner med hovedsete utenfor EU.

Merknader

Norsk lovgivning er i hovedsak i samsvar med direktivforslaget. Dersom det blir tatt inn i EØS-avtalen og skal gjennomføres i norsk rettt må det muligens foretas visse tilpasninger i forskrift av 7. juli 1994 om grenseoverskridende tjenesteyting av utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner med hovedsete i annen stat innenfor EØS (filialforskriften). Det bør bl.a. vurderes å presisere at norske regler ikke skal være til hinder for at en restrukturering eller avvikling av en kredittinstitusjons filial i Norge kan skje etter hjemlandets regler. Videre må det vurderes nærmere i hvilken grad beslutninger fattet av andre lands myndigheter skal kunne gjennomføres av norske myndigheter og domstoler, og i hvilken grad beslutninger fattet av andre lands myndigheter vil kunne få betydning for rettigheter eller plikter til juridiske eller fysiske personer i Norge, eksempelvis norske kreditorer som har handlet med filial av en utenlandsk kredittinstitusjon i Norge.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt den 17.juli 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

KOM(99) 352 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av direktiv 91/308/EØF om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking av penger

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 91/308/EØF er innlemmet i EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 174). Forslaget vil forplikte medlemsstatene til å bekjempe hvitvasking av utbyttet fra all organisert kriminell virksomhet og bedrageri, korrupsjon eller annen kriminell aktivitet skadelig for EUs økonomiske interesser. Gjeldende direktiv retter seg kun mot utbytte fra narkotikakriminalitet. Direktivforslaget retter seg mot et bredere spekter av aktører enn det gjeldende direktivet, som kun retter seg mot den finansielle sektor. Etter forslaget vil en rekke ikke-finansielle aktiviteter og yrkesgrupper som er sårbare for å bli misbrukt til hvitvaskingsformål omfattes.

Personkretsen som omfattes av krav til klientidentifikasjon, oppbevaring av opplysninger og rapportering av mistenkelige transaksjoner vil etter forslaget utvides til å omfatte bl.a. eksterne regnskapsførere og revisorer, eiendomsmeglere, notarer og advokater som forestår finansielle transaksjoner, forhandlere av edelstener og metaller og kasinoer.

Merknader

Rapporteringsplikt m.m. er i Norge knyttet til utbytte fra straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder. Det antas derfor at det ikke er behov for lovendring i Norge med hensyn til direktivforslagets utvidelse av type kriminalitet som omfattes. Når det gjelder forslaget utvidelse av hvilke aktører som etter direktivet vil ha rapporteringsplikt m.m., vil dette kreve lovendring i Norge.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel III Børs og verdipapirer

KOM(98) 449 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 85/611/EØF om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS)

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 85/611/EØF om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS -direktivet) er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 231). Gjeldende direktiv setter visse betingelser for markedsføring av verdipapirfond på grunnlag av EU-lisens.

Et tidligere forslag til direktiv på området (KOM (94) 329), er trukket av Kommisjonen og erstattes av dette.

Forslaget innebærer en utvidelse av hvilke instrumenter forvaltningsselskap for verdipapirfond kan investere i, til også å omfatte andeler i andre verdipapirfond, pengemarkedsinstrumenter, bankinnskudd og standardiserte derivatkontrakter. I dag omfattes i hovedsak kun investeringer i børsnoterte aksjer og obligasjoner. Det tas også sikte på å presisere visse uklarheter i gjeldende direktiv, og det foreslås å opprette en rådgivende komité for verdipapirfondsvirksomhet (UCITS Contact Committee). Forslaget må sees i sammenheng med forslaget i KOM (98) 451, som er omtalt nedenfor.

Merknader

EØS-reglene som svarer til det gjeldende UCITS-direktivet er gjennomført i norsk rett gjennom lov om verdipapirfond av 12. juni 1981 nr. 52 med forskrifter. Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil gjennomføring i Norge kreve tilsvarende endringer i verdipapirfondloven.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse i februar 2000. Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(98) 451 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 85/611/EØF om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS) med sikte på regulering av forvaltningsselskaper og forenklede prospekter

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 85/611/EØF om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS -direktivet) er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 231).

Et tidligere forslag til direktiv på området (KOM (94) 329), er trukket av Kommisjonen og erstattes av dette.

Forslaget vil supplere forslaget i KOM (98) 449. Det tas sikte på å etablere et prinsipp om gjensidig godkjenning ("single passport") for forvaltningsselskaper for verdipapirfond, på lik linje med det som gjelder for andre tilbydere av finansielle tjenester (banker, forsikringsselskap og verdipapirforetak) innen EØS-området. Prinsippet innebærer at et forvaltningsselskap som er godkjent i en medlemsstat, vil kunne etablere seg ved filial og yte tjenester innen hele EØS-området. I gjeldende direktiv fra 1985 gis forvaltningsselskapene kun en rett til å markedsføre fondsandeler i andre medlemsstater.

Forvaltningsselskaper skal etter forslaget kunne tilby individuell forvaltning av midler overfor små og institusjonelle investorer (som f.eks. pensjonskasser). Det foreslås videre nye regler for hvilken informasjon som skal gis til investorer i verdipapirfond.

Merknader

EØS-reglene som svarer til det gjeldende UCITS-direktivet er gjennomført i norsk rett gjennom lov om verdipapirfond av 12. juni 1981 nr. 52 med forskrifter. Ved innlemmelse av direktivforslaget i

EØS-avtalen vil gjennomføring i Norge kreve tilsvarende endringer i verdipapirfondloven.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse i februar 2000. Forslaget er til behandling i Rådet.

Vedlegg X Audiovisuelle tjenester

KOM(92) 480 Kommisjonens grønnbok og meddelelse (KOM(94) 353) om regulering av mediekonsentrasjon

Sammendrag av innholdet

De to dokumentene er ledd i en omfattende høringsprosess som kan resultere i et forslag til direktiv om harmonisering av regler for eierskap i visse medier. I grønnboken viser Kommisjonen til at avvikende nasjonal regulering av eierskap i mediesektoren hindrer fri etablering og utvikling av det indre marked. Samtidig uttrykkes forståelse for hensynet til mangfold i mediene som søkes ivaretatt ved nasjonale regler. Hensynene må veies mot hverandre, og Grønnboken skisserer tre handlingsalternativer: Ingen tiltak, en rekommendasjon som tar sikte på å sikre innsyn i eierskapforholdene i media, eller en harmonisering av regler om eierskap i det indre marked.

Grønnboken har vært diskutert inngående med medlemslandene. Meddelelsen (KOM(94) 353) oppsummerer og analyserer utfallet av diskusjonen, og konkluderer med at det er behov for ytterligere konsultasjoner for å kunne fastslå om det er behov for et initiativ fra Kommisjonens side.

Merknader

Stortinget vedtok i juni 1997 en ny lov om tilsyn med erverv i dagspresse og kringkasting. Loven gjelder tilsyn med erverv av andeler i dagspresse og kringkastingsforetak for å motvirke uønsket eierkonsentrasjon i medie-sektoren. Iht. loven vil et nyopprettet forvaltningsorgan, Eierskapstilsynet, kunne forhindre erverv av dagspresse- og kringkastingsforetak i tilfeller der det kan skape en uønsket eierkonsentrasjon innen norske meningsdannende medier. Eierskapstilsynet ble etablert 1. april 1998, og loven vil tre i kraft når etaten er operativ.

Status

Kommisjonen har tidligere varslet at et direktivforslag skulle foreligge i løpet av høsten 1997, som en oppfølging av Grønnboken. Saken er imidlertid blitt utsatt flere ganger. I februar 1998 besluttet Kommisjonen å avstå fra forslag til direktiv vedr. mediekonsentrasjon til fordel for et forsøk på å etablere en adferdskodeks ("code of conduct") eller retningslinjer for næringslivet.

KOM(95) 546 Forslag til rådsvedtak om etablering av et garantifond for å fremme europeisk film- og fjernsynsproduksjon

Sammendrag av innholdet

Hovedhensikten med forslaget er å etablere en egnet mekanisme for å kunne trekke til seg risikovillig privat kapital i finansieringen av europeiske filmer. Ved å garantere for deler av lån opptatt i private finansinstitusjoner, håper man med et fond på ECU 200 mill. å kunne skaffe til veie kapital på nærmere ECU 1 mrd. EUs bidrag til fondet foreslås i første omgang å være ECU 90 mill. Fondet er ment å kunne bidra til finansiering av over 600 film- og fjernsynsproduksjoner, og å vare i 17 år.

Fondet foreslås forvaltet av Det europeiske investeringsfondet (EIF), gjennom en særskilt avtale mellom EIF og Kommisjonen. Maksimal andel av lånet som kan være garantert gjennom fondet foreslås satt til 50 prosent. Grensen settes for å spre fondets risiko, samt å sikre tilflyt av risikovillig privat kapital - noe som vil kunne garantere en viss kommersiell levedyktighet for filmprosjektene.

Fondet tar i første rekke sikte på å støtte spillefilmer eller tegnefilmer med betydelig europeisk og internasjonalt markedspotensiale. Det er innenfor denne genre at kostnadene og risikoen er størst, og hvor europeiske produsenter opplever sterkest utenlandsk/amerikansk konkurranse. Kravet til markedspotensiale, samt subsidiaritetsprinsippet, betyr at man ikke vil kunne støtte filmer som primært er beregnet på et nasjonalt marked.

Merknader

Norge har allerede nasjonale støtteordninger som retter seg mot produksjonsfasen. Det er følgelig usikkert om, og i hvilken grad, norske filmskapere vil dra nytte av et slikt fond. Forslaget er foreløpig ikke vurdert av den norske audiovisuelle sektoren. Dersom det skulle bli aktuelt med deltakelse fra EFTA-/EØS-landene vil dette medføre økonomiske forpliktelser.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 23. oktober 1996. Forslaget ble senest drøftet i Rådet 24. november 1997 uten at man kom til enighet. På bakgrunn av skepsis fra bl.a. Sverige, Tyskland og Storbritannia ble for øvrig et kompromissforslag i form av et mindre omfattende forsøksfond med et budsjett på ECU 60 mill. behandlet i Rådet 16. desember 1996 uten at det ble fattet noe vedtak.

KOM(99) 657 Kommisjonens meddelelse om prinsipper for Fellekskapets audiovisuelle politikk i den digitale tidsalder

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen vedtok 14. desember 1999 et strategidokument om prinsipper og retningslinjer for Fellesskapets audiovisuelle politikk i den digitale tidsalder. Dokumentet er et ledd i oppfølgingen på det audiovisuelle området av Kommisjonens grønnbok om konvergens og Rådets konklusjoner av 27. september 99 om høringen av grønnboken. Et tilsvarende dokument for regulering av tele/infrastruktur ble utarbeidet i november 1999 ("1999 Review").

Strategidokumentet omhandler bl.a.

- mål og virkemidler for den audiovisuelle politikken
- prinsipper for regulering av AV-sektoren i den digitale tidsalder
- lovgivningstiltak
- prinsipper for støtteordninger
- tidsplan for nye direktiver og tiltak.

Kommisjonen påpeker at det må tas hensyn til den audiovisuelle sektors særlige karakter ved regulering av AV-innhold:

- *proporsjonalitet*; Kommisjonen ønsker ikke å endre det rettslige rammeverk for audiovisuelt innhold, men å tilpasse dette og tillate stort rom for selvregulering. Det er imidlertid grenser for hva som kan selvreguleres, bl.a. på opphavsrettsområdet
- *separat regulering av infrastruktur og innhold*; tjenester med AV-innhold bør reguleres etter sin art og ikke i forhold til hvordan de leveres
- *anerkjenne allmennkringkastingens særlige betydning*; Kommisjonen går inn for en balansert tilnærming mht allmennkringkastingens målsettinger og konkurransereguleringen i det indre marked. Det er opp til hvert land å avgjøre hva som er allmennkringkasting - innen rammen av Fellesskapets lovgivning

Kommisjonen fremmer ikke konkrete reguleringsforslag, men skisserer flere lovgivningsmessige tiltak som den vil komme tilbake til. "TV-direktivet" 97/36/EF (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 82/99 av 25. juni 1999) anses som et effektivt instrument for "punkt til multipunkt" (TV)-sendinger, men markedsutviklingen og den teknologiske

utviklingen kan kreve en revisjon. Det skal utarbeides en rapport om direktivet innen utgangen av år 2000, samt en rapport som tar hensyn til den teknologiske utviklingen og beskyttelse av mindreårige i 2002. Den siste rapporten skal også omhandle evt forbud mot reklame rettet mot mindreårige (etter svensk initiativ og med støtte fra EFTA-landene). Kravet om en viss andel europeisk-produserte programmer skal også vurderes på nytt.

Kommisjonen viser til at det tradisjonelt har vært regler som sikrer tilgang til visse former for innhold, bl.a. allmenn-TV, som kanskje ikke ville finnes i et fritt marked. Formidlingsplikten i kabelnett (som i de fleste land gjelder for allmenn-TV-kanaler) kan bli vurdert i forhold til behov for kapasitet i nettene for andre tjenester. (Kommisjonens foreløpige holdning er at slik formidlingsplikt kan videreføres, særlig når den begrenses til allmenn-TV-kanaler.) Kommisjonen vurderer også behovet for regler for såkalte EPG-er (elektroniske programguider), som brukes ved digitale sendinger. Utformingen av slike EPG-er kan begrense tilgangen til visse tjenester, og Kommisjonen mener dette kan påvirke både presentasjonen av og tilgjengeligheten til innhold. Kommisjonen vil nøye overvåke utviklingen.

Kommisjonen vil iverksette en undersøkelse av nye reklameteknikker i forbindelse med endringer av TV-direktivet, særlig vedrørende interaktivitet og ”skjult reklame”.

Merknader

Kommisjonens meddelelse er ikke problematisk for Norge, men må vurderes i sammenheng med bl.a. oppfølgingen av Konvergensutvalgets forslag til endringer i kringkastings- og telelovgivning. De nærmere forslag til direktiver mv avventes.

Status

Rådet har i sin konklusjon av 26. juni 2000 sluttet seg til Kommisjonens forslag til retningslinjer for den audiovisuelle politikken. Det er imidlertid tautrekking mellom ulike direktorater om hvem som skal ha ansvaret for evt. regulering av EPG-er, API-er mv, som kan sies å ligge i grenselandet mellom tele- og kultur/mediepolitikk.

Vedlegg XI Telekommunikasjonstjenester

Posttjenester 5 d

KOM(00) 319 Forslag til endringsdirektiv til direktiv av 15. desember 1997 fastsatt av Europaparlamentet og Rådet (96/67/EF) om felles regler for utviklingen av Fellesskapets indre marked for posttjenester og forbedring av disse tjenestenes kvalitet (postdirektivet)

Sammendrag av innholdet

Postdirektivet ble vedtatt i EU 15. desember 1997 og ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 91/98 av 25. september 1998. Formålet med postdirektivet er å skape felles rammebetingelser for alle postoperatører i det indre marked og å sikre allmennheten landsdekkende tilbud av grunnleggende posttjenester (universelle posttjenester) av god kvalitet og til rimelige priser. Det antas at dette best kan oppnås gjennom å gradvis åpne for liberalisering.

Det er i postdirektivet (artikkel 7 nr. 3) fastsatt en videre tidsplan for nærmere utredninger og eventuelle beslutninger om en ytterligere gradvis liberalisering av postmarkedet, spesielt for grensekryssende postsendinger og adresserte reklamesendinger, samt en ny vurdering av de gjeldende pris- og vektgrensene på det reserverte området (enerettsområdet). Etter tidsplanen i postdirektivet skulle EU-kommisjonen komme med et forslag til endringer innen utgangen av 1998. Deretter skulle eventuelle endringer vedtas i Europaparlamentet og Rådet senest 1. januar 2000 med virkning fra 1. januar 2003.

EU-kommisjonen kom ved en pressemelding av 30. mai 2000 med forslag om nytt postdirektiv som vil være et endringsdirektiv til postdirektivet. Endelig forslag til endringsdirektiv er oversendt til Rådet 14. juli 2000, men er ennå ikke publisert i EF-tidende.

Følgende hovedpunkter fremgår i forslag til endringsdirektiv:

- enerettsområdet (brevpost) reduseres fra vekt- og prisgrense på inntil 350 gram og med pris inntil 5 ganger grunntaksten for et innenriks prioritert brev til inntil 50 gram og med en pris inntil 2,5 ganger grunntaksten for et innenriks prioritert brev
- tilsvarende vekt- og prisgrense som for brevpost vil gjelde for direkte-reklame for å være innenfor enerettsområdet
- utgående grensekryssende post (fra Norge til utlandet) blir åpnet for konkurranse fullt ut
- alle ekspresstjenester blir åpnet for konkurranse fullt ut

Overnevnte endringer skal være gjennomført 31. desember 2002.

Det er fastsatt en videre tidsplan for nærmere vurderinger av postsektoren for å oppnå et indre marked for posttjenester og at det blir tatt beslutninger om en slik oppnåelse. Etter tidsplanen i

endringsdirektivet skal Kommisjonen komme med et forslag til endringer 31. desember 2004. Deretter skal eventuelle endringer vedtas i Europaparlamentet og Rådet senest 31. desember 2005 med virkning fra 1. januar 2007.

Merknader

Det er sannsynlig at endringsdirektivet vil bli innlemmet i EØS-avtalen da postdirektivet (97/67/EF) er en del av avtalen. Endringsdirektivet vil av denne grunn måtte implementeres i norsk rett. Det vil være behov for endringer i lov 29. november 1996 nr. 73 om formidling av landsdekkende postendinger (postloven), forskrift av 1. juli 1997 om formidling av landsdekkende postsendinger og i konsesjon til Posten Norge BA (Posten).

Posten vil i forhold til budsjettmessige og administrative konsekvenser av forslaget ha en særlig posisjon. Dette i forhold til hvordan den foreslåtte reduseringen av enerettsområdet vil påvirke Postens virksomhet sett i lys av at merkostnader ved bedriftsøkonomisk ulønnsomme posttjenester skal dekkes over enerettsoverskuddet og at staten betaler for bedriftsøkonomisk ulønnsomme posttjenester i forhold til samfunnspålagte oppgaver.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet (oversendt fra Kommisjonen 14. juli 2000).

KOM(00) 384 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tilgang til, og samtrafikk av, elektronisk kommunikasjonsnettverk og tilhørende elementer

Sammendrag av innholdet

Kommisjonens forslag av 12. juli 2000 til et direktiv om tilgang til, og samtrafikk av, elektronisk kommunikasjonsnettverk og tilhørende elementer har til hensikt å erstatte gjeldende direktiv 97/33/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 7/99 av 29. januar 1999 (endret ved 98/10/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 35/99 av 26. mars 1999) om samtrafikk, direktiv 95/47/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 79/96 av 13. desember 1996 om TV standarder og direktiv 92/44/EF – jf. Særskilt vedlegg til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A s. 135 (endret ved 97/51/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 31/98 av 30. april 1998) om leide linjer. Forslaget er en tilpasning av regelverket for tilgang og samtrafikk til en markedsituasjon med økende grad av konkurranse og et marked hvor skillet mellom tradisjonelt ulike infrastrukturer som opprinnelig ble etablert for ulike formål viskes ut.

Direktivforslaget omfatter derfor all elektronisk kommunikasjonsinfrastruktur og tilhørende elementer. Forslaget tar utgangspunkt i at det skal være en plikt for alle tilbydere til å forhandle om samtrafikk, videre legges det opp til særskilt regulering av tilbyder med sterk markedsstilling. I forhold til gjeldende regulering foreslås det å heve terskelen for å falle inn under definisjon om å være tilbyder med sterk markedsstilling. Bakgrunnen for dette er å tilpasse reguleringen til en markedsituasjon med økende grad av konkurranse. Kommisjonens forslag innebærer også en større grad av harmonisering av regelverket i EU/EØS.

Merknader

Hovedprinsippene for det nye regelverket for tilgang og samtrafikk som trekkes opp i dette direktivforslaget, synes gjennomgående å være i tråd med norske interesser på området. Det er imidlertid viktig at det legges til rette for at det kan gjøres nasjonale tilpasninger i den grad det er nødvendig. Gjennomføring av forslagene i direktivet vil kreve visse endringer i gjeldende lovgivning.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 385 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om ivaretagelse av personvern på området for elektronisk kommunikasjon

Sammendrag

Direktivforslaget av 12. juli 2000 tar sikte på å erstatte direktiv 97/66/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 84/99 av 25. juni 1999 om behandling av personopplysninger og beskyttelse av privatlivets fred innenfor telesektoren. Forslaget inneholder ingen store materielle endringer i forhold til någjeldende direktiv. På bakgrunn av konvergensen mellom tele, medie og IT sektorene, foreslår forslaget imidlertid en større grad av teknologinøytralitet for å sikre brukerne samme høye grad av beskyttelse uavhengig av hvilken teknologi som benyttes. Forslaget legger også opp til å harmonisere regelverket innenfor EU ytterligere, blant annet ved å innføre definisjoner som skal styrke den felles forståelsen av ulike begreper. I tillegg styrker direktivforslaget brukernes rettigheter på mobilområdet der ny teknologi gir en utvidet mulighet til å lokalisere brukeren ved at eksakt posisjon av brukerstyret kan angis. Forslaget går inn for at brukerne skal ha rett til å bli informert om hvilke data som blir lagret, i tillegg til å fastsette vilkår for lagringen. Forslaget foreslår videre en tilpasning av

reglene om abonnentfortegnelser og uønsket markedsføring i forhold til forslaget utvidede virkeområde.

Merknader

Direktivforslaget vil supplere det generelle personverndirektivet 95/46/EØF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 83/99 av 25. juni 1999. Direktivforslaget anses i hovedsak å være i tråd med norske interesser. Det antas imidlertid å medføre behov for enkelte tilpasninger i lovverket, blant annet i forskrift om offentlig telenett og offentlig teletjeneste.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 386 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om tillatelser til etablering og drift av elektroniske kommunikasjonsnettverk og tjenester

Sammendrag

Direktivforslaget av 12. juli 2000 tar sikte på å erstatte gjeldende direktiv 97/13/EF – jf. EØS-komiteens beslutning 37/99 av 30. mars 1999 om et alminnelig rammeverk for generelle og individuelle lisenser på området for telekommunikasjon. Virkeområdet for det nye lisensdirektivet er foreslått utvidet til å omfatte alle lisenser vedrørende elektroniske kommunikasjonsnettverk og elektroniske tjenester. Forslaget har til formål å bidra til et lettere og mer harmonisert system for lisensiering innen EU, stimulere til utviklingen av nett og tjenestetilbud på tvers av landegrensene i Europa, samt å medvirke til markedskonvergens. For å oppnå formålet er det foreslått som virkemidler å begrense det enkelte lands adgang til bruk av individuelle lisenser og til fritt å kunne stille vilkår i denne sammenheng. I direktivforslaget legges det derfor opp til at landene som hovedregel skal benytte generelle tillatelser og at individuelle tillatelser bare kan benyttes i forhold til forvaltningen av begrensede ressurser som frekvenser og nummer. Videre foreslås det å forenkle rutinene, samt redusere de administrative gebyrene ved tildeling av tillatelser ved at gebyrberegningen baseres på tilbyderens omsetning i stedet for at gebyret er kostnadsbasert.

Merknad

Direktivforslaget anses i hovedsak å være i tråd med norske interesser på området. Deler av forslaget utfordrer prinsippet om subsidiaritet. Forslagene i direktivutkastet vil medføre en delvis omlegging i norsk

lisenspraksis og gebyrfastsetting på teleområdet slik vi kjenner den i dag.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 392 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om universelle tjenester og forbrukerrettigheter relatert til elektronisk kommunikasjonsnettverk og tjenester

Sammendrag av innholdet

Kommisjonens forslag til direktiv av 12. juli 2000 om universelle tjenester og forbrukerrettigheter relatert til elektronisk kommunikasjonsnettverk og tjenester tar sikte på erstatte gjeldende taletelefonidirektiv (98/10/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 7/99 av 29. januar 1999) og deler av samtrafikkdirektivet (97/33/EF – jf. EØS-komiteens beslutning nr. 35/99 av 26. mars 1999). Hovedformålet i direktivforslaget er å sikre tilgjengelighet til høykvalitets elektroniske kommunikasjonstjenester til rimelige priser, også i områder der brukerens behov ikke sikres ved markedets tilbud. Virkemidlet for å sikre et bredest mulig tilbud til høy kvalitet og rimelige priser er effektiv konkurranse i markedet.

Omfanget av hva som regnes for universelle tjenester og som kan omfattes av en leveringsplikt, defineres til å være at alle brukere skal kunne koples fra et fast tilkoplingspunkt til et elektronisk kommunikasjonsnettverk som tilbyr offentlig telefontjeneste. Tilkoplingen skal også gjøre brukeren i stand til å opprette tilgang til Internett. Dersom en leveringsplikt av de universelle tjenestene innebærer en ulempe for tilbyderen med leveringsplikten, kan det innføres en mekanisme via offentlige budsjetter for å kompensere tilbyderen for denne kostnaden, eller opprettes et fond der andre tilbydere kan bidra til medfinansiering av kostnadene. Omfanget av hva som defineres som universelle tjenester skal revideres jevnlig, og første gang senest to år etter at direktivet er implementert. Direktivforslaget omhandler også bestemmelser om prisregulering, forbrukerkontrakter, behovet for offentlig informasjon om priser og kvalitet på tjenester, nødnummer, katalog/opplysningstjenester, nummerportabilitet og tilbud av leide linjer med mer.

Merknader

Formålet og innholdet i direktivforslaget er i hovedsak en videreføring og systematisering av eksisterende regulering på området.

Gjennomføring av forslagene i direktivet vil kreve visse tilpasninger/endringer i gjeldende lovgivning.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 393 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om et alminnelig regulatorisk rammeverk for elektroniske kommunikasjonsnettverk og tjenester

Sammendrag

Direktivforslaget av 12. juli 2000 tar sikte på å erstatte direktiv 90/387/EØF (jf. Særskilt vedlegg til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 263) om etableringen av et indre marked for telekommunikasjonstjenester. Direktivforslagets virkeområde er utvidet i forhold til dagens rammedirektiv til å omfatte alle elektroniske kommunikasjonsnettverk og tjenester. Utkastet skisserer rammen rundt Kommisjonens arbeid med å forenkle telekommunikasjonslovgivningen, og oppdatere den i forhold til den gradvise integrasjonen mellom medie-, tele- og IT-sektorene. Rammedirektivforslaget skal bidra til et harmonisert regulatorisk rammeverk for elektroniske kommunikasjonsnettverk og tjenester i EU. Utkastet inneholder prosedyrer og prinsipper som reguleringsmyndighetene i det enkelte land må forholde seg til ved utformingen av nasjonalt regelverk. Utkastet skisserer også ulike arbeidsoppgaver for den nasjonale tilsynsmyndigheten, blant annet legges det opp til større transparens i tilsynsmyndighetenes arbeid, utstrakt bruk av konsultasjon i enkeltsaker mellom de nasjonale tilsynsmyndighetene og mellom de nasjonale tilsynsmyndigheter og Kommisjonen, samt adgang for Kommisjonen til å gi rekommandasjoner eller pålegg for å oppnå harmonisering. Direktivforslaget skisserer også organiseringen av klageadgangen. Etterhvert som det oppnås tilstrekkelig konkurranse på de ulike områdene av markedet, legger forslaget opp til å redusere sektorspesifikk regulering og erstatte den med generell konkurranseregulering. Gjeldende prinsipp om å regulere tilbydere med sterk markedsstilling strengere enn andre tilbydere, foreslås videreført. Innholdet i begrepet sterk markedsstilling nærmer seg imidlertid innholdet i det konkurranserettslige begrepet dominerende markedsrett, slik at færre markedsaktører vil falle inn under den nye forståelsen av begrepet.

Merknad

Direktivforslaget anses i stor grad å være i tråd med norske interesser. Den omfattende reguleringen som er foreslått for å oppnå harmonisering, kan imidlertid gå på bekostning av en fleksibel regulering tilpasset den raske markedsmessige og teknologiske utviklingen på området. Deler av reguleringen som er foreslått, antas å kunne redusere adgangen til nasjonal regulering, og utfordrer prinsippet om subsidiaritet.

Det antas at reguleringen vil medføre behov for lov- og forskriftsendringer. Samferdselsdepartementet vil igangsette et lov- og regelverksarbeidet for å følge opp den europeiske utviklingen.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 394 Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om tilgang til det faste aksessnett

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen la 12. juli 2000 frem et forslag til en forordning om tilgang til det faste aksessnett. Forordningen innebærer at tilbydere med sterk markedsstilling i det faste nettet skal tilby sine konkurrenter tilgang til aksessnett på oversiktlige, rettferdige og ikke-diskriminerende vilkår, senest innen 31. desember 2000. I Kommisjonens forslag defineres det to ulike former for tilgang til det faste aksessnett.

Forordningens innhold og formål er i hovedsak det samme som i Kommisjonens ikke-bindende rekommandasjonen 2000/417/EF av 25. mai 2000 om samme emne (jf. omtale i heftet "Vedtatte Rettsaker"). Bakgrunnen for at Kommisjonen også fremmer en forordning om tilgang til det faste aksessnett er at enkelte medlemsland har indikert at de har behov for et sterkere rettslig grunnlag for å innføre et slikt pålegg overfor tilbydere med sterk markedsstilling.

Merknader

Dersom forslaget går gjennom, vil det være første gang det gis en forordning på telekommunikasjonsområdet. Formålet med rekommandasjonen og forordningsutkastet er i overensstemmelse med norsk teleregulering. Spørsmålet om å pålegge tilbydere med sterk markedsstilling å tilby tilgang til det faste aksessnett ble sist behandlet i St. meld. nr. 24 (1999-2000) og Innst. S. nr. 146 (1999-2000).

Tilbyder med sterk markedsstilling i det norske markedet tilbyr i dag tilgang til det faste aksessnettet.

Dette vil være den første forordningen på telekommunikasjonsområdet, og det vil være nødvendig å vurdere hensiktsmessigheten av reguleringen.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 407 Forslag til europaparlaments- og rådsvedtak om et regulatorisk rammeverk for frekvensforvaltning innenfor Fellesskapet

Sammen drag

Forslaget av 12. juli 2000 søker å etablere et politisk og juridisk rammeverk for frekvensforvaltningen innenfor Fellesskapet. Et slikt rammeverk vil gjøre det mulig å formulere felleseuropeiske mål for harmonisering og utnyttelse av frekvensspekteret, samt å gi CEPT (Conference Européenne des administrations des Posts et des Télécommunications) mandat både til å utarbeide tiltak for frekvensharmonisering og felleseuropeiske standpunkter i internasjonal sammenheng. Det foreslås etablert en policyplattform som skal ta hensyn til markedsmessig, regulatorisk og teknisk utvikling innen radiokommunikasjon. Det tas sikte på å nedsette en gruppe som skal konsultere ulike grupper frekvensbrukere og gi råd til Kommisjonen om behovet for frekvensharmonisering. Det skal tas hensyn til ulike brukergruppers motstridende behov og foreta begrunnede avveininger som ikke blir foretatt innenfor dagens tekniske internasjonale organer. Forslaget innebærer at EU-kommisjonen kan fatte bindende vedtak om harmoniseringstiltak med hensyn til frekvensbruk, metoder for tildeling av tillatelser til frekvensbruk, vilkår for frekvensbruk og publisering av informasjon om planlagt og faktisk frekvensbruk.

Merknader

Norge følger de harmoniseringsbeslutninger som i dag vedtas i CEPT (Conference Européenne des administrations des Postes et des Télécommunications). Den rettslige plikten til harmonisering vil derfor trolig ikke medføre store materielle endringer for Norge. Det kan være en fordel at vedtak om harmoniseringstiltak blir rettslig bindende for EØS-landene slik at implementeringen av dem blir sikret. At Kommisjonen overtar beslutningsmyndigheten med hensyn til harmonisering av bruken av frekvensspekteret innen EØS, medfører imidlertid at Norges påvirkningsmuligheter på dette området trolig blir

reduisert. Forslaget kan medføre behov for enkelte tilpasninger i lovverket.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

(2000/xx)EF) Forslag til kommisjonsdirektiv om konkurranse i markedet for elektroniske kommunikasjonstjenester

Sammendrag av innholdet

Forslag av 12. juli 2000 til nytt liberaliseringsdirektiv er ment å erstatte direktiv 90/388/EØF (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 7 s. 137) om konkurranse i markedet for teletjenester. Forslaget regulerer adgangen til å etablere og tilby tjenester på telekommunikasjonsmarkedet. Forslaget legger opp til at medlemslandene ikke skal gi særretter/eneretter for etablering av og tilbud om elektroniske kommunikasjonsnett og –tjenester (med unntak for begrensede ressurser). Direktivet slår videre fast at medlemslandene skal sikre at vertikalt integrerte selskaper ikke diskriminerer andre tilbydere. Forslaget legger videre opp til at selskap som tilbyr offentlig kommunikasjonsnett ikke samtidig kan tilby kabel-TV-nett i ett og samme selskapet – mao. at drift av kabel-TV-nett må skilles ut som en egen juridisk enhet dersom: selskapet er kontrollert av et medlemsland og har særretter; og selskapet er dominerende i en vesentlig del av markedet for tilbud om elektroniske kommunikasjonsnett og/eller offentlig taletelefon; og selskapet driver et kabel-TV-nett i samme geografiske område som ble etablert i en situasjon med særretter/eneretter.

Direktivforslaget inneholder ellers bestemmelser om opprettelse av en evt. ordning for fordeling av nettokostnadene ved å tilby universelle tjenester, krav om at det ikke skal diskrimineres mellom tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett når det gjelder rett til ekspropriering for å etablere slike nett (framføringsrett), oppheving av eventuelle forbud og restriksjoner forbundet med romsegment til autoriserte satellitt-tilbydere og krav om en uavhengig nasjonal regulatorisk myndighet.

Merknader

Direktivforslaget synes i hovedsak å konsolidere gjeldende lovgivning og forutsettes i prinsippet å være i samsvar med norske interesser på området. Forbudet mot at selskap som tilbyr offentlig kommunikasjonsnett ikke samtidig kan tilby kabel-TV-nett i ett og samme selskapet, anses imidlertid ikke å legge forholdene til rette for den pågående konvergensutviklingen der ett og samme

kommunikasjonsnett kan tilby flere ulike typer tjenester. Forslaget antas å medføre behov for enkelte tilpasninger i lovverket.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Vedlegg XIII Transport

Kapittel II Veitransport

KOM(96) 115 Forslag til rådsdirektiv om bruk av kjøretøy leid uten førere for transport av gods på vei

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektivene 84/647/EØF og 90/398/EØF om bruk av kjøretøy innleiet uten fører pålegger medlemsstatene en oppmyking av restriksjoner på bruk av innleiet materiell. Direktivene er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 476 og 478). Kun to restriksjoner ble stående etter at sistnevnte direktiv ble vedtatt: Kjøretøy kan bare leies i den medlemsstat hvor leietakeren var etablert, og medlemsstatene kan utelukke transport av gods for egen regning.

For å gi transportører fleksibilitet i et fritt transportmarked og for å forenkle medlemslandenes lovgivning foreslås nå gjenstående restriksjoner opphevet. Endringsforslag KOM(96)115 innebærer at det føyes til en ny artikkel i forslaget hvor det forutsettes at medlemsstatene tilrettelegger et system for sanksjoner for brudd på bestemmelsene.

Merknader

I Norge har det ikke vært aktuelt med restriksjoner på bruk av leid materiell. Våre regler er derfor mer liberale enn gjeldende EU-regler og i overensstemmelse med forslaget. KOM(95)02 vil medføre at norske transportører vil kunne bruke lastebiler leid i f.eks Danmark, men med norske sjåførere, til sine internasjonale transporter. Bilene vil ikke kunne brukes i kabotasje (innenlands transport).

Medlemslandene har uttrykt bekymring for forslagens fiskale aspekter. Transportører vil kunne finne det lønnsomt å bruke materiell registrert i land som har lave kjøretøy-kostnader. Forslaget vil kunne få konsekvenser for norske kjøretøyavgifter. Innleie av f. eks. danske lastebiler vil kunne føre til reduserte avgiftsinntekter i Norge. På sikt kan resultatet bli en de facto avgiftsharmonisering.

Til gjengjeld vil det være til nytte for norske transportører som kjører på utlandet, så lenge avgiftsnivået er høyere i Norge enn i de fleste andre land. Utenlandske transportører som kjører på Norge og andre land vil også kunne leie inn "billige" lastebiler og dermed skjerpe konkurransen for norske transportører.

Status

Forslaget har vært behandlet av Rådet, som har uttrykt bekymring over de fiskale aspekter og bedt om et revidert forslag. Første gangs høring i Parlamentet var i juli 1995.

KOM(98) 115 Forslag til rådsdirektiv om harmoniserte regler om restriksjoner på tungtrafikk i internasjonal transport på bestemte veier (Weekendforbud)

Sammendrag av innholdet

Det eksisterer pr. i dag intet felles EU-regelverk på området, og eventuelle restriksjoner er hjemlet i nasjonal lovgivning i de enkelte medlemslandene. 7 av 15 EU-land har i dag restriksjoner på tungtrafikktransport. Selv om restriksjonene i hovedsak gjelder helgekjøring, så varierer disse ofte mellom medlemslandene i forhold til bl.a. start- og stopptider for restriksjonene, samt hvilke grupper av tunge kjøretøyer som er omfattet av restriksjonene.

På veger innen det transeuropeiske nettverk (TEN) foreslås det at medlemsstatene kun kan innføre restriksjoner overfor kjøretøyer med totalvekt over 7,5 tonn i internasjonal transport på søn- og helligdager mellom kl. 07:00 og 22:00 i perioden 1. oktober til 31. mars, og mellom kl 07:00 og 24:00 i perioden 1. april til 30. september. Disse restriksjonene må meldes til Kommisjonen. Ovennevnte perioder kan utvides til 24 timer, dersom det kan begrunnes i miljø-, trafikksikkerhets- eller sosiale hensyn. Slike ytterligere restriksjoner må imidlertid godkjennes av Kommisjonen.

For nasjonale transporter legger direktivet ingen begrensninger på restriksjonsperiodene. Det er også satt opp en rekke unntak som innebærer at medlemslandene under gitte forutsetninger også kan innføre restriksjoner på tungtrafikktransport på veger innen TEN utover de ovennevnte angitte periodene.

På veger utenfor TEN kan det enkelte medlemsland fritt innføre restriksjoner for ulike grupper av kjøretøyer, så fremt disse ikke diskriminerer utenlandske transportører.

I direktivutkastet er enkelte spesielle transporter unntatt fra eventuelle restriksjoner som medlemslandene ønsker å innføre. På bakgrunn av de innmeldte restriksjonene vil Kommisjonen årlig pr. 30. november offentliggjøre hvilke konkrete restriksjoner som vil gjelde påfølgende år.

Det er stor uenighet om direktivforslaget blant medlemslandene. Forslagets videre skjebne er derfor høyst usikkert.

Merknader

Med hjemmel i vegtrafikkloven § 7 om særlig forbud mot trafikk, kan det gis nærmere forskrifter om eventuelle restriksjoner knyttet til f.eks. tungtrafikk.

Restriksjoner for spesialtransporter som fastlegger når og hvordan slik transport skal skje, som er hjemlet i Forskrift om bruk av kjøretøy med vedlegg jf. vegtrafikkloven §§ 4, 13 og 15, og begrunnet i trafiksikkerhet- og trafikkavviklingsmessige hensyn, omfattes ikke av direktivforslaget. At vi kan opprettholde vårt unntak for spesialtransport (exceptional loads) ble bekreftet på et møte med Kommissjonen.

Direktivforslaget begrenser muligheten for restriksjoner overfor internasjonal tungtransport på veger innen TEN. Forslaget vil være til fordel for næringen ved at regelverket blir mer oversiktlig og bedrer rammevilkårene for de norske transportørene som bedriver internasjonal transport. Forslaget vil ha betydning for norske myndigheters mulighet til å innføre transportrestriksjoner da vi er tilknyttet TEN. Det er i hovedsak europavegene i Norge som inngår i TEN.

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen vil det kreve gjennomføring i norsk rett ved forskriftsendring. Det vil da begrense norske myndigheters mulighet til å innføre restriksjoner på tungtrafikk i internasjonal transport på de veger som er tilknyttet TEN, men ikke på øvrige veier eller på nasjonal transport.

Forslaget vil lette norske transportørers situasjon i internasjonal transport. Det vil ikke innebære begrensninger av betydning for norske myndigheters mulighet til bl.a. å innføre effektive restriksjoner for å redusere miljøproblemer, fortrinnsvis i de store byene.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(98) 414 Forslag om endring av rådsdirektiv 92/106/EØF om innføring av felles regler for visse typer kombinert transport av gods mellom medlemsstater og rådsdirektiv 96/53/EF vedrørende maksimum tillatt vekt i internasjonal trafikk

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektivene 92/106/EF og 96/53/EF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A s. 107 og EØS-komiteens beslutning nr. 24/97, offentliggjort i EØS-tillegget til EF-tidende nr 37, 4. september 1997.

Kommisjonen ønsker å fremme tiltak som kan stimulere til økt bruk av kombinert transport. Saken har interesse ut fra et miljøpolitisk, transportøkonomisk og avgiftsmessig synspunkt. Forslaget er i EU vurdert som et rent transportøkonomisk og miljømessig tiltak for å redusere belastningen på veiene og redusere skadelige utslipp.

Forslaget innebærer bl.a. en utvidelse av anvendelsesområdet til direktiv 92/106/EF til også å omfatte veitransport i kombinasjon med transport av indre vannveier eller seilas i kystnære områder mot hittil kun veitransport i kombinasjon med jernbanetransport.

For lastebiler som brukes til veidelen av en kombinert transport foreslåes en obligatorisk nedsettelse av vekt og veibruksavgiftene, enten med et standardbeløp eller med et beløp som relaterer seg til to typer avgifter etter en nærmere angitt utregning. På bakgrunn av forhandlinger har det blitt utarbeidet et revidert forslag fra Kommisjonen. Et av kjerneelementene i dette forslaget er at medlemslandene frivillig kan refundere eller nedsette avgifter til kjøretøy som inngår i kombinert transport, men nå med et fast beløp etter medlemsstatenes eget valg. Beløpet kan dog ikke overstige det beløp som normalt oppkreves for de kjøretøy m.v. som deltar i kombinert transport.

Samtidig foreslåes direktiv 96/53/EF vedrørende vekt og dimensjoner endret slik at det i forbindelse med kombinert transport tillates 44 tonn for 3-akslede kjøretøy og 42 tonn for 2-akslede.

Det er en rekke uenigheter i saken som må løses. Drøftelsene i EU har især gått på en ny definering av kombinert transport, økonomiske incitamenter, især av skattemessig art, ev. opphevelse av visse kjøreforbud for kombinert transport samt fastleggelse av den største tillatte vekt i kombinert transport.

Merknader

Rådsdirektiv 92/106/EØF er gjennomført ved lov nr. 25 om gjennomføring av fellesregler om innenlands transport i EØS-avtalen av 26 mai 1995. Direktivet åpner for en avgiftsrefusjonssordning som tilgodeser kombinerte transporter. Ordningen er i utgangspunktet frivillig, bortsett fra kjøretøyer som innenlands blir fraktet på tog. I slike tilfeller skal medlemslandene tilstå avgiftsfritak eller refusjon for den delstrekning hvor lastebil, trekkbil, tilhenger eller semitrailer fraktes med tog. NSB tilbyr i dag ikke slike tjenester og noen refusjon har derfor hittil ikke forekommet. I Stortingets vedtak om vektårsavgift fremgår det at det kan gis avgiftsfritak for kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes med jernbane.

Rådsdirektiv 96/53/EF er gjennomført ved bestemmelser i Vegtrafikkloven. I Norge er vektgrensen 50 tonn totalvekt innenlands. Forslaget om å tillate 44 tonn maksimum vekt for kjøretøy som utfører kombinert transport synes ikke å medføre noe praktisk problem.

Direktivet åpner i dag også for et unntak for kombinert transport, men tilfellene er avgrenset til 44 tonn for 3-akslede kjøretøy med 2 eller 3-akslet semitrailer som frakter 40 foot ISO container som ledd i en kombinert transport.

I utgangspunktet har det av prinsipielle grunner ikke vært ønskelig å utvide gjeldende avgiftsfritak til all godstransport hvor kjøretøyet fraktes over delstrekninger med båt, tog og ferge, da skatte- og avgiftspolitikken ikke er omfattet av EØS-avtalen. Ettersom forslaget nå innebærer at avgiftsrefusjons- og fritaksordningen fortsatt skal være frivillig, har man fra norsk side ingen prinsipielle betenkeligheter med innlemmelsen av et evt. direktiv i EØS-avtalen.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse den 11. februar 1999. Forslaget er til behandling i Rådet. Direktivforslaget har møtt stor motstand både i Europaparlamentet og i Rådet og det er lite trolig at forslaget kommer til å vedtas.

KOM(98) 662 Forslag til rådsdirektiv om organisering av arbeidstid for mobile arbeidstakere i vegtransport og selvstendig næringsdrivende

Sammendrag av innholdet

Forslag KOM(98) 662 om organisering av arbeidstid for mobile arbeidstakere i vegtransport og selvstendige næringsdrivende er hjemlet i Romatraktatens artikkel 75 (jf. ny artikkel 71 iht. Amsterdamtraktaten) og 118 A.

Forslag til direktiv skal gjelde for alle mobile arbeidstakere innen vegtransport og selvstendige sjåførere som er etablert i en medlemsstat. Formålet med direktivforslaget er å sikre trafikksikkerheten, unngå konkurransevridning, samt fremme arbeidsforholdene for mobile arbeidstakere og selvstendige sjåførere. Direktivet fastsetter minimumskrav for sikkerhet og sunnhet.

Direktivforslaget må videre ses i sammenheng med eksisterende fellesskapsregelverk på området; arbeidstidsdirektivet 93/104/EØF (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 42/96 av 28.juni 1996) og Rådsforordning (EØF) nr. 3820/85 (jf. Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 s. 421) om harmonisering av visse bestemmelser på det sosiale området innen vegtransport (kjøre- og hviletidsreglene). Forslag til nytt direktiv sier i artikkel 1 nr. 4 at gjennomføringen av direktivet ikke skal påvirke gjennomføringen av 3820/85 forordningen. Det presiseres videre at direktivet innebærer mer spesifikke bestemmelser om mobile arbeidstakere ift. arbeidstidsdirektivet og har derfor forrang.

Direktivforslaget har bestemmelser om bl.a. arbeidstid, pauser, hviletid og nattarbeid. Direktivforslaget definerer hva som regnes som arbeidstid, det foreslås at arbeidstiden skal omfatte lasting og lossing, vedlikehold av kjøretøyet og administrativt arbeide m.m. Videre defineres mobile arbeidstakere, uke, hvileperiode og nattperiode. Den maksimale ukentlige arbeidstid er satt til 48 timer med mulighet for utvidelse til 60 timer. Selvstendige sjåførere og mobile arbeidstakere som faller inn under rådsforordning 3820/85 skal følge de hvileperiodene bestemt i forordningen. De som faller utenom dette skal ha en uavbrutt hvileperiode etter avsluttet daglig arbeide på minst 11 sammenhengende timer. Forslagets artikkel 7 åpner for visse nasjonale unntak for maksimal ukentlig arbeidstid, hviletid og nattarbeid. Forutsetningen for å gjøre unntak er at det kompenseres med tilsvarende hvileperioder.

Merknader

Kommisjonens forslag til direktiv på vegsektoren har vært fastlåst både i Rådet og Parlamentet siden det ble foreslått. Uenigheten dreier seg om de selvstendig næringsdrivende skal omfattes av forslaget eller ikke. Det franske formannskap har satt dette tema opp som et av sine prioriterte områder og ønsker å løse konflikten nevnt foran, samt å vedta forslaget i løpet av høsten 2000. En mulig måte å gjøre dette på er å ekskludere de selvstendige næringsdrivende fra forslaget. Norge anser det foreliggende forslag som det beste alternativ, dvs. å inkludere de selvstendige næringsdrivende.

For vegsektoren gjelder i tillegg til arbeidsmiljøloven hvor arbeidstidsdirektivet 93/104/EF er implementert, forskrift 23. mars 1993 nr 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området. Det følger av § 1-1 i denne forskrift at rådsforordning (EØF) nr. 3820/85 av 20. desember 1985 om harmonisering av visse bestemmelser på det sosiale område innen veitransport og rådsforordning (EØF) nr. 3821/85 av 20. desember 1985 om bruk av fartsskriver innen veitransport, med visse tilpasninger skal gjelde som norsk forskrift.

Direktivet vil mest sannsynlig kunne gjennomføres i norsk rett ved endring av arbeidsmiljøloven og eventuelt kjøre- og hviletidsforskriften

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 137 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 96/53/EF om maksimalt tillatte dimensjoner i nasjonal og

internasjonal trafikk, og maksimalt tillatte vekter i internasjonal trafikk, for visse veggående kjøretøyer i Fellesskapet

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 96/53/EF, som er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 24/97 av 6. mai 1997), regulerer maksimale vekter og dimensjoner for motorvogner i gruppe M2, M3, N2 og N3, og på deres tilhengere, i nasjonal og internasjonal trafikk. Direktivet fastsetter imidlertid ikke maksimal lengden for buss annet enn for leddbuss, og garanterer kun at vanlige busser inntil 12 m, og leddbusser inntil 18 m, kan anvendes i internasjonal transport.

Som følge av at det i medlemslandene fortsatt gjelder ulike regler for maksimal lengde for buss, har Kommisjonen utarbeidet et forslag med sikte på å harmonisere maksimalt tillatte dimensjoner, inkludert visse relaterte egenskaper, med hensyn til busser i nasjonal og internasjonal trafikk. Forslaget innebærer at bussene får en maksimal lengde på 15 m.

Merknader

Den obligatoriske delen av rådsdirektiv 96/53/EF om vekter og dimensjoner er implementert i Forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg av 5. januar 2000 (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy). I henhold til forskriftens vedlegg 1 tillates bruk av 15 m busser på veger i Norge som er regulert for kjøretøy fra 15-18,75 m. En innføring av 15 m busser i Norge vil ikke ha negative konsekvenser for Norge ettersom dette allerede er tillatt.

Forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg av 5. januar 2000 (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy) må endres for å inkludere et direktiv om 15 m busser.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(00) 7 Forslag til rådsforordning om medlemsstatenes tiltak med hensyn til krav til offentlig tjeneste og tildeling av offentlige kontrakter i passasjertransport med jernbane, på vei og på innlands vannvei

Sammendrag av innholdet

Forslaget gjelder passasjertransport i rute på vei, bane og kanaler, og legger retningslinjer for hvordan valg av operatør skal foretas. Hovedregelen skal være at transportoppdraget legges ut på anbud, og

den operatør som vinner anbudet skal inngå en kontrakt med myndighetene. Kontrakten skal være tidsbestemt, som hovedregel fem år. Det er i forordningen angitt hvilke kriterier man skal velge ut operatøren på, og prosedyrene rundt anbudsprosessen er fastlagt i forordningen. Kontrakt med operatør uten forutgående anbudsrunde kan skje, bl.a. hvis verdien av kontrakten anses å være under en gitt sum, og i visse tilfeller hvor ruten ikke mottar økonomisk støtte. Jernbanetransporten, herunder tunnelbane og forstadsbane, kan unntas fra forordningens krav om anbudsutsettelse når sikkerhetsmessige hensyn tilsier det.

Merknader

Forslaget er til vurdering i Samferdselsdepartementet, og vil i nærmeste tid sendes på høring til et utvalg av høringsinstanser. Forslaget vil kreve lovendring i Norge.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel III Transport med jernbane

KOM(98) 480 Forslag til rådsdirektiv om fordeling av infrastrukturkapasitet og innkreving av avgifter for bruk av infrastruktur samt sikkerhetssertifikater

Sammendrag av innholdet

Forslaget vil erstatte direktiv 95/19/EF om fordeling av infrastrukturkapasitet og innkreving av infrastrukturavgifter, som er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 70/95, offentliggjort i EØS-tillegget til EF-tidende nr. 11/96).

Forslaget stiller bl a krav til jernbaneforetak og infrastrukturforvaltere i forbindelse med fordeling av infrastrukturkapasitet, og etablerer prosedyrer for utarbeidelse av rutetabeller. Autoriserte søkere (dvs. en juridisk eller fysisk person som har en forretningsmessig eller allmenntilgjengelig interesse i å kjøpe infrastrukturkapasitet for å utføre jernbanetransport) skal kunne søke om kapasitet etter på forhånd kjente regler/prosedyrer. Forslaget stiller videre krav om at tildeling av infrastrukturkapasitet må gis av et uavhengig organ som ikke selv tilbyr transporttjenester. Det må også finnes et organ som fører tilsyn med ordningene for tildeling av infrastrukturkapasitet og fastsettelse og innkreving av avgifter for bruk av jernbaneinfrastrukturen.

Infrastrukturavgiftene skal i utgangspunktet baseres på marginalkostnader hvor også hensynet til eksterne kostnader ivaretas, dvs. miljø- og ulykkeskostnader. Det skal offentliggjøres hvordan infrastrukturavgiftene beregnes. Infrastrukturforvalter kan ikke selv fastsette avgiftene.

Merknader

Direktiv 95/19/EF ble gjennomført i norsk rett gjennom forskrift 10. juli 1997 nr. 782 om fordeling av infrastrukturkapasitet og innkreving av avgifter for bruk av det nasjonale jernbanenettet.

Forslaget har vært på høring til berørte myndigheter og organisasjoner i Norge. De fleste høringsinstansene støtter hovedprinsippene i forslaget. Forslaget er imidlertid meget detaljert og enkelte deler kan virke noe byråkratiske sett med norske øyne.

Forslaget har møtt motstand i mange EU-land (motstanden går særlig på beregning av infrastrukturavgifter og på konseptet om autoriserte søkere). På Rådsmøtet for transport 10. desember 1999 ble det oppnådd enighet om rådskonklusjonene.

Direktivforslaget behandles av Rådet sammen med forslag til rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 91/440/EØF om utvikling av fellesskapets jernbaner og forslag til rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 95/18/EF om lisensiering av jernbaneforetak som en pakke, ”jernbanepakken”, slik at rådskonklusjonene omfatter hovedelementer fra disse tre direktivforslagene samt andre overordnede prinsipper, og vil være et grunnlag for å komme videre i spørsmålet om revitalisering av jernbanene i Europa.

Rådskonklusjonene inneholder bl.a. følgende hovedelementer:

- harmonisering av infrastrukturavgifter
- definering av et transeuropeisk jernbanenett for gods
- utvidelse av tilgang til jernbanenettet til å gjelde internasjonale godstransporter som har tillatelse innenfor et trans europeisk jernbanenett
- separering av nødvendige funksjoner for å åpne markedet, for eksempel tillatelse, sikkerhets sertifikater og tildeling av kapasitet
- strategier for forbedring av interoperabilitet og med reduksjon av flaskehalser på tekniske, administrative og økonomiske områder
- etablere et overvåkingssystem for jernbanene.

Dersom forslagene vedtas og innlemmes i EØS-avtalen vil det kreves forskriftsendringer.

Status

Europaparlamentet har ved 2. gangs behandling av "jernbanepakken" 4.-5. juli 2000 ikke akseptert Rådets felles holdning. Vedrørende direktivforslaget om fordeling av infrastrukturkapasitet m.v. er det bl. a. forslag til visse unntak for Irland, Luxemburg og Hellas som ikke kan aksepteres. Forlikprosedyre vil bli iverksatt høsten 2000.

KOM(98) 480 Forslag til rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 91/440/EØF om utvikling av Fellesskapets jernbaner

Sammendrag av innholdet

Forslaget er i hovedsak en klargjøring av direktiv 91/440/EØF. Direktivet er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A side 317)

Forslaget stiller krav om at infrastrukturforvalter og trafikkelskap i det minste må ha adskilte regnskapssystemer samt separate regnskapssystemer for person- og godstransport. Videre skal det opprettes resultat- og balanseregnskap. Sikkerhetskrav må stilles av et organ som ikke selv tilbyr jernbanetransport. Jernbaneforetak skal gis frihet til å drive på kommersiell basis.

Merknader

Norge har gjennom opprettelsen av Jernbaneverket og NSB BA fra 1. desember 1996 gjennomført et organisatorisk skille mellom trafikkelskapet og infrastrukturforvalter og har med dette gått lenger enn minimumskravet om separate regnskapssystemer. Sikkerhetskrav stilles av Statens jernbanetilsyn.

Forslaget har vært på høring til berørte myndigheter og organisasjoner. Det har ikke vært særskilte merknader til forslaget

På Rådsmøtet 10. desember 1999 ble det oppnådd enighet om rådskonklusjoner, som vil innebære at det åpnes for at alle internasjonale godstransporter på jernbane, som har lisens, skal få kjøre på et transeuropeisk jernbanenett for gods (TERFN). I Norge er ikke jernbanenettet åpnet for slike transportere, men en vurdering av konkurranse på sporet vil bli omtalt i Nasjonal Transportplan som skal fremmes for Stortinget høsten 2000.

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det kreve regelverksendring.

Status

EU-parlamentet har ved behandlingen av "jernbanepakken" 4.-5. juli 2000 ikke akseptert Rådets felles holdning. Parlamentet vil bl. a. gå inn for en ytterligere liberalisering av jernbanetransport; liberalisering av godstransport, nasjonalt og internasjonalt etter en overgangsperiode på 5 år; liberalisering av internasjonal passasjertransport senest 2010. Rådet kan ikke akseptere dette. På denne bakgrunn vil det i løpet av høsten 2000 bli iverksatt en forlikprosedyre vedrørende "jernbanepakken".

KOM(98) 480/98/0266(SYN) Forslag til rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 95/18/EF om lisensiering av jernbaneforetak

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer en utvidelse av rådsdirektiv 95/18/EF om lisensiering av jernbaneforetak, som er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 71/95, offentliggjort i EØS-tillegget til EF-tidende nr. 11/96). Direktivet krever at jernbaneforetak som faller inn under artikkel 10 i rådsdirektiv 91/440/EØF, dvs internasjonale sammenslutninger av jernbaneforetak, samt jernbaneforetak som utfører internasjonal kombinert transport samt har sikkerhets sertifikat, skal kunne tildeles ruteleie innenfor EØS-området. Direktiv 91/440/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp.nr 40 (1993-94) bind 9A s. 317).

Direktivforslaget legger opp til at alle jernbaneforetak må ha lisens for å kunne tildeles ruteleie.

Merknader

Direktiv 95/18/EF ble gjennomført i norsk rett gjennom forskrift 10. juli 1997 nr. 781 om tillatelse til å drive jernbanevirksomhet, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane.

Forslaget har vært på høring til berørte myndigheter og organisasjoner. Det har ikke vært særskilte merknader til forslaget.

For Norge vil det opprinnelige forslaget innebære at NSB BA må ha lisens, noe som er uproblematisk.

Status

Parlamentet har ved 2. gangs behandling 4-5. juli 2000 ikke akseptert Rådets felles holdning til "jernbanepakken". Dette innebærer at også direktivforslaget om lisensiering, som er en del av "pakken", vil bli behandlet i h. t. forlikprosedyre i løpet av høsten 2000.

KOM(99) 617 Meddelelse fra Kommissjonen om integrering av konvensjonelle jernbanesystem samt forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om interoperabilitet i det transeuropeiske jernbanesystem for konvensjonell jernbane

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget bygger på direktiv 96/48/EF om samtrafikk-evnen i det transeuropeiske jernbanesystem for høyhastighetstog, som er implementert i norsk rett gjennom forskrift 8. april 1999 om samtrafikk-evnen i det transeuropeiske jernbanesystem for høyhastighetstog.

Formålet med forslaget er å sikre at samtrafikk-evnen oppnås ved prosjektering, bygging, opprustning og drift av infrastruktur og rullende materiell i det konvensjonelle jernbanesystemet. Gjennom bl.a. harmonisering av tekniske standarder og felles godkjenning av materiell skal den grenseoverskridende jernbanetrafikken effektiviseres. På grunn av høye kostnader knyttet til harmonisering, bl.a. på bakgrunn av at de enkelte medlemslandene i mange tilfeller har egne systemer, mener Kommissjonen at det vil være nødvendig i første omgang å prioritere noen utvalgte områder, så som videre arbeide med spesifikasjoner for signalsystemer, utveksling av data, informasjonsteknologi, kvalifikasjoner for personell, spesifikasjoner for godkjenning av vedlikehold m.v.

Merknader

Forslaget har vært sendt på høring til berørte i Norge, og uttalelsene var i hovedsak positive. Imidlertid påpekte bl.a. Statens jernbanetilsyn vekten av en harmonisert sikkerhetsfilosofi/sikkerhetsledelse i forbindelse med interoperabilitetsarbeidet. Disse kommentarer er sendt videre til Kommissjonen. Det er for øvrig gitt slike kommentarer til EU-kommisjonen i forbindelse med det pågående arbeid om utarbeidelse av tekniske krav i h. t. direktivet om interoperabilitet i jernbanesystem for høyhastighetstog (96/48/EF).

Forslaget vil kreve regelverksendring.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

Kapittel V Sjøtransport

KOM(99) 277 Forslag til europaparlaments- og rådsbeslutning om endring av vedtak 1692/96/EF når det gjelder sjøhavner, innlandshavner og intermodale terminaler samt prosjekt nr. 8 i vedlegg III

Sammendrag av innholdet

Europaparlaments- og rådsvedtak 1692/96/EF om det trans-europeiske nettverk for transport (TEN-transport), er innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 38 av 26. mars 1999. Det pågår nå et arbeid i EU med å revidere retningslinjene for TEN-transport.

Kommisjonens forslag KOM (99) 277 er en del av dette arbeidet og omfatter en avgrenset del av det som faller inn under TEN-transport, nemlig sjøhavner, elve- og kanalhavner, intermodale terminaler og prosjekt nr. 8 i vedlegg III i TEN-transport-retningslinjene. Formålet med endringene er å avklare og forsterke disse omlastingsterminalenes posisjon i TEN-transport med bakgrunn i deres avgjørende betydning for utvikling av et intermodalt nettverk.

Merknader

Planer knyttet til infrastruktur i transportsektoren utarbeides med hjemmel i plan- og bygningslovens bestemmelser. De endringer i vedtak 1692/96/EF som foreslås innført ved Kommisjonens forslag KOM (99) 277, får ikke konsekvenser for plan- og bygningslovens bestemmelser eller annen norsk lovgivning.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt 5. juni 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

KOM(00) 179 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om lasting og lossing av tørrbulkskip

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget inneholder forslag til bindende rettsregler om lasting og lossing av tørrbulkskip. Formålet med reglene er å sikre at laste-/losseoperasjonene ikke medfører fare for skade på skipet eller så store belastninger på skipet at det over tid medfører fare for skipets sjødyktighet. Direktivforslaget bygger på anbefalinger vedtatt i "International Maritime Organisation" (IMO). Operatører av laste-/losseterminaler for tørrbolk pålegges å følge relevante IMO-koder og anbefalinger om samarbeid mellom skip og terminal, herunder prosedyrer for samarbeid og kommunikasjon mellom skipet og laste-/losseterminalene. Videre skal terminaloperatørene implementere

kvalitetssikringssystemer som sikrer at bl.a. ledelse og drift av terminalene blir planlagt, utført og regelmessig evaluert i henhold til spesifikke kvalitetskrav. Skipsfører pålegges det overordnede ansvar for sikker lasting og lossing av skipet. Direktivet krever at det skal etableres rutiner for rapportering på overholdelsen av de fastsatte prosedyrene, og at statlige myndigheter har et system for kontroll med overholdelse av reglene, inkludert inspeksjon av laste-/losseterminaler.

Merknader

Det er i gjeldende norske lover eller forskrifter ikke fastsatt regler som regulerer de forhold direktivforslaget gjelder. Dersom direktivforslaget vedtas og det implementeres i EØS-avtalen, vil norsk gjennomføring innebære behov for endringer i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann mv. (og lov av 9. juni 1903 nr. 7 om statskontroll med skibes sjødyktighet mv. (sjødyktighetsloven) samt fastsettelse av forskrift.

De administrative og økonomiske konsekvensene for de private aktørenes del vil særlig ligge i at bulkterminalene må implementere de rutiner og kvalitetssikringssystemer som følger av direktivet. Etter implementeringen antas det ikke å medføre adm./økonomiske konsekvenser av betydning.

På myndighetssiden ligger de administrative og økonomiske konsekvensene i at direktivforslaget stiller krav om at staten skal føre tilsyn med overholdelse av regelverket, herunder stikkkontroller ved terminalene, samt rapportering til EU.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Forslag til endring av direktiv 95/21/EF om havnestatskontroll

Sammendrag av innholdet

Direktiv 95/21/EF er inkludert i EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 20/96 av 26. mars 1996). Formålet med direktivet er å redusere og/eller fjerne substandard skip fra Fellesskapets havner og farvann. Dette søkes oppnådd ved å etablere et harmonisert system for havnestatskontroll innen Fellesskapet av skip som benytter Fellesskapets havner og farvann for å påse at disse oppfyller internasjonale krav til sikkerhet, vern av det marine miljø, samt helse og arbeidsmiljø om bord. Direktivet foreslås nå endret, og dette har særlig sin bakgrunn i Erika-ulykken utenfor Frankrike i desember 1999. Det foreslås en innstramming av regelverket vedrørende havnestatskontroll slik at kontroll mer skal rettes mot de skip som anses å utgjøre spesielt

stor sikkerhets- og miljørisiko. Det foreslås dessuten å innføre mulighet for å nekte visse skip adgang til europeiske havner.

Merknader

Norge har implementert direktiv 95/21/EF med endringsdirektiv i Sjødyktighetsloven og i forskrift om kontroll med fremmede skip og flyttbare innretninger i norske havner, samt ved instruks for Sjøfartsdirektoratets tjenestemenn. Implementering av det foreliggende forslag vil medføre endringer i Sjødyktighetsloven og ovennevnte forskrift. Norge støtter i hovedsak forslaget, men har innvendinger til enkelte av bestemmelsene som vil ha store økonomiske og praktiske konsekvenser for den enkelte havnestat. Norge stiller spørsmålstegn ved hvorvidt disse tiltakene vil ha forventet effekt.

Status

Endringsforslaget ble presentert i EU 21. mars 2000. Forslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Forslag til endring av direktiv 94/57/EF om felles regler og standarder for organisasjoner som utfører inspeksjon og tilsyn av skip

Sammendrag av innholdet

Formålet med direktiv 94/57/EF (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 30/95 av 19.mai 1995) er å etablere felles regler og standarder for godkjenning av classeselskaper og andre organisasjoner som kan autoriseres til å besiktige og sertifisere skip på vegne av en medlemsstat i samsvar med internasjonale konvensjoner. Forslaget er ett av flere forslag til nytt eller endret regelverk som følge av Erika-ulykken. Endringsforslaget innebærer i hovedsak en justering av kontrollen med og sanksjonsmulighetene overfor godkjente classeselskaper, strengere krav til godkjente classeselskap og at dette settes en felles standard for økonomisk ansvar for classeselskapene.

Merknader

Norge har implementert direktiv 94/57/EF i forskrift om besiktigelse for utstedelse av sertifikater til passasjer-, lasteskip og lektere, og om andre besiktigelses m.v. Forslaget til endring av direktivet kan gjennomføres i norsk rett ved endringer i denne forskriften. Implementering kan gi behov for økte ressurser, da kontrollen med classeselskapene øker. Samtidig innebærer direktivforslaget at Kommisjonen overlates mer ansvar for å følge opp classeselskapene, og dette kan medføre at

nasjonal kontroll av godkjente utenlandske klasseselskap blir redusert. Norge støtter i hovedsak forslaget.

Status

Forslaget ble behandlet i Rådet den 26. juni 2000 hvor det ble oppnådd politisk enighet. Det antas at Europaparlamentet behandler forslaget 11. desember i år.

Forslag til forordning om tidligere innfasing av skip med dobbeltskrog

Sammendrag av innholdet

Forslaget har sin bakgrunn i Erika-ulykken utenfor Frankrike i desember 1999, og har til formål å redusere faren for tilsvarende ulykker i fremtiden. Forslaget innebærer krav om tidligere utfasing av oljetankskip med enkeltskrog enn det som er fastsatt i Den internasjonale konvensjonen om hindring av forurensning fra skip, MARPOL 73/78. Forslaget om tidligere utfasing vil innebære forbud mot at slike skip kan gå inn i europeiske farvann, og forbud mot at slike skip kan være registrert i et EU-/EØS-land. Det er også foreslått at det skal innføres differensierte havne- og losavgifter, der tankskip med dobbeltskrog får lavere avgifter enn tankskip med enkeltskrog, og der nyere skip får lavere avgifter enn eldre.

Merknader

Norske bestemmelser om utfasing av tankskip med enkeltskrog er i samsvar med gjeldende krav i MARPOL 73/78. Norge vurderer Kommisjonens forslag som mindre kostnadseffektivt med hensyn til å redusere faren for utslipp fra oljetankskip, og vil ha betydelige negative økonomiske konsekvenser for norsk skipsfartsnæring. Verdien av norskeiet tonnasje som berøres av forslaget anslås av Norges Rederiforbund til 10 mrd NOK. EU har besluttet å avvente behandling av forslaget i IMO/MEPC-45 fra 2. til 6. oktober for å se om en kan oppnå tilfredsstillende internasjonal løsning. Norge har utarbeidet et kompromissforslag til MEPC-45 for å unngå regionale bestemmelser gjennom EU. Norge mener oljeforurensning fra skip er et internasjonalt problem som krever en internasjonal løsning gjennom IMO. Regionale EU-krav kan føre til alvorlig svekkelse av IMO, oppblomstring av regionale særkrav og svekke Norges rolle i utviklingen av sikkerhets- og miljøregelverket gjennom IMO. Implementering av forslaget krever endring i forskrift om hindring av forurensning fra skip m.m. Det vil også være nødvendig å endre Havne- og farvannsloven dersom havneavgifter og losgebyr skal avgiftsdifferensieres. Videre må det foretas endringer i forskrift om hvilke kostnader de forskjellige

havneavgiftene skal dekke, forskrift om havneavgifter m.v. og forskrift om losberedskapsgebyr og losingsgebyr. Forslaget om utfasing antas ikke å ha administrative eller budsjettmessige konsekvenser av betydning

Status

Forslaget ble presentert på Rådsmøtet den 26. juni i år, og COREPER ble instruert å fortsette forberedelser til diskusjon av forslaget på Rådsmøtet 2. oktober.

Endret forslag til direktiv om regulering av vilkårene for ansatte om bord på passasjerskip og ferger som går mellom EU-land

Sammendrag av innholdet

Formålet med forslaget er å løse sysselsettingsproblemer i sjøtransportsektoren i EU. Dette foreslås gjort ved å gi mannskap fra tredjeland, som er ansatt på passasjerskip i fast rute mellom EU-stater, like arbeidsvilkår som EU-sjøfolk. Det er anført at en sideeffekt vil være økt sikkerhet. Direktivforslaget omfatter både passasjerskip i EU-registre og passasjerskip fra tredjeland som går i fast rute mellom EU-stater.

Det opprinnelige forslaget ble ikke vedtatt i EU, og Kommisjonen har nå fremlagt et endret forslag til direktiv som innebærer blant annet at anvendelsesområdet presiseres, statenes kontroll med anvendelsen av arbeids- og ansettelsesvilkår reguleres nærmere og at Kommisjonen skal fremlegge en rapport for Rådet om gjennomførelsen av direktivet.

Merknader

Det opprinnelige forslaget var problematisk for Norge, både i forhold til flaggstatsprinsippet og norsk politikk på området. Endringsforslaget viderefører Norges problem. Vedtas forslaget vil dette kunne få direkte konsekvenser for norsk skipsfartsnæring, og ved eventuell vedtagelse i EU og inkludering i EØS-avtalen må norsk regelverk endres.

Status

Det opprinnelige forslaget ble ikke vedtatt i EU. Det endrede forslaget er ennå ikke behandlet i Rådet eller Europaparlamentet.

Forslag til forordning om øy-kabotasje som endrer forordning 92/3577/EØF om maritim kabotasje

Sammendrag av innholdet

Rådsforordning (EØF) nr. 3577/92 er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A s. 330). Formålet er å løse sysselsettingsproblemet i sjøtransportsektoren i EU, og forslaget er nært knyttet til forslaget til direktivet om bemanning på fergetjenester og passasjerferger i fast rute mellom EU-stater. Forslaget innebærer en overgang fra dagens vertsstatsregler til flaggstatsregler.

Merknader

Norge støtter Kommissjonens forslag til overgang fra dagens vertsstatsregler til flaggstatsregler. Forslaget innebærer ingen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Markedsadgangen for NIS-skip vil ikke bli berørt. Forslaget vil innebære lovendringer.

Status

Forslaget ble behandlet sammen med forslaget til direktiv om bemanning på fergetjenester og passasjerferger i fast rute mellom EU-stater. Ingen av forslagene ble vedtatt i EU. I sammenheng med det endrede direktivforslaget, fremgår det at Kommissjonen fastholder det opprinnelige forslaget til endring av forordningen om maritim kabotasje. Behandling i Rådet og Europaparlamentet gjenstår.

Forslag til konsolidert versjon av direktiv 94/58/EF om minimumsopplæring av sjøfolk

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 94/58/EF er en del av EØS-avtalen (jf. EØS-komiteens beslutning nr. 29/95 av 19.mai 1995). Direktivet fastsetter et felles minimumsnivå for sjømannsopplæringen i fellesskapet og er basert på IMO's internasjonale konvensjon om normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk. (STCW). Forslaget er ment å konsolidere allerede eksisterende direktiv 94/58/EF med senere endringer.

Merknader

Norge har implementert direktiv 94/58/EF med endringer og STCW-konvensjonen. Kommissjonens foreliggende forslag vil ikke kreve endringer i norsk regelverk, da det kun er ment å konsolidere eksisterende og implementerte direktiv på området. Det er lite

sannsynlig at det vil påløpe kostnader utover det som følger av den ordinære implementeringen av STCW-konvensjonen. Norge har ingen vesentlige innvendinger mot forslaget.

Status

Forslaget er ikke behandlet i Rådet eller i Europaparlamentet. Norsk rammenotat er ikke behandlet i Spesialutvalget for transport.

Kapittel VI Sivil luftfart

KOM(97) 154 Forslag til rådsdirektiv om lufthavnavgifter

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen har lagt frem et direktivforslag om lufthavnavgifter basert på tre hovedprinsipper; ikke-diskriminering, kostnadsrelatering og åpenhet. Regulering av lufthavnavgifter har dels som formål å sikre flyselskapene mot lufthavneierers utnyttelse av monopolstilling, siden det ofte er slik at flyplasser er enetilbyder av lufthavntjenester i et geografisk område. Forslaget skal også stimulere flyplasser til effektiv drift samt sikre brukerne - dvs. flyselskapene - innsyn i prinsippene for fastsettelse av avgiftene. Et ytterligere viktig formål med forslaget er å sikre likebehandling av flyselskaper uavhengig av nasjonal tilhørighet. Det opprinnelige direktivutkastet åpnet for økonomisk overføring mellom flyplasser, når viktige forhold som f.eks. økonomisk og sosial utvikling i distriktene tilsier dette. Prinsippene for slike overføringer må være allmennt kjente (transparent). Europaparlamentet foreslo imidlertid å droppe denne adgangen til økonomisk overføring.

Merknader

Dersom Kommisjonens forslag vedtas slik som opprinnelig fremlagt, vil det bare bli behov for mindre endringer i det norske systemet for luftfartsavgifter og finansiering av mange av flyplassene. Dersom det gjøres endringer av direktivutkastet i retning av at kostnadsrelateringsprinsippet gjøres gjeldende for hver enkelt lufthavn, slik Europaparlamentet foreslo våren 1998, vil direktivet kunne få store konsekvenser i Norge. Administrativt vil det bli en betydelig merbelastning for Luftfartsverket når det gjelder den økonomiske oppfølgingen av hver enkelt lufthavn. Det vil i mindre eller liten grad bli adgang til å overføre midler mellom lufthavnene, noe som vil kunne påvirke flyplasstrukturen i Norge, og det vil i sin ytterste konsekvens

måtte fastsettes egne avgiftssatser for hver enkelt lufthavn ut fra prinsippet om kostnadsrelatering.

Det norske avgiftssystemet bygger på hovedprinsippene i Kommisjonens opprinnelige direktivforslag. Disse prinsippene er også i tråd med ICAOs retningslinjer. Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det kunne gjennomføres i forskrift om avgifter vedrørende statens luftfartsanlegg og tjenester (takstregulativet) uten betydelige administrative konsekvenser.

Forslaget ligger fremdeles til behandling i Rådet. Det har pågått forhandlinger medlemslandene imellom med sikte på å oppnå enighet om en felles holdning som medlemslandene i størst mulig grad kan samle seg rundt. Det er imidlertid stor uenighet mellom to hovedgrupperinger av medlemsland, der den ene hovedgrupperingen grovt sett ønsker så mye kostnadsrelatering som mulig for hver enkelt lufthavn, mens den andre hovedgrupperingen grovt sett åpner opp for økonomiske overføringer mellom lufthavner, der det siste synet ivaretar norske interesser i stor grad.

Saken er lavt prioritert i de respektive relevante organer i EU-systemet, slik at fremdriften av arbeidet med forslaget er høyst usikker, etter det Samferdselsdepartementet kjenner til.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse den 31. mars 1998. Forslaget er fremdeles til behandling i Rådet. Samferdselsdepartementet har ikke mottatt informasjon pr. 4. oktober 2000 som tilsier at saken vil bli tatt opp igjen med det første.

KOM (97) 382 Forslag til rådsdirektiv om kompetansekrav m.v. for kabinbesetningsmedlemmer

Sammendrag av innholdet

Hensikten med direktivforslaget er å sikre mer standardiserte krav til kompetanse m.v. for kabinbesetninger ombord i fly, i den grad slike krav er relevante for flysikkerheten. Dette er ment som et supplerende tiltak som følge av gjennomføringen av Det indre marked for luftfarten. I forslaget pekes det på at det er stor variasjon medlemslandene imellom mht hvordan man går frem for å sikre den nødvendige kompetanse hos kabinbesetningene.

Noen land utsteder sertifikater til kabinbesetningene, andre gjør det ikke. Enkelte land har i tillegg formelle krav mht utdanning av kabinbesetnings-medlemmer, med egne skoler osv. (Norge har

sertifikatforskrifter og driftsforskrifter for utdanning, men pt. ingen egne godkjente skoler.)

Forslaget inneholder dels konkrete krav til form og innhold når det gjelder utdanning av kabinbesetninger (separate krav til begynnerutdanning, oppfriskningskurs og kurs i forbindelse med bytte av flytype), samt krav om helsekontroll og en fastsatt minimumsalder. Det forutsettes opprettet ordninger for kontroll/godkjennelse av treningsinstitusjoner uavhengig av operatørene (dvs. flyselskapene) samt ordninger for kontroll av kompetansenivå og utstedelse av kompetansebevis (sertifikat, lisens e.l.). Det forutsettes at slike kompetansebevis utstedt i ett medlemsland skal aksepteres som likeverdige i øvrige medlemsland.

Forslaget inneholder ellers referanser til rådsdirektiv 89/316 om helse og sikkerhet på arbeidsplassen, men det er klart at flysikkerhet er det primære siktemål med forslaget.

Merknader

Krav til kabinbesetningens kompetanse m.v. finnes i dag i nasjonale flysikkerhetsforskrifter som retter seg mot operatørene (flyselskapene) samt mot personellet mht sertifikater. I henhold til disse forskrifter er det operatørene som har primæransvaret for at besetningsmedlemmene har ervervet den nødvendige kompetanse.

De nasjonale krav til operatørene er i stor grad standardisert innenfor EØS-området, som følge av samarbeidet i et organ som kalles JAA (Joint Aviation Authorities). De relevante kravene er inntatt i JAR-OPS 1, "Subpart 0" og er tatt inn i Luftfartsverkets forskrifter. Disse forskrifter vil måtte omarbeides på visse punkter hvis direktivet blir vedtatt.

Status

Saken ble sist behandlet på Rådsmøtet (transport) 26. juni 2000. Det ble ingen debatt etter orienteringen fra formannskapet. Frankrike uttalte at det vil følge opp saken under sin formannsperiode og bl.a. få saken opp på Rådsmøtet i oktober 2000.

KOM (97) 629 Forslag til rådsdirektiv om begrensning av NOx-utslipp fra fly

Sammendrag av innholdet

Formålet med direktivet er å innføre regler som skal begrense framtidig registrering i medlemsstatene av jettfly med størst utslipp av NOx. Forslaget innebærer en reduksjon i forhold til den internasjonale luftfartsorganisasjonens (ICAO) sertifiseringsstandard for tillatt utslippsnivå, på om lag 16 prosent. I fravær av initiativ/vedtak i andre

internasjonale fora, fant kommisjonen det hensiktsmessig å foreslå slike tiltak. Bestemmelsen foreslås å gjelde fra 31. desember 1999.

Forslaget innfører restriksjoner mht. hvilke fly-/motortyper et medlemsland kan tilføye i sitt sivile luftfartøyregister fra en gitt dato. Det berører ikke tredjeland, verken gjennom registreringsmessige eller operasjonelle restriksjoner. Forslaget vil ikke berøre flymotorer som allerede er oppført i EU-landenes luftfartøyregistre.

I etterkant av Kommisjonens framlegg av direktivforslaget har ICAO vedtatt et forslag om NOx-restriksjoner som ikke er fullt så strengt.

Kommisjonen har i en meddelelse fra 1999 om luftfart og miljø (KOM(99) 640) integrert spørsmålet om NOx-restriksjoner.

Merknader

Bestemmelser om begrensning av NOx-utslipp fra fly er tatt inn i Luftfartstilsynets forskrifter. Et evt. vedtak av direktivforslaget innebærer at disse må endres.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse i april 1998. Rådet vedtok i juni 1998 foreløpige konklusjoner i saken. Rådet vil ikke ta endelig stilling til vedtaket siden ICAO fortsatt arbeider med spørsmålet med sikte på behandling i generalforsamlingen høsten 2001.

KOM(95) 353 Forslag til rådsforordning om statistikk vedrørende flytrafikk innenfor og til/fra EU

Sammendrag av innholdet

Formålet med forslaget er å sikre en ensartet statistikk for medlemslandene på dette området. Bl.a. i forbindelse med utredning av samfunnsmessige og miljømessige konsekvenser av økende transportomfang. Tilsvarende forslag er vedtatt eller under arbeid for øvrige transportgrener.

Forslaget innebærer at medlemslandene skal innrapportere statistikk over flybevegelser samt ervervsmessig trafikk (passasjerer, gods og post) til/fra lufthavner innenfor eget territorium. Innrapporteringen skal omfatte både trafikk til/fra andre lufthavner i EU og til/fra lufthavner utenfor EU. De minste lufthavnene - med under 150 000 passasjerer - kan unntas. Det tas sikte på rapportering av totaltrafikken (dvs. ikke kun utvalgte perioder). Forslaget er basert på standarder fastsatt av FNs særorganisasjon for luftfart, ICAO, hvor også Norge er medlem.

Merknader

Luftfartsverket innhenter statistikk over flytrafikk til/fra norske lufthavner iht. ICAOs statistikkprogram. Den foreslåtte statistikken er noe mer omfattende enn den som i dag innhentes her i landet. Bl.a. rapporteres i dag ikke destinasjon for rutetrafikken til/fra norske lufthavner. (Dette gjøres imidlertid for charter-trafikken). Luftfartsverket planlegger imidlertid å innføre mer omfattende statistikkrapportering i år 2000, som i stor grad vil tilsvare det som foreslås.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet samt i Eurostat.

KOM(98) 41 Forslag til revisjon av rådsforordning (EØF) nr. 295/91 om fastsettelse av felles regler for en erstatningsordning ved nektet ombordstigning i regelbundet luftfart

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer endring av rådsforordning (EØF) nr. 295/91. Rådsforordning (EØF) nr. 295/91 er en del av EØS-avtalen (jf. særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 10 side 744). Forslaget medfører endringer på flere områder. Bl.a. er det foreslått at forordningen skal omfatte både charter og rutefly. Kommisjonen har videre foreslått at det skal være påbudt med informasjonsskilt om ordningen ved innsjekkingskrankene. I det nye forslaget er det også tatt høyde for nye former for billettsystemer, blant annet såkalte "billettløse reiser". Minste erstatningsbeløp foreslås hevet fra ECU 150 til ECU 185 for flyvinger opptil 3 500 km og fra ECU 300 til ECU 370 for flyvinger over 3 500 km.

Det er også foreslått at overtredelse av forordningen skal medføre straff, men det vil være opp til det enkelte medlemsland å fastsette hva som skal være straffbart, og hva sanksjonene vil innebære. Disse restriksjonene må rapporteres til Kommisjonen. Videre er det foreslått at medlemslandene skal sende årlige rapporter med oversikt over alle tilfeller der flyselskapene har avvist passasjerer på grunn av overbooking. Kommisjonen har også foreslått at det opprettes en rådgivende komité med representanter fra medlemsstatene.

Merknader

Rådsforordning (EØF) nr. 295/91 er gjennomført i norsk rett ved forskrift av 15. juli 1994 nr. 691 om gjennomføring og håndheving av EØS-avtalen på luftfartens område. Dersom Kommisjonens forslag til

endring vedtas i sin nåværende form, må straffebestemmelsene hjemles i lov. Der luftfarts-selskapene har benyttet minstebeløpet i nåværende rådsforordning ved erstatningsutbetalinger, vil det nye forslaget medføre økte kostnader for selskapene. Likeledes antas det at de årlige rapportene til Kommisjonen vil medføre administrative konsekvenser både for flyselskapene og Luftfartsverket.

Status

Forslaget var til første gangs behandling i Europaparlamentet 16. september 1999. Forslaget er blokkert i Rådet på grunn av uenigheten mellom Spania og Storbritannia om Gibraltars stilling.

KOM(98) 759 Forslag til rådsforordning om endring av rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 om harmonisering av tekniske krav og administrative fremgangsmåter i sivil luftfart

Sammendrag av innholdet

Rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 av 16. desember 1991 om harmonisering av tekniske krav og administrative fremgangsmåter i sivil luftfart er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 40 (1993-94) bind 10A s. 370).

Forslaget legger opp til at medlemsstatene gis anledning til å godkjenne vedlikeholdsorganisasjoner på basis av godkjenning utstedt av tredjeland. I så fall skal Kommisjonen og de andre medlemsstatene orienteres om omfanget og betingelser for slik godkjenning.

Merknader

Innenfor EFTA diskuterer man om forslaget etter sitt innhold faller utenfor EØS-avtalens virkeområde og om det således er aktuelt å innta dette i avtalen. Dette må imidlertid også vurderes i forhold til problemer knyttet til ikke å innta forordningen. Man har ennå ikke kommet til noen konklusjon og avventer nytt utkast som kan bidra til å klargjøre situasjonen.

Status

Forslaget var til 1. gangs behandling i Europaparlamentet 16. juni 1999.

KOM(00) 121 Forslag til forordning om endring av rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 om harmonisering av tekniske krav og administrative fremgangsmåter i sivil luftfart

Sammendrag av innholdet

Endringsforslaget har som formål å innlemme innholdet i JAR OPS 1 seksjon 1 (Joint Aviation Requirements - driftsbestemmelser for ervervsmessig lufttransport - fly) ved å fastsette et vedlegg til rådsforordning 3922/91 samt foreta nødvendige endringer i forordningen. JAR OPS 1 er et kompromiss inngått av JAA (Joint Aviation Authority). Norge er fullverdig medlem av JAA som er organisert som en samarbeidsorganisasjon, hvis regler (Joint Aviation Requirements – ”JAR”) forutsetter nasjonal implementering. JAR OPS 1 seksjon 1 vedrører generelle bestemmelser for sertifisering av luftfartsforetak (AOC – Air Operator Certificates) samt begrenses til de sikkerhetskrav for kabinbesetning som luftfartsforetak er ansvarlige for.

Norge har allerede i dag gjennom EØS-avtalen implementert rådsforordning 3922/91 om harmonisering av tekniske krav og administrative fremgangsmåter i sivil luftfart. Herigjennom er det forutsatt at Norge fortløpende implementerer JAR’ene.

Merknader

Kommisjonen har i sitt forslag foretatt endringer for å tilpasse JAR OPS 1 til EF-retten. Det ser heller ikke ut til at EU vil implementere den siste versjon av JAR OPS 1 (Change 1), som allerede er implementert i Norge som egen forskrift i 1998.

Norge som EØS-land vil da ha to regelsett å forholde seg til; JAR OPS 1 (Change 1) som er implementert som en egen norsk forskrift samt rådsforordning 3922/91, som er en del av EØS-avtalen. I tilfelle av konflikt vil EØS-avtalen ha forrang og den vil føre til at Norge må forholde seg til en eldre versjon av JAR OPS 1 enn den man selv har implementert samt en versjon som avviker fra det man opprinnelig ble enige om i JAA. Dette vil være uheldig.

Luftfartstilsynet arbeider med saken og har god kontakt med Danmark og Sverige, som også har problemer med EUs endringer i JAR OPS 1.

Forslaget vil medføre behov for forskriftsendring.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(00) 340 Forslag til rådsforordning om endring av rådsforordning (EØF) nr. 2027/97 om luftfartsselskapers erstatningsansvar i tilfelle av ulykker

Sammendrag av innholdet

Forordningen innebærer forslag til endringer av rådsforordning nr. 2097/97 av 9. oktober 1997 om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved flyulykker. Forordningen er inntatt i EØS-avtalens vedlegg XIII om transport.

Det har innenfor ICAO (International Civil Aviation Organisation) lenge vært arbeidet for å komme frem til enighet om ensartede regler for erstatningsutbetaling ifm. flyulykker mv. Montreal-konvensjonen innfører moderniserte, ensartede regler for luftfartsselskapers erstatningsansvar ved skader som oppstår på passasjerer, bagasje og last ifm. internasjonal lufttransport og skal etter hvert avløse Warszawa-konvensjonen av 1929.

Bakgrunnen for forslaget er ønsket om å foreta en tilpasning av fellesskapets lovgivning i samsvar med Montreal-konvensjonen.

I forhold til rådsforordning nr. 2097/97 betyr endringen i hovedsak at også bagasje og forsinkelse omfattes av prinsippene i forordningen. Med dette sikres at Fellesskapets lovgivning dekker alle vesentlige erstatningsspørsmål som antas å være av relevans og viktighet for passasjerene.

Det legges i forordningen opp til at denne vil tre i kraft parallelt med Montreal-konvensjonen. Det er imidlertid uvisst når dette vil skje.

Merknader

Vi ser fra norsk side positivt på at EU ønsker å harmonisere sin erstatningslovgivning i tilfelle av luftfartsulykker, slik at det så langt mulig blir ensartede regler for flypassasjerene å forholde seg til.

Rådsforordning nr. 2027/97 er i dag implementert i norsk rett som lov. Dersom forordningen vedtas inntatt i EØS-avtalen, vil dette innebære at det må gjøres endringer i luftfartsloven.

Forslaget har ikke vært på høring. Det antas at forslaget ikke har økonomiske og administrative konsekvenser. Dette vil imidlertid måtte utredes nærmere.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel VII Annet

KOM(00) 5 Forslag til rådsforordning om tilskudd for koordinering av transport på veg, jernbane og innenlands vannvei

Sammendrag av innholdet

Forslaget gjelder tilskudd til koordinering av person- og godstransport på veg, jernbane og innenlands vannvei. Hovedregelen er at offentlige tilskudd skal kunne tildeles ulike trafikkslag og koordineringstiltak mellom disse etter behov. Forslaget omhandler unntak fra hovedregelen. Tilskudd til infrastruktur skal bare gis så lenge de ikke fører til uønsket konkurransevridning i markedet. Tilskudd for *bruk* av infrastruktur for godstransport skal bare gis for inntil 3 år, kun dekke eksterne kostnader og infrastrukturkostnader som konkurrerende transportsystemer ikke dekke, og bare tildeles så lenge det ikke fører til uønsket konkurransevridning.

Merknader

Forslaget er til vurdering i Samferdselsdepartementet, og vil i nærmeste tid bli sendt på høring til et utvalg instanser. Forslaget vil trolig kreve lovendring i Norge.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Vedlegg XIV Konkurranseregler

KOM(97) 218 Forslag om å utvide rådsforordning (EØF) nr. 3975/87 til å omfatte internasjonal luftfart mellom EU og tredjeland og forslag om vedtakelse av ny rådsforordning som gir Kommisjonen hjemmel til å gi gruppeunntak for konkurransebegrensninger vedrørende lufttransport mellom EU og tredjeland

Sammendrag av innholdet

Rådsforordning (EØF) nr. 3975/87 av 14. desember 1987, endret ved rådsforordning (EØF) nr. 2410/92 av 23. juli 1992, er inntatt i Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol, protokoll 4, kapittel XI (ODA-avtalen). Forordningen regulerer fremgangsmåten ved anvendelse av konkurransereglene på foretak innen lufttransport. Den gjelder bare for lufttransport mellom lufthavner i EU.

Internasjonal luftfart mellom EU og tredjeland reguleres i dag av bilaterale avtaler som ikke reflekterer EUs konkurranseregler.

Konkurransereglene i EU kommer likevel til anvendelse på luftfart mellom EU og tredjeland dersom markedsaktørens adferd kan påvirke samhandelen mellom medlemsstatene i EU merkbart.

Håndhevingsreglene i ovennevnte forordning gjelder imidlertid som nevnt ovenfor bare for lufttransport mellom lufthavner i EU.

Kommisjonens håndheving av konkurransereglene i forhold til luftfart mellom EU og tredjeland skjer derfor på grunnlag av bestemmelsene i EF-traktaten art. 85, som gir Kommisjonen myndighet til å treffe et begrunnet vedtak om overtredelse av konkurransereglene, og å gi medlemsstatene tillatelse til å treffe de nødvendige tiltak. Iht. EF-traktaten artikkel 84 kan imidlertid også medlemsstatene og deres nasjonale domstoler på selvstendig grunnlag håndheve konkurransereglene på dette området.

En todelt behandling av det samme forholdet av både Kommisjonen og en medlemsstat kan være både kostnadskrevende og skape rettsusikkerhet hos aktørene. Videre har verken Kommisjonen, medlemsstatene eller EF-domstolen i dag adgang til å gjøre unntak fra forbudet mot konkurransevridende samarbeid iht. artikkel 81 nr. 3 (EØS-avtalen artikkel 53 nr. 3) i forhold til luftfart mellom EU og tredjeland. Liberaliseringen i lufttransportmarkedet og økningen i allianser mellom luftfartsselskaper som også dekker tredjeland anses å ha forsterket behovet for effektive håndhevingsregler også på dette området.

Kommisjonen har derfor fremsatt forslag til to rådsforordninger, hvorav den ene utvider rådsforordning (EØF) nr. 3975/87 til også å omfatte lufttransport mellom EU og tredjeland. Den andre skal gi Kommisjonen kompetanse til å gi unntak fra forbudet i EF-traktaten art. 81 nr. 1 (EØS-avtalen artikkel 53 nr. 1) for grupper av avtaler på dette området.

Merknader

Rådsforordning (EØF) nr. 3975/87 er gjennomført i norsk rett ved forskrift 4. desember 1992 nr. 966 om prosessuelle konkurranseregler i EØS m.v. kap. XI.

Ut fra hensynet til effektiv konkurranse i markedet for lufttransport vil det være fordelaktig å utstyre overvåkingsorganene med mer effektive virkemidler til å håndheve konkurransereglene på luftfartsområdet.

Ut fra samferdselspolitiske hensyn er det ønskelig at en vedtakelse av forslaget kobles sammen med en felles avtale mellom EU-/EØS-landene og vedkommende destinasjonsland. Fra norske myndigheters side blir det viktig å følge opp utviklingen innen EU for å sikre at også norske interesser ivaretas dersom det går i retning av en slik felles avtale på luftfartsområdet.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

Kommisjonsprogram nr. 99/027 - Kommisjonens hvitbok om modernisering av håndhevingen av konkurransereglene for foretak

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen la våren 1999 fram en hvitbok om modernisering av systemet for håndheving av konkurransereglene. Siktemålet med revisjonen er å modernisere Rådsforordning 17 som ble vedtatt i 1962. Bakgrunn for forslaget om en modernisering er et behov for mer effektiv håndheving av regelverket, større mulighet for Kommisjonen til å prioritere saker og utvidelsesprosessen i EU. Rådsforordning 17/62 er inntatt i EØS-avtalen ved protokoll 21 og ODA-avtalens protokoll 4.

Konkurransereglene i EU/EØS inneholder et generelt forbud mot konkurransebegrensende avtaler (artikkel 81/ artikkel 53 EØS) samt forbud mot misbruk av dominerende stilling (artikkel 82/ artikkel 54 EØS). Det nåværende system for håndheving av disse reglene er basert på at forbudet i artikkel 81 får direkte anvendelse og at alle avtaler som omfattes av forbudet må forhåndsmeldes til Kommisjonen/EFTAs overvåkingsorgan for å få unntak etter artikkel 81 nr. 3. Mens både Kommisjonen, nasjonale domstoler og også i en viss utstrekning nasjonale myndigheter kan håndheve forbudet er det alene Kommisjonen/EFTAs overvåkingsorgan som kan gi unntak. Dette innebærer at håndhevingssystemet på konkurranserettens område er sterkt sentralisert. Notifikasjonssystemet har også medført at Kommisjonens ressurser er blitt bundet til å håndtere alle de meldingene den har mottatt. Kommisjonen har derfor ikke kunnet prioritere sine oppgaver slik den ønsker.

Kommisjonens forslag til modernisering inneholder tre hovedelementer. For det første foreslår Kommisjonen å oppheve notifikasjonsordningen og Kommisjonens enerett på å gi unntak fra forbudet. Videre ønsker Kommisjonen å legge til rette for økt desentralisert håndheving av konkurransereglene. Desentralisert håndheving innebærer at reglene kan anvendes av nasjonale konkurransemyndigheter og domstoler. En slik desentralisering fordrer gode samarbeidsmekanismer og regler for saksallokering mellom de nasjonale myndighetene og mellom nasjonale myndigheter og Kommisjonen. Det siste elementet er at Kommisjonen skal legge større vekt på kontroll med de mest skadelige konkurranse-reguleringene. I den forbindelse vil Kommisjonen bl.a. styrke sine etterforsknings- og kontrollfullmakter.

Merknader

Dersom Kommisjonen får gjennomslag for sine forslag, vil dette innebære en gjennomgripende endring i systemet for håndheving av konkurransereguleringen. De foreslåtte endringene er EØS-relevante og vil kunne få stor betydning for EFTAs overvåkingsorgan og konkurransemyndighetene/domstolene i EFTA-statene. Norske myndigheter har avgitt en høringsuttalelse til hvitboken som i det vesentlige er positiv til Kommisjonens forslag. Norske myndigheter mener at desentralisert håndheving kan skje innenfor EØS-avtalens rammer. Det blir imidlertid viktig å sikre at EØS-avtalens konkurranseregler blir anvendt effektivt også i et desentralisert regime, og at det nedfelles mekanismer som sikrer EFTA-statene innflytelse og informasjon.

De fleste medlemslandene støtter i hovedsak Kommisjonens forslag til reform. Særlig Tyskland har imidlertid uttrykt skepsis til å avskaffe notifikasjonsordningen. Deler av næringslivet, også norsk, mener at opphevelse av notifikasjonsordningen vil kunne svekke bedriftenes rettssikkerhet og dermed innebære at villigheten til større investeringer/samarbeidsprosjekter vil kunne svekkes.

Status

Kommisjonens hvitbok er datert 28. april 1999. Kommisjonen har mottatt flere høringsuttalelser fra medlemslandene og næringslivet. I løpet av våren 2000 har det vært avholdt flere møter der Kommisjonen har drøftet ulike problemstillinger knyttet til forslagene som ble fremmet i hvitboken med EU-/EFTA-statene. Kommisjonen har signalisert at utkast til ny rådsforordning vil bli oversendt Rådet i månedsskiftet september/oktober 2000. Frankrike som har formannskapet dette halvåret legger opp til at forslaget behandles første gang i Rådet før nyttår. Kommisjonen har videre signalisert at reformen evt. vil kunne iverksettes i år 2003.

XXXX Notat av 18. juli 2000 fra Kommisjonen til medlemslandene og ESA med reviderte utkast til to nye forordninger om anvendelse av EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av avtaler om spesialisering og på avtaler om forskning og utvikling, samt revidert utkast til retningslinjer om anvendelsen av EF-traktatens artikkel 81 på horisontalt samarbeid

Sammendrag av innholdet

Forordningene skal erstatte henholdsvis kommisjonsforordning (EØF) nr. 417/85 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av avtaler om spesialisering, og kommisjonsforordning (EØF) nr.

418/85 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av avtaler om forskning og utvikling. Forordningene utløper 31. desember 2000, og det er derfor nødvendig å vedta nye forordninger før utløpet av inneværende år.

Forordningene er såkalte gruppeunntak fra forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i EF-traktatens artikkel 81 nr. 3, (jf. EØS-avtalen artikkel 53 nr. 1). Gruppeunntak må anses å være til fordel for næringslivet og samfunnet fordi de gir adgang til forskjellige typer samarbeid som ellers ville være forbudt. Siktemålet med de aktuelle unntakene fra forbudene mot konkurransereguleringer er å tillate samarbeid som kan medføre effektivitetsgevinster i produksjon, distribusjon, teknisk utvikling og innovasjon dersom de samarbeidende til sammen ikke har for stor markedsrett.

Kommisjonen har foreslått revisjon av eksisterende gruppeunntak bl.a. på bakgrunn av en omfattende høring av europeiske foretak og drøfting av eventuelle endringer med medlemslandene og EØS-landene.

Formålet med utkastene til nytt regelverk på området er både å innarbeide praksis, gjøre gruppeunntakene mer anvendelige for ervervsdrivende og å gjennomføre en mer økonomisk tilnærming ved vurdering av horisontalt samarbeid. Bl. a. har man i utkastene til nye forordninger forlatt teknikken i de någjeldende gruppeunntakene, med tillatte og ikke tillatte avtaleklausuler

I stedet tar Kommisjonen utgangspunkt i at for parter i et FOU-samarbeid som har opp til 25% markedsandel, så vil effekten av samarbeid om å utnytte resultatet av forskning og utvikling av produkter som regel oppveie negative konkurransemessige effekter. Det samme gjelder for parter i et samarbeid om spesialisering av produksjon eller tjenesteyting, som har opp til 20% markedsandel. For at en konkurransebegrensning skal falle inn under gruppeunntakene må den være nødvendig for å oppnå de positive virkningene samarbeidet forutsettes å ha.

Det er ansett nødvendig for å motivere til innovasjon å godta nokså langvarige konkurransemessige begrensninger som garanterer partene i et samarbeid om forskning og utvikling et visst utbytte av sine investeringer. For et samarbeid om utnyttelse av forskningsresultatene er FOU gruppeunntaket foreslått å kunne gi unntak for inntil 7 år, såfremt markedsandelen ved inngåelsen av samarbeidet ikke var mer enn 25%. Etter perioden på 7 år gjelder gruppeunntaket så lenge markedsandelen for produktene avtalen dreier seg om ikke overskrider 25%. Etter overskridelse av denne grensen med inntil 5 % gjelder fremdeles gruppeunntaket i 2 år. Hvis markedsandelen i utgangspunktet er inntil 20% men senere stiger opp til 25% kan spesialiserings-gruppeunntaket gjelde i de to påfølgende årene etter at taket på 20% først ble overskredet. Alternativt kan unntaket gjelde i ett år etter at de

samarbeidende fikk en markedsandel på 25%, dersom stigningen fra 20% til 25% skjer fra det ene året til det andre.

Visse typer konkurransebegrensninger er likevel fremdeles absolutt forbudt uavhengig av markedsandel. Det er samarbeid om priser og forskjellige typer begrensninger i kvantum, markedsadgang, tilgang til kunder eller forsyningskanaler og begrensninger i muligheter til passivt salg i geografiske markeder som er tiltenkt andre.

Forordninger er i utkastet gitt en varighet på 10 år, til 31. desember 2010.

Merknader

Kommisjonsforordning (EØF) nr. 417/85 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av avtaler om spesialisering, og kommisjonsforordning (EØF) nr. 418/85 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av avtaler om forskning og utvikling er gjennomført i norsk rett ved forskrift 4. desember 1992 nr. 964 om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen, del I. Unntak for grupper av avtaler gitt med hjemmel i EØS-avtalens artikkel 53 nr. 3, henholdsvis i Kapittel V og VI. Nye forordninger vil kunne gjennomføres i norsk rett ved forskriftsendring.

Kommisjonen har hittil ikke kunngjort noen retningslinjer for vurdering av horisontalt samarbeid. Dersom Kommisjonen kunngjør retningslinjer tilsvarende det utkastet som foreligger, er det opp til EFTAs overvåkingsorgan om det vil kunngjøre tilsvarende retningslinjer.

Norge deltar i Kommisjonens behandling av utkastet til gruppeunntak og retningslinjer på lik linje med medlemslandene. Kommisjon har på ulike stadier i prosessen fram til nåværende utkast til regler av 19. juli 2000 offentliggjort sine utkast til nye forordninger og retningslinjer med adgang til kommentarer fra europeisk næringsliv, medlemslandene og EØS-landene. Både næringsliv, medlemslandene og EØS-landene er positive til Kommisjonens forslag.

Det er foretatt visse endringer og klargjøringer i teksten i forhold til de tidligere utkastene etter innspill både fra interesserte representanter for europeisk næringsliv og medlemsland.

Konkurransetilsynet har sendt tidligere utkast fra Kommisjonen til norsk næringsliv og andre berørte og interesserte til uttalelse. Det er ikke kommet vesentlige innvendinger til forslagene til regler.

Norske myndigheter har gitt mer tekniske merknader til Kommisjonens tidligere i forslag.

Kommisjonen har ikke foretatt vesentlige materielle endringer i tidligere utkast. De foreslåtte forandringene i forhold til de eksisterende rettsaktene er beholdt og det er ingen større uenighet mellom

Kommisjonen, medlemslandene og EØS-landene om substansen i forslagene. Diskusjonen i møter med og uttalelser til Kommisjonen har vært konsentrert om å oppnå en felles forståelse av og klarhet i utformingen av regelverket.

Status

Det første av to obligatoriske møter for drøfting av utkast til nye rettsakter med medlemslandene og EØS-landene i Rådgivende komité for konkurransesaker ble gjennomført 29. juni 2000. Siste møte i Rådgivende komite er 13. og 14. september 2000.

Vedlegg XVI Offentlige innkjøp

KOM(00) 115 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om samordning av fremgangsmåtene ved inngåelse av offentlige innkjøpskontrakter, offentlige tjenesteytelseskontrakter og offentlige bygge- og anleggskontrakter

Sammendrag av innholdet

Formålet med forslaget er å forenkle og modernisere regelverket. Det foreslås at gjeldende direktiver vedrørende offentlige kontrakter om innkjøp, tjenesteytelser og bygge- og anleggsarbeid (92/50/EØF, 93/96/EØF og 93/37/EØF) skal samles i ett felles direktiv. Av innholdsmessige endringer foreslås det å i større grad åpne for bruk av rammeavtaler og forhandlinger ved inngåelse av komplekse avtaler. Videre foreslås det å legge til rette for elektronisk handel ved å fjerne hindringer i regelverket som diskriminerer bestemte kommunikasjonsmidler og ved å innføre kortere frister ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Vilkår i direktivet om at det ved bruk av tekniske spesifikasjoner i anskaffelsen skal henvises til fastsatte standarder endres for ikke å favorisere standardiserte tekniske løsninger på bekostning av ny teknologi og innovative virksomheter.

Merknader

Nærings- og handelsdepartementet arbeider med nye forskrifter til lov om offentlige anskaffelser. De foreslåtte endringene vil kun nødvendiggjøre mindre endringer på forskriftsnivå. Ingen lovendringer anses nødvendig.

Status

Kommisjonen vedtok 10. mai 2000 å legge frem direktivforslaget for EUs ministerråd og Europaparlamentet. Ikrafttredelse vil tidligst kunne skje i løpet av 2002.

KOM(00) 117 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om samordning av fremgangsmåtene ved inngåelse av kontrakter om vann- og energiforsyning samt transport

Sammendrag av innholdet

Formålet med forslaget er å modernisere og forenkle regelverket. Det foreslås å fjerne telekommunikasjonssektoren fra forsyningsdirektivet som følge av et liberalisert marked, og det åpnes for at medlemslandene etter søknad også kan unnta enkelte andre sektorer. Videre foreslås det å legge til rette for elektronisk handel ved å fjerne hindringer i regelverket som diskriminerer bestemte kommunikasjonsmidler og ved å innføre kortere frister ved bruk av elektrisk kommunikasjon. Vilkår i direktivet om at det ved bruk av tekniske spesifikasjoner i anskaffelsen skal henvises til fastsatte standarder endres ikke for å favorisere standardiserte tekniske løsninger på bekostning av ny teknologi og innovative virksomheter.

Merknader

De foreslåtte endringene vil kun nødvendiggjøre mindre endringer i gjeldende forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (forsyningssektorene). Det vil være nødvendig med en nærmere vurdering av behovet for å søke om unntak fra regelverket i forbindelse med liberaliseringen av energimarkedet i Norge.

Status

Kommisjonen vedtok 10. mai 2000 å legge frem direktivforslaget for EUs ministerråd og Europaparlamentet. Ikrafttredelse vil tidligst kunne skje i løpet av 2002.

Vedlegg XVII Opphavsrett

KOM(98) 78 Endret forslag av 12. mars 1998 til europaparlaments- og rådsdirektiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget gir kunstneren rett til individuelt vederlag når verket overdras videre ved profesjonelt salg, etter den første overdragelsen fra kunstneren. Under forutsetning av gjensidighet, åpnes det for at tilsvarende rettigheter kan gis kunstnere fra tredjeland.

Det er foreslått at det skal betales vederlag etter en fallende proSENTSATS. Det er opp til medlemslandene å fastsette skjæringspunktet for når vederlagsplikt utløses, men skjæringspunktet må ikke være under EURO 4000. De fallende proSENTSATSENE er foreslått regulert i direktivet. For salgspriser opp til EURO 20.000 skal det for eksempel betales 4 % av salgsprisen i vederlag til opphavsmannen. Retten varer, i samsvar med EUs vernetidsdirektiv, som hovedregel i kunstnerens levetid og 70 år etter hans død. Retten kan ikke overdras, men er gjenstand for arv. Det åpnes for kollektiv forvaltning av rettighetene.

Rådets felles holdning foreslår at fristen for implementering av direktivet skal være fem år. For de land som ikke har droit de suite-regler i dag, åpnes det i tillegg for en 10-årsfrist for gjennomføring i forhold til arvinger. EU-kommisjonen ønsker kortere gjennomføringsfrister og går derfor i mot Rådets felles holdning i en meddelelse av 15. september 2000.

Merknader

En individuell vederlagsrett betinger vurderinger av forholdet til gjeldende lov av 4. november 1948 nr. 1 om avgift på omsetning av billedkunst (3-proSENTLOVEN), hvor midlene fordeles kollektivt via et fond.

Den del av omsetningen som blir berørt, og hvor avgift må erstattes med en individuell rett, utgjør en liten del av fondets nåværende inntekt. Direktivet vil neppe få økonomiske konsekvenser for myndigheter eller borgere. Det er i norsk interesse å beholde den kollektive ordningen mest mulig ubeskåret.

Status

Rådets felles holdning ble fastsatt 22. mai 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

KOM(97) 628/KOM(99) 250 Endret forslag av 21. mai 1999 til europaparlaments- og rådsdirektiv om harmonisering av visse aspekter vedrørende opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet

Sammendrag av innholdet

Formålet med direktivforslaget er å foreta en ytterligere harmonisering av medlemsstatenes lovgivning på området opphavsrett og nærstående rettigheter (artister, produsenter, kringkastere). Fokus i forslaget er styrking av vernet for digital utnyttelse.

Forslaget harmoniserer følgende enerettigheter: reproduksjon av verk og arbeider, overføring av disse til allmennheten og retten til spredning av eksemplarer av slike verk/arbeider. Forslaget harmoniserer også regler om vern mot omgåelse av eller misbruk av tekniske foranstaltninger til beskyttelse mot uautorisert tilgang f.eks. ved kryptering eller for å sikre rettighetsforvaltningen f.eks. gjennom vannmerking.

Reproduksjonsretten inkluderer etter direktivet også midlertidige kopier, som f.eks. skjer ved overføring av data via nettverk.

Overføringsretten innebærer at opphavsmenn har enerett til all overføring til allmennheten av deres verk (f.eks. i form av en påforespørsel tjeneste, i form av direkte overføring o.a.). For nærstående rettighetshavere betyr retten at all tilgjengeliggjøring på forespørsel er betinget av deres samtykke.

Forslaget stipulerer såkalt EØS-regional konsumpsjon av eneretten til spredning, dvs. at parallellimport av opphavsrettslig vernet materiale fra andre tredjeland må ha rettighetshavers samtykke.

I forslaget er det også utstrakt harmonisering av regler om hvilke unntak fra enerettighetene medlemslandene kan ha. For digital bruk er adgangen til unntak snevrere enn for analog bruk, og bestemmelsene om ”digitale unntak” er uttømmende. De viktigste unntak gjelder adgangen til privat bruks kopiering, reportasjerett, undervisningsbruk og bruk i biblioteker.

Forslaget har bestemmelser om tekniske innretninger som rettighetshaver bruker for å kontrollere tilgang til sine verk/arbeider. Det skal gis vern mot omgåelse av slike for å skaffe seg uautorisert tilgang.

Direktivet er ikke ment å endre anvendelsen av eksisterende direktiver på opphavsrettsområdet med mindre dette er uttrykkelig angitt.

Forslaget har gjennomgått en rekke endringer siden det opprinnelige forslag ble fremmet. Parlamentet foreslo ved første gangs behandling ytterligere innskrenkning av unntak og styrking av eneretter enn Kommisjonen. Mye av dette ble inkludert i Kommisjonens nye forslag. Etter behandlingen i Rådet er unntakshjemplene utvidet, og andre

formuleringer endret, bl.a. når det gjelder kravet om vern for tilgangssperrer.

Merknader

Direktivforslaget bygger på en grønnbok fra 1995, høringen av denne og to internasjonale traktater om opphavsrett, som ble vedtatt i 1996 i WIPO (Verdensorganisasjonen for intellektuelle rettigheter). Forslaget vil dels være en gjennomføring av disse traktater.

Etter norsk lov er det et høyt beskyttelsesnivå for åndsverk. Retten til reproduksjon går imidlertid ikke så langt som direktivet når det gjelder å inkludere midlertidige reproduksjoner. Heller ikke WIPO-traktatene går så langt. Dette har vært kontroversielt. Forslaget har et obligatorisk unntak her som avhjelper noe, se nedenfor.

Enerett til overføring til allmennheten av opptak av verk og arbeider har vi allerede etter gjeldende norsk rett for opphavsmenn. En innføring av en slik rett også for nærstående rettighetshavere kan være uproblematisk, men er noe avhengig av hvilket omfang unntakshjemlene får.

For spredningsretten er det uønsket fra norsk side at konsumpsjonen blir gjort EØS-regional. I dag er det etter norsk og nordisk rett såkalt internasjonal konsumpsjons, dvs. adgang til å parallellimportere f.eks. bøker for salg i Norge uavhengig av hvor i verden disse er brakt i handelen. Dette vil måtte endres dersom forslaget blir innlemmet i EØS-avtalen uten en tilpasningstekst.

Adgangen til unntak fra enerettighetene er viktige for Norge, som sammen med de nordiske land har betonet viktigheten av å kunne bevare fornuftig begrunnede unntak fra eneretten. Unntakshjemlene er i forslaget uttømmende formulert når det gjelder digital utnyttelse, og dette er fra norsk side ikke en god og smidig løsning. Imidlertid er unntakshjemlene nå videre og bedre formulert på flere områder som er viktige for norske interesser – det gjelder bl.a. forholdet til offentlighetsloven, bruk i biblioteker, reportasjerett etc. En god del endringer/utvidelser i formuleringer er kommet til som følge av rådsbehandlingen etter at Kommisjonen la frem endret forslag.

Unntaket når det gjelder visse midlertidige reproduksjonshandlinger ser fremdeles ut til å være strammere formulert enn det som er ønskelig fra norsk side. Gjennom EFTA har Norge fremholdt viktigheten av at også brukernes interesser ivaretas på dette punkt. En eventuell norsk tilpasning til direktivet vil kreve visse endringer i åndsverkloven.

Beskyttelsen av de såkalte tilgangssperrer, eller kopieringssperre, er nå mere akseptabel i ordlyden, fordi den forplikter medlemsstatene til å sørge for at slike tilgangssperrer ikke i realiteten hindrer brukere i å få tilgang i kraft av en unntaksregel. Formuleringene i bestemmelsen er

imidlertid svært kompleks og kan gi rom for uklarheter. En tilpasning til direktivet vil kreve lovendringer på dette punkt. Dette følger imidlertid allerede av de to nevnte WIPO-traktater, som Norge har undertegnet og arbeider med tiltredelse til.

Rådets faste komite (COREPER) ble enige om innholdet i felles holdning i juni 2000. Dette er ikke formelt vedtatt i Rådet. Etter språkgjennomgang og vedtagelse (sannsynligvis i september 2000), vil forslaget bli sendt til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

KOM(97) 691/KOM(99) 309 Endret forslag av 25. juni 1999 til europaparlaments- og rådsdirektiv om rettslig beskyttelse av bruksmønstre

Sammendrag av innholdet

Formålet med forslaget er å harmonisere medlemsstatenes lovgivning om rettslig beskyttelse av bruksmønstre. Bruksmønsterbeskyttelse kan oppnås for oppfinnelser av nye produkter og fremgangsmåter som er industrielt anvendbare og skiller seg vesentlig fra kjent teknikk ("oppfinneshøyde"). Unntakene fra beskyttelse er i det vesentlige de samme som for patentloven (offentlig orden, sedelighet, oppdagelser mv.), men i tillegg er alt biologisk materiale samt kjemiske og farmasøytiske produkter og fremgangsmåter unntatt. Vilkåret om at bruksmønsteret skal skille seg vesentlig fra kjent teknikk skal praktiseres mindre strengt enn innenfor patentretten. Vilkåret kan anses oppfylt dersom bruksmønsteret innebærer en fordel for brukeren av for eksempel praktisk eller industriell art, om ikke fordelene er helt innlysende for en ekspert på området. Dersom søkeren har fått både bruksmønster- og patentbeskyttelse, skal man ikke kunne påberope bruksmønsterregistreringen. Etter forslaget kan man få bruksmønsterbeskyttelse i inntil ti år.

Merknader

I EU-landene finnes en rekke forskjellige former for bruksmønsterbeskyttelse. I Tyskland er bruksmønster anvendt i bredt omfang og antall inngitte søknader er årlig i overkant av 10 000. I England, Luxembourg og Sverige finnes ikke tilsvarende beskyttelse. EFTA-/EØS-landene har heller ikke slik beskyttelse.

Vilkårene for å oppnå vern for et bruksmønster varierer i stor grad mellom de 12 EF-landene som har denne beskyttelsesformen. Det anses derfor ønskelig ut fra hensynet til et godt fungerende indre marked å

innføre bruksmønster i alle medlemslandene basert på de samme grunnprinsippene. Særlig i forhold til små og mellomstore bedrifter oppleves bruksmønster som et godt alternativ til patentbeskyttelse for deres frembringelser. Saksbehandlingen holdes på et minimum, og kostnadene i forbindelse med innlevering og opprettholdelse av rettighetene forutsettes å være betydelig lavere enn for patent.

EFTA-/EØS-landene overleverte et felles posisjonspapir til EFTA-sekretariatet vedrørende det forrige direktivforslaget KOM(97)691. Island og Norge mente i den forbindelse blant annet at det ville være ønskelig å ha en innsigelsesordning, på samme måte som ved varemerke-, mønster- og patentbeskyttelse. Europaparlamentet fremmet også et slikt forslag. Dette er ikke fulgt opp i det nye forslaget, da man ikke har til formål å harmonisere medlemslandenes prosedyreregler i bruksmønsterdirektivet. Dette betyr at Norge står fritt, hvis vi finner det ønskelig med en innsigelsesordning på området.

Status

Forslaget er til annen gangs behandling i Rådet.

KOM(99) 310 Endret forslag av 21. juni 1999 til rådsforordning om fellesskapsmønster

Sammendrag av innholdet

Forordningen vil innebære at det etableres et eget system for rettslig beskyttelse av mønstre, dvs. designbeskyttelse av produkters form eller utseende. Systemet er i forslaget bygget opp på samme måte som det felles systemet for registrering av varemerker (jf. forordning (EØF) nr. 40/94 av 20. desember 1993 om fellesskapsvaremerker). Forordningen introduserer et EF-mønster som gis under ett for hele EU-området etter søknad til et fellesskapsorgan (Harmoniseringskontoret for det indre marked), og som har samme gyldighet i alle medlemsstatene.

Merknader

I 1993 la Kommisjonen frem et forslag til forordning om EF-mønstre og et forslag til direktiv om rettslig beskyttelse av mønstre. I 1995 ble det besluttet at arbeidet med forordningen skulle utsettes inntil direktivet var vedtatt. Direktiv 98/71/EF om rettslig beskyttelse av mønstre ble vedtatt 13. oktober 1998 (innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000. De materielle vilkårene for å få mønsterbeskyttelse etter det nye utkastet til forordning, er de samme som etter direktivet.

For Norge kan deltakelse i systemet for EF-mønstre være problematisk av konstitusjonelle grunner, bl.a. fordi klager på Harmoniseringskontorets vedtak etter forordningen skal avgjøres med bindende virkning av EU-institusjoner.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.

Vedlegg XVIII Helse og sikkerhet på arbeidsplassen, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn

Kapittel I Helse og sikkerhet på arbeidsplassen

KOM(91) 539 Forslag til rådsdirektiv om minimumsforskrifter til forbedring av mobilitet og sikker transport for bevegelseshemmede arbeidstakere til og fra arbeid

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget har sikker transport av bevegelseshemmede personer til og fra arbeidsplass som mål. Det overlates til medlemslandene å treffe tiltak for å sikre at det finnes handikapptilgjengelige transportmidler som oppfyller bestemte minimumskrav. Med transportmidler menes i denne sammenheng enten offentlige transportmidler, transport besørget av arbeidsgiver eller særlige transportordninger for funksjonshemmede. De løsningene som medlemslandene velger for å imøtekomme krav skal ikke medføre ekstra transportutgifter for brukerne.

Merknader

Norsk arbeidsmiljølovgivning tolker ikke arbeidstakeres reise mellom hjemsted og arbeidsplass som en del av arbeidsmiljøet.

Virkemidlene som det offentlige rår over i forhold til funksjonshemmedes transport er fordelt på ulike departementer samt kommunesektoren.

Det synes derfor klart at en gjennomføring vil stille store krav til koordinering mellom de berørte forvaltningsområder og -nivåer.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 20. november 1991. Forslaget er til behandling i Rådet. Det er motstand mot forslaget, og det er derfor usikkert hvorvidt det vil kunne bli vedtatt og hvilket innhold det i såfall vil få.

KOM(92) 234/KOM(93) 421 Endret direktivforslag om transportaktiviteter og arbeid i transportmidler

Sammendrag av innholdet

Direktivforslaget inneholder krav om at transportmidler skal holdes i sikkerhetsmessig forsvarlig stand. Feil skal rettes og det skal utføres regelmessig vedlikehold. Det stilles videre krav til sanitære fasiliteter, hvile- og oppholdsrom for arbeidstakerne, legekontroll, førstehjelp, brannbekjempelse, evakuering mv.

Merknader

Gjennomføring av direktivforslaget i Norge vil trolig kreve utarbeidelse av forskrifter som dekker transport til sjøs, i luft og på land. Direktivet er et minimumsdirektiv, og vil ikke virke inn på de områdene der norsk lovgivning gir bedre beskyttelse.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(92) 560/KOM(94) 284 Forslag til rådsdirektiv om minimumskrav for sikkerhet og helse for arbeidstakere som utsettes for risiko pga. fysiske agenser

Sammendrag av innholdet

Forslaget er et særdirektiv til rådsdirektiv 89/391/EØF om iverksetting av foranstaltninger til forbedring av arbeidstakernes sikkerhet og helse under arbeidet (Rammedirektivet). Formålet med direktivforslaget er å beskytte arbeidstakerne mot risiko under arbeid som medfører vibrasjoner. Et tidligere direktivforslag omfattet også støy, optisk stråling, elektriske felter og magnetiske felter, men det har bare vært mulig for medlemslandene å gå videre med forslaget vedrørende vibrasjoner.

Merknader

De foreslåtte endringer ligger innenfor arbeidsmiljølovens rammer, men vil medføre forskriftsregulering for grenseverdi for eksponering for vibrasjoner, og beregningsmetoder og måling av vibrasjon (både helkroppsvibrasjon og hånd- og armvibrasjon).

Endringene vil også bli vurdert i forhold til skipsfart/fiskefartøyer.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

KOM(98) 678 Forslag til kommisjonsdirektiv om bruk av stillas, stiger og annet utstyr som kan benyttes ved arbeid i høyden

Sammendrag av innholdet

Kommisjonens forslag KOM (98) 678 innebærer endringer i rådsdirektiv 89/655/EF om minimumskrav til sikkerhet og helse i forbindelse med arbeidstakeres bruk av arbeidsutstyr i arbeidet. Direktivet er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 7 s. 263). Forslaget skal innarbeides som et nytt vedlegg til direktivet. Forslaget omfatter bruk av stillas, stiger og annet utstyr som kan benyttes ved arbeid i høyden.

Selv om tidligere rådsdirektiv 92/57 dekker dette området for bygningsindustrien ved midlertidige eller mobile byggeplasser, har Kommisjonen sett det nødvendig å dekke alle øvrige sektorer når det gjelder sikkerhetsregler for arbeid i høyden. Forslaget er derfor utarbeidet som et generelt direktiv, og har til formål å redusere antallet arbeidsulykker som skjer ved fall fra høyder i forbindelse med utførelse av midlertidig arbeid i alle sektorer.

Forslaget fastsetter spesifikke minimumsregler for arbeidstakernes bruk av arbeidsutstyr i form av atkomstveier og oppholdssteder for utførelse av arbeid i høyden. Det inneholder enkelte grunnleggende sikkerhetsforanstaltninger som skal overholdes. I tillegg fastsettes en rekke prinsipper for valg av passende arbeidsutstyr, samt regler for bruk av stiger og stillaser.

Merknader

I norsk rett er de områder direktivforslaget omfatter regulert gjennom arbeidsmiljøloven samt fire forskrifter fastsatt med hjemmel i loven. En gjennomføring av direktivforslaget i norsk rett vil ikke nødvendiggjøre utarbeidelse av en egen forskrift på dette området. Med få unntak vil gjennomføring av direktivforslagets krav ikke innebære innføring av

nye regler i norsk rett i forhold til det som gjelder i dag. Det må imidlertid foretas en revisjon av de gjeldende forskrifter med tanke på å avklare om og eventuelt i hvilken utstrekning gjennomføring av direktivet vil nødvendiggjøre endringer i disse.

Direktivforslaget vil også bli vurdert i forhold til skipsfart.

Status

Forslaget er til annen gangs høring i Europaparlamentet. Målsettingen er å ferdigbehandle forslaget under det franske formannskapet.

Kapittel II Arbeidsrett

KOM(89) 268 Forslag til forordning om Det europeiske selskap og forslag til direktiv om supplerings av reglene i forordningen for så vidt angår arbeidstakernes rett til informasjon, høring og medbestemmelse

Sammendrag av innholdet

Kommisjonens forslag til forordning for regler om Det europeiske selskap (European Company Statute) og forslag til direktiv om supplerings av reglene om det europeiske selskap for så vidt angår arbeidstakernes rett til informasjon, høring og medbestemmelse, har vært diskutert i EU i mer enn 30 år uten at man har kommet frem til en endelig løsning. Forslaget til forordning er nærmere omtalt under vedlegg XXII. Det har vist seg vanskelig å bli enige internt i EU om bestemmelser som regulerer de ansattes innflytelse i et europeisk selskap. I desember 1996 ble det nedsatt en ekspertgruppe (Davignon-gruppen), ledet av den tidligere visepresidenten i Kommisjonen, Etienne Davignon, med det formål å diskutere modeller for arbeidstakernes innflytelse i relasjon til europeiske selskap og i så måte skape fremdrift i saken.

Det synes nå å være generell enighet om hovedstrukturen for den fremgangsmåte som skal følges for å avgjøre organiseringen av medbestemmelse i et europeisk selskap. Det synes så langt å være enighet om følgende prinsipper:

1. I selskaper etablert etter "European Company Statute" skal det forhandles om de ansattes medinnflytelse.
2. Dersom det ikke oppnås enighet om en ordning, kommer minimumsregler til anvendelse.

Det foreliggende forslag inneholder minimumsbestemmelser om informasjon og konsultasjon av de ansatte i europeiske selskaper. På

samme måte forutsetter forslaget at de ansatte skal ha rett til medinnflytelse.

Merknader

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det i Norge måtte gjennomføres ved lov.

Status

Forslagene var til behandling i Rådet i 1999, men man kom ikke til enighet. Uenigheten knytter seg særlig til reglene om ansattes medbestemmelsesrett. Det er først og fremst Spania som blokkerer for en løsning. Til nå har det ikke vært mulig å finne en løsning selv om saken har vært drøftet på høyt politisk nivå.

KOM(98) 612 Forslag til direktiv om ansattes rett til informasjon og konsultasjon på nasjonalt nivå

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen ønsker med dette forslaget å innføre minimumskrav til bedriftenes informasjon og konsultasjon av de ansatte i alle virksomheter over en viss størrelse.

I hht. forslaget kan medlemsstatene delegerer til arbeidsmarkedets parter å inngå en avtale om innholdet av bestemmelsene om gjennomføring av reglene om informasjon og høring av arbeidstakerne som er omhandlet i forslaget. Slike avtaler skal imidlertid oppfylle visse av direktivets krav.

Arbeidstakerne skal informeres og høres om følgende områder:

- virksomhetens økonomiske og finansielle situasjon og dens strategier
- virksomhetens personalstruktur og den forventede utvikling av denne, samt de foranstaltninger som treffes i denne anledning.
- Beslutninger som kan føre til vesentlige endringer av den måten arbeidet i virksomhetene er organisert på.

Merknader

I Norge er regelverket om informasjon og konsultasjon i hovedsak nedfelt i avtaler mellom partene i arbeidslivet. Noen regler er nedfelt i bl.a. aksjelovgivningen m/forskrifter. Da direktivforslaget fastlegger plikter på områder som i dag er regulert i tariffavtaler kan det bli behov for endringer. Dessuten kan det bli behov for initiativ som sikrer full implementering.

Status

Europaparlamentet har våren 2000 fremsatt en rekke endringsforslag. Det forventes at Frankrike vil prioritere arbeidet med forslaget under deres formannskapsperiode høsten 2000.

KOM (99) 565 Forslag til direktiv om generelle rammebestemmelser om likebehandling med hensyn til sysselsetting og arbeid

Sammendrag av innholdet

Formålet med direktivforslaget er å gjennomføre prinsippet om likebehandling i medlemsstatene når det gjelder adgang til sysselsetting og erverv, herunder forfremmelse, ervervsutdanning, ansettelsesvilkår samt medlemskap i visse organisasjoner, for alle uansett rase eller etnisk opprinnelse, religion eller tro, handikap, alder eller seksuell legning. Forslaget omfatter både direkte og indirekte forskjellsbehandling. Direktivet inngår i en antidiskriminerings-"pakke" som også omfatter et direktiv om forbud mot diskriminering på grunnlag av rase eller etnisk bakgrunn generelt, samt et handlingsprogram mot alle former for diskriminering .

For å sikre at prinsippet overholdes overfor handikappede skal det i rimelig omfang foretas tilpasninger der det er nødvendig, for å gi disse personene mulighet for å få adgang til og delta i arbeidslivet eller nå videre i en jobb, med mindre dette kravet medfører uforholdsmessige store ulemper. Når det gjelder alder, inneholder direktivet en ikke-uttømmende liste over former for forskjellsbehandling under henvisning til alder som ikke er å betrakte som direkte forskjellsbehandling, forutsatt at forskjellsbehandlingen er objektivt begrunnet. Eksempelvis gjelder dette forbud mot adgang til ansettelse eller fastsettelse av særlige arbeidsvilkår, dersom formålet er å beskytte unge og eldre arbeidstakere.

Direktivet er et minimumsdirektiv, og er heller ikke til hinder for positiv særbehandling.

Del II av direktivet omhandler rettsmidler og håndhevelse. Blant annet har direktivet en regel om delt bevisbyrde i artikkel 9. Det vil si at det ifølge bestemmelsen påhviler arbeidsgiver å bevise at prinsippet om likebehandling ikke er tilsidesatt. For at bevisbyrden skal tillegges arbeidsgiver må imidlertid arbeidssøker/-taker som mener seg utsatt for direkte eller indirekte forskjellsbehandling, vise til noen faktiske omstendigheter som gir grunn til å anta at forskjellsbehandling kan foreligge.

Merknader

Direktivet foreslås vedtatt med hjemmel i Fellesskapstraktaten artikkel 13. Denne bestemmelsen gir Rådet kompetanse til, ved enstemmighet, å gi regler om å bekjempe forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase eller etnisk opprinnelse, religion eller tro, handikap, alder eller seksuell orientering. Artikkel 13 er ikke en del av EØS-avtalen, og det finnes ikke noen bestemmelse tilsvarende artikkel 13 i EØS-avtalen.

Rettsakter fastsatt med hjemmel i artikkel 13 vil i utgangspunktet ikke være omfattet av EØS-avtalen og dermed ikke være rettslig bindende for Norge. EØS-relevans og eventuell nasjonal gjennomføring vil derfor måtte avklares nærmere.

Arbeidsmiljøloven § 55 A inneholder et forbud mot diskriminering ved ansettelse på grunnlag av rase eller etnisk opprinnelse, religion eller tro og seksuell legning og samlivsform. Ved eventuell gjennomføring i Norge vil det være nødvendig å endre nasjonal lovgivning bl.a. ved at det innføres forbud mot diskriminering i arbeidslivet på bakgrunn av alder og funksjonshemming. Diskrimineringsvernet vil i tillegg til ansettelse måtte omfatte forfremmelse, ansettelsesvilkår, ervervsutdanning og medlemskap i visse organisasjoner. Selv om det i norsk rett må anses å foreligge et visst vern i noen av disse sammenhengene allerede, f.eks. når det gjelder forfremmelse, antas det å ville være nødvendig med lovendring for uttrykkelig å fastslå hvilke situasjoner og rettigheter diskrimineringsvernet skal omfatte. Det vil også måtte innføres en regel om delt bevisbyrde ved påstått diskriminering.

Status

Rådet inngikk i mars inneværende år en prinsippavtale om hele antidiskriminerings-pakken. Direktivet om diskriminering på grunnlag av rase og etnisk bakgrunn ble vedtatt 6. juni i år. Det er forventet at direktivet om diskriminering i arbeidslivet vil bli vedtatt.

Vedlegg XX Miljø

Kapittel I Allment

KOM(96) 511/KOM(99) 73 Forslag til rådsdirektiv om miljøvurderinger av visse planer og programmer

Sammendrag av innholdet

Forslaget innebærer at planer og programmer innen nærmere angitte sektorer skal underlegges en miljøvurdering før de vedtas av en offentlig myndighet eller oversendes nasjonalforsamlingen.

Direktivforslaget omfatter planer og programmer for fysisk planlegging og arealbruk som er underlagt formelle vedtaksprosedyrer og som legger rammer for senere avgjørelser om utbyggingstiltak.

Direktivforslaget stiller krav om dokumentasjon av miljøkonsekvenser av planen og medvirkning og offentlighet i tilknytning til konsekvensutredningen.

Merknader

Virkeområdet for direktivforslaget er foreløpig ikke endelig avklart. Slik det nå foreligger vil det hovedsakelig få betydning for arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven. Også sektorenes planlegging omfattes, men direktivet vil i hovedsak omfatte planleggingen når den skal "realiseres" gjennom plan- og bygningsloven. Plan- og bygningsloven tilfredsstiller i hovedsak direktivets krav til medvirkning og offentlighet. Dersom direktivet innlemmes i norsk rett, må det imidlertid innarbeides bestemmelser om krav til dokumentasjon av konsekvenser av planer som utarbeides etter plan- og bygningsloven. Direktivet vil være et viktig redskap i arbeidet med bærekraftig utvikling. Prinsippene for saksbehandling og dokumentasjon som følger av direktivforslaget er i tråd med St.meld. 29 (1996-97), og ligger innenfor rammene av det lovutviklingsarbeid som gjennomføres av Planlovutvalget.

De økonomiske og administrative konsekvenser av direktivforslaget er utredet (ECON 22/99). Helhetsinntrykket etter denne gjennomgangen var at forslagens bestemmelser vil medføre begrensede merkostnader.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt den 30. mars 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

KOM(99) 313 Forslag til rådsforordning om endring av rådsforordning 1836/93/EØF om frivillig deltakelse for industriforetak i en miljøstyrings- og miljørevisjonsordning i Fellesskapet

Sammendrag av innholdet

Rådsforordning 1836/93/EØF, den såkalte EMAS-forordningen (EMAS = Eco Management and Audit Scheme), er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94) bind 12A s. 168). KOM (99)313 skal erstatte nevnte forordning.

Målsettingen med EMAS-forordningen er en vedvarende forbedring av miljøinnsatsen i de industriforetakene som deltar. Endringsforslaget utvider ordningen, slik at alle private og offentlige foretak kan delta. Det legges videre opp til at de ansatte skal involveres i hele EMAS-prosessen for derved å oppnå en effektiv gjennomføring. Man ønsker å fremme EMAS som den mest troverdige miljøstyringsstandard og har derfor satt fokus på de områdene hvor EMAS går lenger enn Det internasjonale standardiseringsforbunds miljøstyringsstandard (ISO 14001), bl.a. overholdelse av miljølovgivningen og åpen dialog med berørte parter. Det er også foreslått å opprette et internasjonalt forum for akkrediteringsorganene og de ansvarlige registreringsorganene.

Merknad

EMAS-forordningen gjelder i dag som norsk lov, nedfelt i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven). Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det måtte foretas en endring i forurensningsloven § 52c som følge av endringen av forordningen, blant annet utvidelsen av ordningen til å omfatte alle private og offentlige foretak, ikke bare industrielle, samt involvering av de ansatte. Endringen vil imidlertid ikke bety vesentlige endringer for norsk rettspraksis.

Ordningen vil ikke medføre økonomiske eller budsjettmessige konsekvenser i forhold til dagens ordning.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt i februar 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

Dok. 5684/00 Europaparlaments- og rådsrekommendasjon om 20. endring av direktiv 76/769/EØF om tilnærming av medlemslandenes lover og forskrifter om begrensning av markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater

Sammendrag av innholdet

Rekommendasjon 2000/C137/01 anbefaler at tilsyn av forurensende installasjoner i medlemslandene gjennomføres i henhold til et sett av minimumskriterier hvor formålet er å styrke overholdelsen av EUs miljølovgivning, samt bidra til en mer konsistent implementering og gjennomføring av miljølovgivningen. Minimumskriteriene gjelder bl.a. for planlegging av tilsyn, besøk ved forurensende virksomheter og rapportering og konklusjoner som gjøres etter slike besøk. I første omgang foreslås det at disse kriteriene legges til grunn for organiseringen og gjennomføringen av inspeksjoner på alle industriinstallasjoner, foretak og andre virksomheter som har utslipp til luft og/eller vann eller medfører disponering og/eller gjenvinning av avfall som krever tillatelse etter EUs lovgivning.

Merknader

Norge bruker allerede i dag de kriteriene som rekommandasjonen anbefaler ved tilsyn av forurensende installasjoner, og går på en del områder også lenger.

Status

Rådets felles holdning ble vedtatt 30. mars 2000.

Kapittel II Vann

KOM(2000) 47/COD 2000/0035 Forslag til liste over prioriterte stoffer

Sammendrag av innholdet

I forslaget til nytt rammedirektiv for vannressursforvaltning (Water Framework Directive) sies det bl.a. at Kommisjonen skal foreslå en liste med prioriterte stoffer. For disse stoffene skal det på fellesskapsplan gjøres gjeldende harmoniserte standarder for vannkvalitet og utslippsgrenser/utslippskontroll. Kommisjonen har derfor foreslått en liste med 32 navngitte stoffer.

Forhandlingene mellom Rådet og EU-parlamentet om utformingen av EUs nye vannressursdirektiv førte bl.a. til at OSPARs (Oslo/Paris-konvensjonen) mål om utfasing av miljøgifter innen en generasjon er

tatt inn i direktivforslaget. Det arbeides derfor videre med forslaget til prioritetsliste. Det vil i det reviderte forslaget trolig skilles mellom stoffer som skal omfattes av utfasing/stopp i tilførselene og stoffer der full utfasing ikke tilstrebes. For stoffer som prioriteres for utfasing skal tilførselene stanses senest innen 20 år etter at stoffet er kommet på prioritetslisten. De 32 stoffene i det opprinnelige forslaget vil muligens suppleres med stoffer fra OSPARs prioritetsliste.

Merknader

Direktiv 76/464/EØF, om forurensning forårsaket av utslipp av visse farlige stoffer i Fellesskapets akvatiske miljø (jf. Særskilt vedlegg 2 til St. prp. nr. 100 (1991-92) bind 12 s. 216), regulerer gjennom ulike datterdirektiver 18 ulike stoffer. 9 av disse omfattes også av det nye forslaget. Kravene oppfylles gjennom SFTs (Statens forurensningstilsyn) arbeid med utslippstillatelser.

Slik forslaget ser ut til å bli, vil de fleste helse- og miljøfarlige kjemikaliene på listen være prioritert i nasjonal sammenheng eller gjennom internasjonalt samarbeid (Nordsjø- og OSPAR-samarbeidet og andre bindende konvensjoner og protokoller).

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet. Rådet (miljøvern) ble orientert om fremdriften i juni i år, og inviterte da COREPER til å bearbeide listen videre og legge den fram igjen på neste miljørådsmøte. Forslaget er under fortsatt bearbeiding og det endelige innholdet er derfor ikke klart. Et revidert forslag til liste vil trolig tidligst foreligge sent høsten 2000.

Kapittel III Luft

KOM(98) 415 Forslag til rådsdirektiv om endring av rådsdirektiv 88/609/EØF om begrensning av utslipp av visse luftforurensende stoffer fra store forbrenningsanlegg

Sammendrag av innholdet

Rådsdirektiv 88/609/EØF er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 12 s. 361).

I samsvar med EUs femte miljøhandlingsprogram og strategien for å motvirke forsurening skal direktivet begrense utslipp av de forsurende komponentene SO₂ (svoveldioksid) og NO_x (nitrogendioksider), samt støv. KOM (98) 415 inneholder grenseverdier for utslipp av disse

komponentene fra forbrenningsanlegg som har en samlet tilført energimengde på over 50 MW. Forslaget er hjemlet i EF-traktatens art. 130 S (senere endret til 175, medbestemmelsesprosedyre med Europaparlamentet). Rådskonklusjon (EØF) nr. 609/88 fastsetter utslippskrav til anlegg som er bygd etter 1990, og disse vil gjelde fortsatt uten endringer. KOM (98) 415 omfatter skjerpede utslippskrav for nye anlegg, dvs. anlegg som får utslippstillatelse f.o.m. 1. januar 2000. I tillegg er virkeområdet utvidet til å omfatte landbaserte gasturbiner, og biomasse er inkludert i brenselstypene.

Bakgrunnen for at Kommisjonen ikke gikk inn for at det skulle settes skjerpede krav til eksisterende anlegg, er at den også har fremmet et forslag til et eget direktiv om nasjonale tak for utslipp av forurensningskomponenter til luft fra alle typer kilder, jfr. KOM (99) 125. Utslippene fra eksisterende anlegg vil således bli fanget opp av dette. KOM (98) 415 dekker ikke offshore-anlegg. De foreslåtte utslippskravene er tilpasset de nivåene som kan oppnås i nye anlegg. Forslaget inneholder videre en bestemmelse om at forurensningsmyndighetene skal påse at samproduksjon av varme og elektrisitet finner sted, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk og økonomisk mulig.

I Rådets behandling av direktivforslaget var det i første omgang stor uenighet om hvorvidt eksisterende anlegg skulle dekkes av direktivet. På Rådets møte 22. juni 2000 ble det enighet om en felles holdning for direktivet. Dette er å betrakte som et kompromiss, som i noen grad setter krav til eksisterende anlegg, samtidig som det også legges opp til direktiv om nasjonale tak for utslipp. Etter forslaget kan et land som har "eksisterende anlegg" velge å lage en samlet reduksjonsplan for disse istedenfor å oppfylle bestemte utslippskrav på hvert enkelt anlegg. Planen skal inneholde et reduksjonsmål som innebærer en tilsvarende samlet utslippsreduksjon, samtidig som opplegget vil gi mer fleksibilitet mht. hvor utslippsreduksjonene foretas.

Merknader

Anlegg av denne art i Norge blir konsesjonsbehandlet iht. forurensningsloven. Imidlertid er det få norske anlegg som er over 50 MW, fordi vi ikke har varmekraftverk. Direktivet vil bl.a. gjelde for nye store forbrenningsanlegg i industrien, gasskraftverk og gassterminaler. De norske interessene ligger på to felt. Det ene er at kravene i forslaget til en viss grad vil bidra til å begrense utslipp av langtransporterte forsurende komponenter. På dette området kan imidlertid de begrensningene Kommisjonen har foreslått for det enkelte medlemslands samlede utslipp av SO₂ og NO_x få langt større virkning. Det andre forholdet er at forslaget omfatter enkelte planlagte norske anlegg. Nye norske naturgassbaserte turbinanlegg i den aktuelle størrelsen, inklusive de planlagte gasskraftverkene, vil oppfylle de foreslåtte kravene. Kommisjonens forslag vurderes å være relevant og

akseptabelt for Norge. Gjennomføring av forslaget vil ikke ha vesentlige administrative, budsjettmessige eller rettslige konsekvenser. Det er imidlertid behov for å foreta en nærmere vurdering av de endringene som ligger i Rådets felles holdning av 22. juni 2000.

Status

Forslaget har vært til første gangs behandling i Europaparlamentet, som foreslår at virkeområdet for direktivet skal utvides til å omfatte eksisterende anlegg og offshore-anlegg, samt at det settes strengere utslippsgrenser. Rådets felles holdning ble fastlagt 22. juni 2000.

KOM(98) 591 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om grenseverdier for benzen og CO i luft

Sammendrag av innholdet

Forslaget til direktiv fra Kommisjonen av 1. desember 1998 om grenseverdier for benzen og karbonmonoksid (CO) i luft er det andre datterdirektivet under rammedirektivet for utendørs luftkvalitet (96/62). Direktivet fastsetter grenseverdier i luft for benzen på $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som skal nås innen 2010 og for CO på $10 \text{mg}/\text{m}^3$ som skal nås innen 2005. Det stille også krav om målinger og rapportering til Kommisjonen. Det kreves videre at publikum skal informeres regelmessig om nivåene for benzen og CO, og da spesielt om eventuelle overskridelser av grenseverdiene. Grensene er basert på anbefalinger fra WHO.

Merknader

Norge har et nasjonalt resultatmål for benzen ($2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som skal nås innen 2010) som er strengere enn den foreslåtte grenseverdien i direktivet. For CO har vi i dag ingen spesielle luftkvalitetskrav. Verken benzen eller CO er regulert i den eksisterende grenseverdiforskriften for lokal luftforurensing og støy av 30. mai 1997. En gjennomføring av direktivet vil kreve endringer i gjeldende grenseverdiforskrift.

Den stadige utskiftingen av eldre biler med nye katalysatorbiler, redusert benzen-innhold i bensin, trafikkregulerende tiltak, utskifting av gamle ovner, andre tiltak som vil være nødvendig for å tilfredsstille krav under luftdirektivene og i forbindelse med de nasjonale mål for NO_2 og PM_{10} , vil til sammen ut fra en foreløpig vurdering føre til at benzen-nivåene i år 2010 langs de mest trafikkerte hovedveier i de største byene vil ligge under $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Disse tiltakene vil sannsynligvis også medføre at CO-nivåene vil reduseres i forhold til dagens situasjon. Egne tiltak for å oppnå grenseverdiene i direktivet antas ikke å være nødvendig. Direktivet vil derfor ikke ha økonomiske konsekvenser av

betydning utover noe økte ressurser til å oppfylle kravene om overvåking, informasjon og rapportering.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt den 10. april 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

KOM(99) 125-1 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om nasjonale utslippstak for stoffene NO_x, SO₂, NH₃ og VOC ("takdirektivet")

Sammendrag av innholdet

Forslag til direktiv om nasjonale utslippstak for stoffene nitrogenoksid (NO_x), svoveldioksid (SO₂), ammoniakk (NH₃) og volatile organic compounds (VOC) oppstiller individuelle utslippstak for hver enkelt medlemsstat samlede utslipp i 2010 av de nevnte stoffene. Utslippsgrensene er satt ulikt for de enkelte land og for de ulike stoffene. Direktivforslaget har til formål å redusere utslipp som bidrar til forurening, bakkenært ozon og overgjødning (eutrofiering). Forslaget inngår som en del av EUs forurensningsstrategi og strategi for å motvirke bakkenær ozon. Det er i utgangspunktet opp til medlemsstatene å vurdere hvilke tiltak som er nødvendige og ønskelige for å overholde de nasjonale grensene for utslipp. Direktivforslaget er hjemlet i EF-traktatens art. 175 og følger medbestemmelsesprosedyren i forhold til Europaparlamentet.

Utslippsforpliktelsen for det enkelte land er fremkommet på bakgrunn av modellberegninger som viser hvordan utslippsreduksjoner kan fordeles mellom land og mellom de fire stoffene, slik at man på en kostnadseffektiv måte kan oppnå et gitt, miljømessig ambisjonsnivå.

Bestemmelsene i takdirektivet har klare paralleller til protokollen om reduksjon av forurening, overgjødning og bakkenært ozon under Konvensjonen om langtransportert grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP-konvensjonen), som ble vedtatt 30. november 1999. Kommisjonen har basert seg på det samme modellgrunnlaget og lagt seg på det samme miljømessige ambisjonsnivået som ble lagt til grunn for forhandlingene. Det er imidlertid i EUs modellberegninger ikke eksplisitt tatt hensyn til miljøsituasjonen i ikke-EU-land, som f.eks. forurensningssituasjonen i Norge.

Flere av EUs medlemsstater har, for noen av stoffene som omfattes av direktivet, sagt seg villig til å påta seg strengere forpliktelser enn det de har gjort i Gøteborgprotokollen, jf. Rådets felles holdning. Samlet sett synes EU-landene å påta seg noe strengere forpliktelser i direktivet enn i protokollen. Forskjellen er imidlertid ikke stor.

Merknader

Slik direktivforslaget er utformet, med konkrete utslippsgrenser for medlemslandene, er ikke Norge omfattet av direktivet. Det er imidlertid signalisert fra Kommisjonens side at en bør vurdere å inkludere Norge.

Når det gjelder norsk regelverk og politikk på direktivets område, er denne ulik for de forskjellige stoffene direktivforslaget omfatter. Både NO_x-utslippene og SO₂-utslippene er regulert ved at det stilles krav gjennom utslippstillatelser etter forurensningsloven, men det er også i bruk flere andre virkemidler. For NO_x-utslippene er det f.eks. etablert en tilskuddsordning for å utløse tiltak på skip i kysttrafikk. For SO₂-utslippene gjelder f.eks. svovelavgiften og kravene til svovelinnholdet i mineraloljer. Med hensyn til VOC-utslippene fokuseres det særlig på tiltak for å redusere utslippene fra lasting av råolje.

På bakgrunn av de forpliktelser Norge har tatt på seg under den nye protokollen om forsuring, overgjødsling og bakkenært ozon, må det vurderes i hvilken grad det vil være behov for endringer i bruken av eksisterende virkemidler, om dagens virkemiddelbruk bør styrkes og om det bør innføres nye virkemidler.

Spørsmålet om direktivet, hvis det blir vedtatt, skal tas inn i EØS-avtalen, vil bli nærmere vurdert. Først når direktivet er endelig vedtatt, og utslippsforpliktelsene for EU-landene er endelig fastsatt, vil det imidlertid være grunnlag for å vurdere de tilsvarende forpliktelsene for Norge. Ut fra dagens situasjon er det imidlertid naturlig at Norge får forpliktelser som tilsvarer de forpliktelsene vi har påtatt oss i protokollen under LRTAP-konvensjonen. I så fall vil ikke direktivet medføre administrative, budsjettmessige eller rettslige konsekvenser av betydning.

Status

Forslaget var til første gangs behandling i Europaparlamentet 13. mars 2000. Rådets felles holdning ble fastlagt 22.–23. juni 2000.

KOM(99) 125-2 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om ozon i utendørs luft (bakkenær ozon)

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen fremmet den 9. juni 1999 et forslag til direktiv om ozon i utendørs luft. Direktivet er det tredje datterdirektivet under rammedirektivet for lokal luftkvalitet (96/62/EF), og vil erstatte det eksisterende ozondirektivet (92/72/EF). Samtidig som direktivet utgjør et element i arbeidet med å sikre god lokal luftkvalitet inngår det i EUs forsuringstrategi. Sammen med det såkalte "tak-direktivet" som setter

nasjonale utslippsgrenser for bla. NO_x og VOCs (som danner bakkenær ozon) utgjør det EUs primære virkemiddel for å oppnå målsettingene for ozon.

Formålet med direktivet er å etablere langsiktige og tidsbestemte mål som skal nås innen 2010, alarmeringsgrense og meldingsgrense for ozon i uteluft, for å hindre, forebygge og redusere skadelige effekter på helse og miljø. Overskridelser av målene vil utløse plikt til å legge frem handlingsplaner og sette i gang tiltak for å nå målene så langt det er mulig. I tillegg skal det etableres felles metoder og kriterier for å måle ozonkonsentrasjoner, og eventuelt ozon- produserende stoffer (NO_x og VOC).

Direktivet skiller seg således fra de tidligere datterdirektivene ved at det ikke settes faste, juridisk bindende grenseverdier for stoffene i luft, men målsettinger landene forplikter seg til å arbeide for å oppnå.

Begrunnelsen er at ozon transporteres over landegrensene slik at hvert enkelt land ofte ikke vil være i stand til å oppnå målsettingene kun ved reduksjoner i egne kilder. Overskridelser gir imidlertid landene plikt til å foreta egne tiltak så langt de kan sies å ha effekt i retning av å oppfylle målene.

Grensene for helse og vegetasjon er basert på anbefalinger av WHO. Viktigste er det kortsiktige målet for helse med en grense på 120 µg/m³ (8 timers løpende middel) som et gjennomsnitt over 3 år med inntil 20 dagers overskridelse tillatt per kalenderår (som skal nås innen 2010).

Merknader

Det er ikke utarbeidet egne norske forskrifter som behandler bakkenær ozon. Grenseverdiforskriften (forskrift etter forurensningsloven av 30.05.97 om grenseverdier for lokal luftforurensning og støy) omhandler kun NO₂ som er et av flere ozonproduserende stoffer. Det må vurderes nærmere hvordan det nye direktivforslaget mest hensiktsmessig bør implementeres i norsk rett.

I Norge er de grenseverdiene som er foreslått på kort og lang sikt langt på vei oppfylt. Videre antar SFT at de overskridelser som i dag finner sted vil opphøre når utslippene av NO_x og VOC reduseres i Europa. For et nedstrømsland som Norge vil egne tiltak i henhold til direktivet neppe være nødvendige eller effektive. Norge har i dag et relativt godt utbygget nett av målestasjoner (14 totalt), som langt på vei antas å tilfredsstille de krav som ligger i forslaget. Utover disse 14 må krav om obligatoriske målinger i Stor-Oslo og Bergen vurderes nærmere. Direktivet antas således ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Status

Europaparlamentet avga uttalelse 15. mars 2000. Forslaget er til behandling i Rådet.

Kapittel IV Kjemikalier, industrifare og bioteknologi

KOM(98) 85 Forslag til direktiv om revisjon av direktiv 90/220/EØF om utsetting i miljøet av genetisk modifiserte organismer

Sammendrag av innholdet

Direktiv 90/220/EØF, som er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92), bind 12, s. 425) med særskilt EØS-tilpasning, (jf. Særskilt vedlegg 1 til St.prp. nr. 100 (1991-92), s. 389) regulerer forsøksutsettinger av genmodifiserte organismer (GMO) og omsetning av produkter som består av eller inneholder GMO. Utsetting kan bare skje etter godkjenning av søknad med konkret vurdering av helse- og miljørisiko. Formålet med Kommisjonens opprinnelige forslag var å klargjøre direktivets virkeområde, gjøre direktivet mer fleksibelt, få fortlgang i den administrative søknadsbehandlingen, styrke harmoniseringen av landenes risikovurderinger, øke offentlighetens tilgang til informasjon samt bedre landenes innflytelse i beslutningsprosessen.

Etter at Parlamentet kom med sine endringsforslag i annen gangs høring 12. april 2000 foreligger fortsatt uløste spørsmål bl.a. knyttet til erstatningsregler, eksportregler og antibiotikaresistensgener. De opprettholder imidlertid mange av Rådets forslag, blant annet strenge risikovurderinger, åpenhet, merking og sporbarhet. Rådet vedtok sin felles holdning 24. og 25. juni 1999. Rådets felles holdning innebærer at sikkerhet og åpenhet går foran Kommisjonens ønske om raskere saksbehandling.

Merknader

De foreslåtte endringer kan gjennomføres uten store endringer i norsk lovverk. Det må imidlertid utarbeides merkeforskrifter for de produktene som ikke dekkes av merkeforskrifter for matvarer, såvarer og fôrvarer. Norge har gjennom EFTA kommentert forslaget på en rekke områder. EFTA-/EØS-landene går imot endringene som innebærer kortere tidsfrister for gjennomføring av offentlig høring og risikovurdering, merking med "kan inneholde GMO" og forenklede godkjenningprosedyrer, og går inn for å innføre krav om vurdering av etiske og samfunnsmessige hensyn i direktivet.

Det kan generelt sies at Rådet ønsker strengere regler enn både Kommisjonen og Europaparlamentet. Dette er i retning norsk lov og norske posisjoner. Når det gjelder merking, har Europaparlamentet fulgt opp Rådet som i sin felles holdning kom med forslag om obligatorisk merking av GMO i alle ledd i omsetningen. Rådet har ikke kommet med forslag om terskelverdi. De opprettholder dermed sitt standpunkt om å gå bort fra å benytte bestemmelsen "kan inneholde GMO" og går således inn for andre merkekrav enn i endringen av vedlegg III (direktiv 97/35/EF, jf. omtale i listen over antatt EØS-relevante vedtatte EF-rettsakter, som inneholder en bestemmelse om å åpne for merking med "kan inneholde GMO" i tilfeller hvor tilstedeværelse av GMO verken kan fastslås eller utelukkes).

Status

Europaparlamentets annen gangs uttalelse ble avgitt 12. april 2000. Forslaget er til behandling under forlikprosedyren mellom Rådet og Europaparlamentet.

Kapittel V Avfall

KOM(98) 452 Forslag til rådsdirektiv om mottak av avfall fra skip

Sammendrag av innholdet

Forurensning fra skip reguleres av MARPOL 73/78 som er en konvensjon under FNs sjøfartsorganisasjon (IMO). Konvensjonen regulerer skipsfartens utslipp av olje, kjemikalier (i bulk og pakket), kloakk, søppel og luftforurensning gjennom seks vedlegg. Her kreves det mottaksordninger for olje, kjemikalier, kloakk og søppel fra skip. Konvensjonens vedlegg om kloakk og luftforurensning har ennå ikke trådt i kraft.

Det er en løpende internasjonal debatt om hvordan mottaksordningene fungerer. Det fokuseres spesielt på varierende leveringsmuligheter, ulike finansieringssystemer med til tider høye kostnader for å levere avfall, og ulovlige utslipp til sjø. Dette er bakgrunnen for at Kommisjonen tok initiativ til å utarbeide et rådsdirektiv om mottak av avfall fra skip.

Direktivet inneholder krav til havner innenfor EØS-området om etablering av mottaksordninger for avfall fra skip av alle størrelser, inkludert fiskefartøy og fritidsfartøy, samt krav til alle fartøy om å levere avfall til disse ordningene. Direktivet er i overensstemmelse med MARPOL 73/78, men går lenger ned i fartøystørrelser blant annet for fritidsfartøy og fiskefartøy. Av denne grunn går også direktivet lenger med hensyn til hvilke typer havner som skal etablere mottaksordning. Direktivet inneholder også mulighet for å etablere et «no special fee» avgiftssystem, dvs at alle skip som anløper en havn skal betale en viss avgift selv om mottaksordningen ikke benyttes. En slik ordning vil fjerne det økonomiske incentivet i å slippe avfall ulovlig ut i sjøen.

Merknader

Mottak av avfall fra skip reguleres i forskrift av 25. august 1981 nr. 9023 om etablering av mottaksordninger for avfall fra skip, gitt i medhold av sjødyktighetsloven. Forskriftene pålegger alle havner som tar inn skip større enn 400 brutto registertonn (BRT), samt alle bunkringsanlegg som bunkrer fartøy større enn 150 BRT, å etablere tilstrekkelige mottaksordninger. Forskriften pålegger ikke skip å levere avfall til mottaksordningene.

Direktivet vil pålegge landene å etablere flere mottaksordninger p.g.a krav om leveringsmulighet for avfall fra fiskefartøy/fritidsfartøy. Selv om et slikt krav ikke fremkommer i eksisterende norsk forskrift, er det i praksis også muligheter for å levere avfall fra slike fartøyer i Norge i dag. Vi vil også settes i stand til mer effektivt å kontrollere at regler om utslipp av avfall fra skip i MARPOL 73/78 overholdes gjennom en bedre kontroll med besøkende skip, og en større adgang til intervensjon dersom skipene ikke følger reglene.

Status

Forslaget har vært gjenstand for forlikprosedyren mellom Rådet og Parlamentet. Det ble oppnådd enighet i forlikskomiteen 28. juni 2000.

KOM(99) 330 Forslag til rådsdirektiv om forbrenning av avfall

Sammendrag av innholdet

Forslaget endrer rådsdirektiv 89/369/EØF om forebygging av luftforurensning fra nye kommunale avfallsforbrenningsanlegg, som er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 12 s. 374), rådsdirektiv 89/429/EØF om reduksjon av luftforurensning fra eksisterende kommunale avfallsforbrenningsanlegg, som er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 100 (1991-92) bind 12 s. 379), rådsdirektiv 94/67/EØF om forbrenning av farlig avfall, som ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 61/95 av 18.7.95 (offentliggjort i EØS-tillegget til EF-Tidende nr. 45 av 3. oktober 1996), samt KOM(97) 604 forslag til rådsdirektiv om utslipp i vann fra forbrenning av farlig avfall av 21.11.97 og KOM (98) 558 forslag til rådsdirektiv om forbrenning av avfall av 7. oktober 1998.

Forslaget har som formål å begrense de negative miljømessige konsekvensene av forbrenning av avfall gjennom å stille krav til utslipp og drift av nye og eksisterende avfallsforbrenningsanlegg. Forslaget gjelder både kommunale og private anlegg og omfatter, med mindre unntak, alle typer avfall i den europeiske avfallskatalogen (fastsatt i kommisjonsvedtak 94/3/EF om utarbeiding av en fortegnelse over avfall, som er en del av EØS-avtalen (jf. Særskilt vedlegg 2 til St.prp. nr. 40 (1993-94), bind 12 A s. 255). Det er gjort unntak for bl.a. treavfall samt avfall fra jord- og skogbruk under forutsetning av at avfallet ikke inneholder skadelige stoffer.

Kommisjonens utgangspunkt er at forbrenning av avfall skal reguleres gjennom konsesjoner. Det foreslås å stille strenge utslippskrav til luft og vann samt krav til utslippsmålinger og til operativ drift av anleggene. Forslaget er bygd opp rundt en rekke detaljerte bestemmelser på disse områdene, og som hovedregel åpnes det ikke for differensiering av kravene m.h.t. størrelsen på anlegget, hvilke avfallsfraksjoner som mottas til forbrenning eller andre lokale forhold.

Det er imidlertid lagt opp til at enkelte krav til operativ drift og utslippsmålinger kan fastsettes av nasjonale myndigheter. I tillegg er det fastsatt separate krav til avfall som forbrennes sammen med andre brensler i anlegg for produksjon av energi eller produkter, for eksempel sement.

Merknader

Direktivforslaget er i hovedsak i samsvar med gjeldende norsk politikk på avfallsfeltet i.h.t. Stortingsmelding nr. 44 (1991-92). Som et ledd i arbeidet med å sikre en miljømessig forsvarlig sluttbehandling av restavfall, har SFT stilt strenge krav til forbrenning av avfall. I perioden

1994-95 ble konsesjonene til de kommunale forbrenningsanleggene revidert, og kravene til utslipp, målinger og operativ drift ble skjerpet. Industrielle forbrenningsanlegg er også underlagt strenge krav, men for noen av disse anleggene er imidlertid konsesjonskravene i dag noe mindre strenge enn i direktivforslaget.

Kravene i direktivforslaget oppfylles ikke fullt ut gjennom eksisterende norske konsesjoner, og det vil bli nødvendig å endre disse.

Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, vil det måtte gjennomføres ved en ny forskrift som dels vil være nye regler og som dels vil erstatte forskrift om forbrenning av kommunalt avfall av 24. mai 1995. Det vil også være behov for endringer i forskrift om forbrenning av spesialavfall av 20. juni 1997.

Direktivforslaget har krav som vil medføre økte kostnader for enkelte forbrenningsanlegg, og det kan medføre at etablering av enkelte anlegg for energitnyttelse av avfall blir mindre attraktiv. Noen mindre anlegg kan bli nedlagt som følge av kravene.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt i juni 1999 og forslaget har vært til annen gangs behandling i Europaparlamentet. Det er oppnådd enighet om direktivet i forlikforhandlinger, hvor det ble foretatt mindre justeringer. Forslaget er ikke formelt vedtatt i Rådet.

KOM(00) 347 Forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om kasserte elektriske og elektroniske produkter og forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv om begrensninger i bruken av visse miljø- og helseskadelige kjemikalier i elektriske og elektroniske produkter

Sammendrag av innholdet

Dokumentet omfatter forslag til to direktiver vedrørende elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter).

a) Det første forslaget, 2000/0158 (COD), inneholder bestemmelser som skal sikre etablering av systemer for innsamling, behandling og gjenvinning av EE-avfall basert på produsentansvar. Målet er å redusere miljøproblemene knyttet til EE-avfall ved å redusere mengdene EE-avfall og ved å øke gjenvinningen. Forslaget skal gjelde de fleste typer EE-avfall i henhold til en liste i særskilt vedlegg.

Medlemslandene skal sørge for at det etableres et system basert på vederlagsfri levering av EE-avfall til mottaksanlegg. Forbruker skal kunne levere vederlagsfritt til forhandler ved kjøp av nytt produkt. Medlemslandene skal arbeide for å sikre at 4 kilo EE-avfall per innbygger samles inn fra private husholdninger innen 1. januar 2006.

Målet er ikke rettslig bindende.

Videre skal medlemslandene sørge for at produsentene etablerer et system for behandling og gjenvinning av avfallet. Direktivet stiller krav om at behandlingsanlegg skal godkjennes eller inspiseres regelmessig, og at slike anlegg skal utføre en viss minstebehandling av avfallet.

Direktivforslaget inneholder dessuten mål for gjenvinning av avfallet på mellom 50 og 80%, noe avhengig av typen avfall.

Direktivforslaget tar sikte på at det fem år etter ikrafttreddelsen er produsenter og importører som hovedsakelig skal dekke kostnadene ved behandling av avfall fra husholdningene, mens kostnadene ved håndtering av annet avfall skal avklares ved salg av produktet. Det er videre bestemmelser om merking og informasjon.

b) Det andre forslaget, 2000/0159 (COD), inneholder bestemmelser som forbyr bruk av bly, kvikksølv, kadmium, hexavalent krom, polybromerte bifenyler (PBB) og polybromerte difenyl eter (PBDE) i elektriske og elektroniske produkter etter 1. januar 2008 med enkelte unntak.

Merknader

Norge har siden 16. mars 1998 hatt en særskilt forskrift om kasserte elektriske og elektroniske produkter. Forskriften trådte i kraft den 1. juli 1999. Forskriften omfatter de fleste typer EE-avfall med unntak for blant annet kjøretøyer og andre transportmidler. Forskriften etablerer en individuell plikt for den enkelte forhandler og kommune til å sørge for innsamling av EE-avfall, mens den enkelte produsent er ansvarlig for å hente EE-avfall og for å sørge for miljømessig håndtering av dette avfallet, herunder gjenvinning. Videre ble det den 16. mars 1998 inngått en avtale mellom EE-bransjen og Miljøverndepartementet der bransjen påtar seg å sørge for en total innsamling av 80% av EE-avfallet innen 1. juli 2004.

Det eksisterende norske regelverket går på mange områder lengre enn forslag 2000/0158 (COD). Dette gjelder blant annet plikten til å etablere innsamlings- og behandlingssystemer basert på produsentansvar og oppnåelse av mål om innsamling. Norge er med dette blant de land som vil være best rustet for en eventuell gjennomføring av et direktiv i tråd med forslaget.

Imidlertid vil en gjennomføring kreve endringer i forskrift om kasserte EE-produkter av 16. mars 1998 og i avtale om kasserte EE-produkter av samme dato. Endringer vil være nødvendig med hensyn til konkrete gjenvinningsmålsetninger, merking av produkter, krav til behandlingsanlegg og utfasing av stofftyper. Dette antas å ha mindre økonomiske og administrative konsekvenser.

Status

Forslaget er til første gangs behandling i Rådet og Europaparlamentet.

Vedlegg XXII Selskapsrett

KOM(97) 565 Forslag til 13. rådsdirektiv om selskapsrett vedr. overtakelsestilbud

Sammendrag av innholdet

Forslaget erstatter et tidligere forslag fra 1995 (KOM(95)655) om overtakelsestilbud. Formålet med direktivet er å garantere aksjonærene i et selskap lik behandling ved tilbud om overtakelse av aksjene i selskapet. Reglene om overtakelse i medlemsstatene må bl.a. baseres på følgende prinsipper:

- Lik behandling av aksjonærer i selskapet som forsøkes overtatt
- Aksjonærene må ha tilstrekkelig tid til å vurdere tilbudet
- Styret i selskapet som forsøkes overtatt må handle i selskapets, og særlig i aksjonærenes, interesse
- Det må ikke skapes "falske markeder" for aksjene i selskapet som forsøkes overtatt
- Selskapet som forsøkes overtatt må ikke bli forhindret i å utøve sin virksomhet lenger enn nødvendig som følge av overtakelsestilbudet
- Minoritetsaksjonærer må gis effektiv beskyttelse
- Selskapets ansatte må få informasjon om overtakelsestilbudet
- Styret må ta ansettelsesforhold med i betraktning

Merknader

I lov 5. juni 1997 om verdipapirhandel, kap. 4, gis regler som i det vesentligste gjennomfører direktivforslaget. Dersom forslaget vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, må imidlertid behovet for regelverksendringer vurderes nærmere.

Status

Rådets felles holdning ble fastlagt 19. juni 2000. Forslaget er til annen gangs behandling i Europaparlamentet.

Protokoll 31 Om samarbeid på områder utenfor de fire friheter

Små og mellomstore bedrifter

KOM(98) 550 "Business Environment Simplification Task Force" (BEST) og Kommisjonens handlingsplan for entreprenørskap og konkurransevne

Sammendrag av innholdet

Under det tredje flerårige programmet for små og mellomstore bedrifter (SMB-er) opprettet Kommisjonen en arbeidsgruppe (BEST – business environment simplification task force) bestående av entreprenører, representanter fra offentlig sektor og akademiske eksperter. Gruppen fikk i oppdrag å komme med forslag til konkrete mål for Kommisjonens og medlemslandenes arbeid med å fremme entreprenørskap og SMB-er. En vurdering av kapitaltilgang, innovasjon, opplæring, teknologioverføring og bedriftenes administrative byrder knyttet til å etterleve regelverk, ble trukket frem som aktuelle tema. Kommisjonen fulgte opp gruppens innstilling med å utarbeide en handlingsplan for å fremme entreprenørskap og konkurransevne. Planen er vedtatt i Rådet og inneholder konkrete tiltak med tidsplan som skal følges opp enten av Kommisjonen eller medlemslandene. Kommisjonen har uttrykt behov for at det utformes kvantitative indikatorer som, i tillegg til en kvalitativ beskrivelse, måler fremgangen i Kommisjonens og medlemslandenes oppfølgingsarbeid. En statusrapport skal publiseres jevnlig, første gang høsten 2000.

Merknader

EFTA-/EØS-landene deltar i Kommisjonens oppfølgingsarbeid både gjennom styringsgruppen for det tredje flerårige programmet for SMB-er, og gjennom en ekspertgruppe som skal utforme de ulike elementene i oppfølgingsarbeidet. Vi er imidlertid ikke forpliktet til å implementere denne planen nasjonalt. Regjeringen la høsten 1998 frem en handlingsplan for små bedrifter i Norge. Innholdet i denne er i stor grad sammenfallende med innholdet i Kommisjonens sin handlingsplan. Vår egen plan danner grunnlag for vår innsats for entreprenørskap og SMB-er. Å sammenligne egen innsats med og hente gode eksempler fra arbeid som gjøres i andre land, er verdifullt for oss. Med sikte på en egen omtale av Norge i denne rapporten har Norge v/ Nærings- og handelsdepartementet gjennomført et bilateralt møte med Kommisjonen på lik linje med medlemslandene. Vi har deretter forberedt en kvalitativ beskrivelse av vårt arbeid innenfor de ulike innsatsområdene som er omtalt i EUs handlingsplan, og utarbeidet kvantitative indikatorer som skal inngå i rapporten.

Status

Det er av Kommisjonens Generaldirektorat for forbindelser med tredjeland uttrykt misnøye med at Norge som eneste EFTA-/EØS-land omtales i Kommisjonens rapport. EFTA-/EØS-landene er derfor oppfordret til å innta et felles prinsipielt standpunkt til hvorvidt vi ønsker å være med på benchmarking-aktiviteter eller ikke.

Liechtenstein har uttrykt at de verken kan eller vil delta i EUs benchmarkings-arbeid. Dersom en felles deltakelse fra EFTA/EØS-landene er en forutsetning for vårt videre samarbeid innenfor dette området, vil dette være problematisk.

Et nytt flerårig program for virksomheter og entreprenørskap

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen har utarbeidet et utkast til et flerårig program for virksomheter og entreprenørskap som skal strekke seg over perioden 2001/2005. Programmet vil avløse det tredje flerårige programmet for små og mellomstore bedrifter (SMB-er) som løper ut 2000. EFTA-/EØS-landene deltar i dette programmet.

Det nye programmet skal være åpent for alle bedrifter uavhengig av størrelse, lokalisering eller bransje, selv om det fortsatt vil være en særskilt fokus på SMB.

Følgende innsatsområder er forslått for det nye programmet:

Å fremme entreprenørskap som en verdifull og produktiv kompetanse, basert på kundeorientering og sterkere serviceorientering.

Å fremme et godt miljø for forskning, innovasjon og entreprenørskap som tar hensyn til bærekraftig utvikling.

Å forbedre det finansielle miljøet for SMB

Å styrke SMBs konkurransevne i den kunnskapsbaserte økonomien

Å sikre tilgjengelighet til støttenettverk og –tjenester for bedriftene

Det foreslås en økonomisk ramme på 230 mill. euro over programperioden. Midlene vil bli bevilget over to budsjettlinjer, og skal i hovedsak dekke utgifter knyttet til finansielle instrumenter administrert av European Investment Fund (EIF) og tilgjengelighet til informasjon og støttetjenester. Herunder finansiering av Euro Info Centre-nettverket (EIC). Innenfor de andre innsatsområdene vil det hovedsakelig bli lagt vekt på politikktutforming basert på avdekking av beste praksis.

Merknader

Norges deltagelse i det tredje flerårige programmet for SMB er evaluert og det konkluderes med at vi kunne fått mer igjen for vår deltagelse i dette programmet blant annet ved en bedre organisering, men videre deltagelse anbefales. Også EIC-netverket og Norges Forskningsråd (NFR) støtter en norsk deltagelse. NHD vil fremme sin anbefaling om saken i løpet av september.

Status

Kommisjonen ventes å vedta et endelig forslag til et flerårig program for virksomheter og entreprenørskap i desember 2000.

KOM (99) 557 Forslag til europaparlamentets- og rådsbeslutning om en felles ramme for samarbeid om bærekraftig byutvikling

Sammendrag av innholdet

Kommisjonen fremmet 22. november 1999 forslag om oppstart av et 4-årig program for bærekraftig byutvikling. Programmet har som mål å øke oppmerksomheten om bærekraftig byutvikling, bymiljø og Lokal Agenda 21 gjennom informasjon, dokumentasjon, opplysningskampanjer med videre, herunder utvikling og formidling av gode eksempler. Programmet skal stimulere til samarbeid særlig mellom byer, og støtte partnerskap mellom offentlige og private aktører. Programmet skal også bidra til analyse og rapportering av byproblemenes omfang og utvikling.

Partene i samarbeidsavtalen er hhv Kommisjonen og Kampanjen for bærekraftige byer i Europa med tilhørende nettverk av byer. EFTA-/EØS-landene kan som følge av EØS-avtalen delta i programmet.

Programmet har en samlet ramme på ca. 12 mill EURO, som skal brukes til støtte til pilotprosjekter, nettverksbygging, rapportering mv.

Merknader

Forslaget sammenfaller i stor grad med de strategier og arbeidsmåter norske myndigheter har mht utvikling av mer bærekraftige byer og tettsteder. Særlig Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet støtter utvikling av gode eksempler og praksis, bl.a. gjennom Miljøbyprogrammet, og formidler kunnskap og resultater gjennom rapporter, "prosjektark" og lignende. Også internasjonale erfaringer og eksempler blir formidlet. Det legges økende vekt på partnerskapsløsninger, og det arbeides med indikatorer for bærekraftig byutvikling. Gjennom LA21-arbeidet oppfordres byer og andre

lokalsamfunn til å ta miljøansvar, og det bygges nettverk for utveksling av ideer og resultater. Deltakelse i et program som foreslått vil være et nyttig supplement og utvidelse av den nasjonale innsatsen.

Spesielt de lokale aktørene/byene vil ha nytte av deltakelse. Mange norske kommuner deltar allerede i de fem nettverk som inngår i "Den europeiske kampanjen for bærekraftige byer", som er en sammenslutning av 540 lokale myndigheter og som er i ferd med å utvikle lokal politikk og lokale tiltak med henblikk på bæredyktighet.

Norsk deltakelse i programmet innebærer et økonomisk bidrag på ca 450.000 NOK pr. år i fire år.

Status

Målet er å igangsette programmet fra 1. januar 2001. Forslaget er til behandling i Europaparlamentet. EFTAs miljøgruppe har på sitt møte i juni 2000 behandlet spørsmålet. Norge har tidligere signalisert sin interesse for å delta i samarbeidsprogrammet, og bekreftet dette på møtet. Også Island og Liechtenstein ønsker å delta i programmet.

KOM (99) 567 Forslag til rådsbeslutning om etablering av et handlingsprogram til bekjempelse av diskriminering 2001-2006

Sammendrag av innholdet

Amsterdamtraktatens artikkel 13 fastslår at Rådet ved enstemmighet kan treffe tiltak med sikte på å bekjempe diskriminering på grunnlag av kjønn, rase/etnisk opprinnelse, religion/tro, funksjonshemming, alder eller seksuell legning. Kommisjonens forslag til handlingsprogram er ment å supplere forslag til direktiv om diskriminering i arbeidslivet og forslag til direktiv om diskriminering basert på etnisk opprinnelse. Den foreslåtte programperiode er 2001-2006. Programmets midler skal benyttes til å øke forståelsen og kunnskapen om diskrimineringsrelaterte problemstillinger, utvikle medlemslandenes (herunder sentrale og lokale myndigheter og frivillige organisasjoner) evne til å bekjempe diskriminering, og bidra til utveksling av informasjon om 'god praksis'. Konkret vil programmets midler bl.a. bli benyttet til å støtte forskning, seminarer og konferanser, tiltak i regi av frivillige organisasjoner, informasjonskampanjer og tiltak med sikte på utveksling av gode modeller mellom de europeiske land. Programforslaget har en total kostnadsramme på 98.4 mill. EURO (ca. 795 mill. kroner). Forslaget åpner for at EFTA-/EØS-landene og EUs søkerland kan delta i programmet.

Merknader

Antatt kostnad for Norge i programperioden vil være 1.9-2.7 mill. kr. pr. år. Handlingsprogrammet kan bidra til en mer helhetlig tilnærming når

det gjelder offentlig informasjon, holdningsdanning og økonomisk støtte til anti-diskrimineringstiltak. Norge vil gjennom programmet få del i statistikk og informasjon. Norske aktører vil få mulighet til å delta i europeiske prosjekter og nettverk.

Status

Forslaget vil trolig bli behandlet på rådsmøtet i oktober 2000.

KOM(00) 335 Forslag til europaparlamentets- og rådsbeslutning om et program i tilknytning til Fellesskapets rammeprogram for likestilling mellom kjønnene (2001-2005)

Sammendrag av innholdet

Forslaget til et 5. likestillingsprogram er utformet i tråd med Kommisjonens politikk for *gender mainstreaming* (integrering av kjønnsperspektiv og likestilling på alle politikkområder).

”Mainstreaming”-prinsippet ble formelt vedtatt av EU-kommisjonen i 1996 som en oppfølging av FN’s 4. Verdenskvinnekonferanse i Beijing 1995 og EUs 4. likestillingsprogram (1996-2000).

Forslaget fokuserer bredt på likestilling på følgende 5 områder:

- økonomi
- deltakelse og representasjon
- sosiale rettigheter
- det sivile samfunn
- kjønnsroller og stereotyper

Programmet skal samordne, støtte og finansiere nettverk, bevisstgjøring, analyse og metodeutvikling, samt overvåke, rapportere og evaluere situasjonen på innsatsområdene. Mål for programmet er tredelt: fremme likestilling generelt; fremme en bedre forståelse av direkte og indirekte diskriminering og evaluere virkningen av politikken og tiltak på området; bygge kompetanse og støtte informasjons og erfaringsutveksling og nettverksvirksomhet på europeisk nivå blant nøkkelaktører på feltet (uavhengige likestillingsorganer, arbeidslivets parter og frivillige organisasjoner, på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå).

Flernasjonale aktiviteter under programmet vil omfatte utredninger, prosjekter, konferanser, statistikk- og metodeutvikling og opprettelse av ekspertgrupper, bl.a. ”gender mainstreaming”. Det nasjonale nivået ligger an til å få mer ansvar for koordinering av aktiviteter i forhold til tidligere praksis. Et paraplyprogram vil omfatte integrering av

likestilling i generelle budsjettposter for alle politikkområder på europeisk nivå. I tillegg er det foreslått at Rådet vedtar en særlig budsjettlinje for likestillingstiltak. Over 5-års perioden er den foreslåtte budsjetttrammen på 50 mill. EURO (budsjetttrammen for det foregående programmet var på 30 mill. EURO). Det er foreslått opprettet en programkomité som skal bistå Kommisjonen i styringen av programmet. Det åpnes for deltakelse fra EFTA-/EØS landene og fra søkerlandene i det nye programmet i tråd med respektive samarbeidsavtaler.

Merknader

Forslaget er hjemlet i Amsterdamtraktatens artikkel 13 om ikke-diskriminering og krever enstemmig vedtak i Rådet. Forslaget er betegnet som EØS-relevant. Et utkast til felles beslutning i EØS-komiteén vil bli utarbeidet i løpet av høsten. En eventuell EØS-komiteé beslutning vil måtte tas med forbehold om Stortingets samtykke, ettersom Norge vil måtte forplikte seg til å bidra økonomisk i de fem årene programmet løper.

Deltakelse i programmet vil ikke kreve endringer i lover eller forskrifter.

Status

Kommisjonens forslag er datert den 7. juni 2000 og er nå, i henhold til konsultasjons-prosedyren, til behandling i Europaparlamentet. Forslaget ventes vedtatt den 27. november 2000 i Rådet for arbeid og sosiale saker.

KOM(00) 368 Forslag til europaparlaments- og rådsbeslutning om etablering av et handlingsprogram for samarbeid mellom medlemsstatene vedr. sosial utstøtning 2001-2005

Sammendrag av innholdet

Forslaget til handlingsprogram, som er hjemlet i art. 137, har et totalbudsjett på 70 mill. EURO (ca. 570 mill. kr.). Den foreslåtte programperiode er 2001-2005. Formålet med Kommisjonens forslag er å utvirke en proaktiv holdning til sosial utstøtning ved hjelp av forskning, utveksling av gode modeller og koordinerte tiltak på europeisk nivå samt støtte til frivillige organisasjoner. Man ønsker dessuten å bidra til en bedre koordinering av saksområdet med arbeidsmarkeds- og boligpolitikken, utdanning og helse. Forslaget åpner for deltakelse fra EFTA-/EØS-landene og søkerlandene.

Merknader

Antatt kostnad for Norge vil være mellom 1.8 og 2.5 mill. kroner pr. år i programperioden. Hovedverdien av norsk programdeltakelse vil ligge i tilgang til data, informasjonsutveksling, norsk deltakelse i europeiske prosjekter og finansiering av norske prosjekter for å motvirke sosial utstøtning.

Status

Forslaget skal etter planen behandles på Rådsmøtet i desember 2000.

Protokoll 47 Om opphevelse av tekniske hindringer for handel med vin

KOM(98) 86 Forslag til rådsforordning om endring av forordning (EØF) nr. 823/97 om fastsettelse av særlige bestemmelser om kvalitetsviner fra bestemte dyrkningsområder

Sammendrag av innholdet

Forslaget gir medlemslandene adgang til å innføre tvungen tapping av kvalitetsviner i produksjonsregionene. Konsekvensen av dette vil være at importlandene ikke kan forestå tappingen selv.

Tvungen tapping betinger oppfyllelse av visse vilkår.

Det er overgangsordninger knyttet til innføringen av tvungen tapping. Perioden er fem år dersom tapperen har tappet kvalitetsvin av denne type i de tre foregående årene fra og med gjennomføringen av dette forslaget.

Formell bakgrunn for forslaget om tvungen tapping er ønsket om sikkerhet for kvalitet, sikkerhet mot forfalskninger og feilmerkinger, mao. også å sikre opprettholdelse av status/rykte.

Merknader

Det finnes ikke tilsvarende regler pr. i dag. Forslaget har store konsekvenser for norske tappere.

Konsekvensen ved en gjennomføring av forslaget er at de vinene som pr. i dag importeres i bulk, men som vil omfattes av regler om tvungen tapping, bare kan importeres på flasker. Dette innebærer større inntekter for produsentene og dyrere varer for konsumentene. Objektivt sett er dette å vurdere som en teknisk handelshindring.

Konsumentland i EU er negative til forslaget og ønsker å kunne importere alle vintyper i bulk. På norsk side har Arcus gitt uttrykk for tilsvarende holdning. En felles EFTA-posisjon er utarbeidet og meddelt Kommisjonen.

Forskrift av 31.august 1998 om vin og aromatiserte drikker ved handel mellom EØS-stater er fastsatt som en henvisningsforskrift, og gjennomfører EØS-avtalens protokoll 47 i § 2. Forordningen vil kreve endring av en henvisning i forskriften.

Forordning 823/87 oppheves ved rådsforordning (EF) nr. 1493/99 om den felles markedsordningen for vin.

Status

Forslaget er til behandling i Rådet.